

UCHWAŁA NR XLI/297/2017
RADY MIEJSKIEJ W KŁODZKU
Z DNIA 30 MARCA 2017 ROKU

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Miejskiej Kłodzko na lata 2017-2022.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r., o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r., o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz. 930 ze zm.), Rada Miejska w Kłodzku uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko na lata 2017-2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kłodzka.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Kłodzku

Tomasz Żabski

UZASADNIENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r. poz. 930 z późniejszymi zmianami), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 wskazuje, iż zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym jest opracowanie i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko jest dokumentem wynikającym i ściśle powiązany z realizowaną polityką rozwoju miasta. Jest to dokument określający w sposób systemowy zbiór celów, kierunków działań oraz instrumentów zorientowanych na wprowadzenie skutecznych i efektywnych rozwiązań w obszarze życia społecznego. Strategia stanowi także odpowiedź na prognozy odnoszące się do sytuacji społeczno-demograficznej miasta przy uwzględnieniu zmian zachodzących w obrębie uwarunkowań wpływających na funkcjonowanie grup mieszkańców wymagających wsparcia.

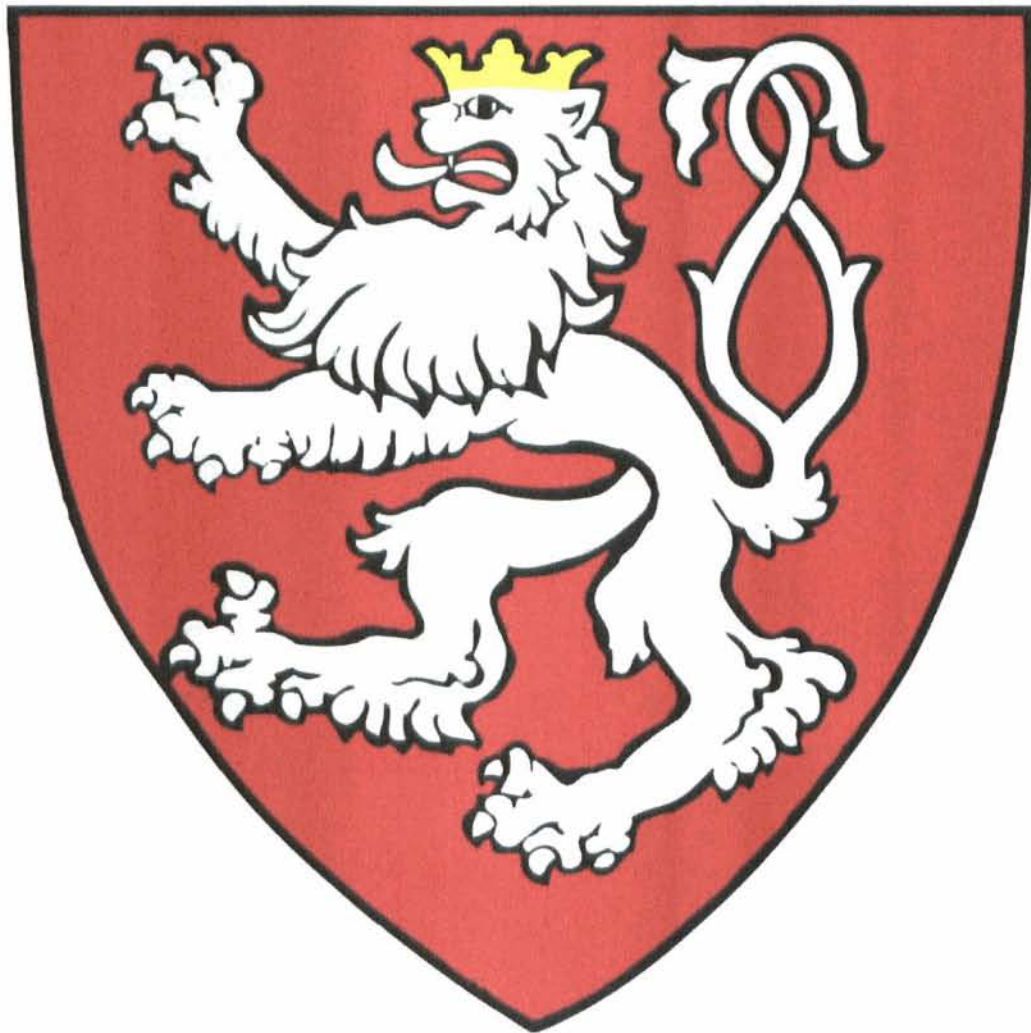
Strategia określa priorytetowe pola interwencji i działań publicznych, misję polityki społecznej Kłodzka, cele strategiczne oraz wspomniane już kierunki oddziaływań. Wskazuje również instrumenty wdrażania, główne źródło finansowania, podstawy systemu monitorowania i reagowania na zmiany uwarunkowań wpływających na realizację założeń zawartych w dokumencie.

Wobec powyższego przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko jest konieczne i uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Kłodzku

Tomasz Zabłski

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MIEJSKIEJ KŁODZKO NA LATA 2017-2022

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Kłodzku

Tomasz Żółski

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. PODSTAWY PRAWNE I DOKUMENTY PROGRAMOWE	5
3. DIAGNOZA I CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ KŁODZKO	14
3.1 Położenie i podział administracyjny Gminy Miejskiej Kłodzko	14
3.2 Stan i struktura ludności	15
3.3 Rynek pracy i bezrobocie	19
3.4 Edukacja i Oświata	21
3.5 Kultura, sport i rekreacja	27
3.6 Ochrona i profilaktyka zdrowia oraz profilaktyka uzależnień	33
3.7 POMOC SPOŁECZNA I POLITYKA PRORODZINNA	35
3.7.1 Pomoc społeczna	35
3.7.2 Polityka prorodzinna w aspekcie świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego (program 500+)	50
3.8 PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	58
3.9 WSPARCIE RODZINY W ASPEKcie USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	62
4. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	70
5. ANALIZA SWOT	70
6. ADRESACI STRATEGII	74
7. CELE	75
7.1 CEL STRATEGICZNY	75
7.2 CELE OPERACYJNE I SZCZEGÓLOWE	75
7.3 ZAKŁADANE KIERUNKI DZIAŁAŃ	77
8. PROGNOZA I WSKAŹNIKI EWALUACJI CELÓW SZCZEGÓLOWYCH	85
9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	92
10. MONITORING I EWALUACJA	92
11. PODSUMOWANIE	93
Spis tabel	95
Spis wykresów	96

1. WPROWADZENIE.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko jest dokumentem wynikającym i ściśle powiązany z realizowaną polityką rozwoju miasta. Jednocześnie stanowi ona realizację zadania wynikającego z ustawy o pomocy społecznej nakładającej obowiązek opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Niniejsza Strategia to odzwierciedlenie polityki samorządu miasta Kłodzka w perspektywie 2022 roku w zakresie:

- kształtowania lokalnej polityki społecznej,
- rozwiązywania kluczowych problemów społecznych miasta.

Jest to dokument określający w sposób systemowy zbiór celów, kierunków działań oraz instrumentów zorientowanych na wprowadzenie skutecznych i efektywnych rozwiązań w obszarze życia społecznego. Strategia stanowi także odpowiedź na prognozy odnoszące się do sytuacji społeczno-demograficznej miasta przy uwzględnieniu zmian zachodzących w obrębie uwarunkowań wpływających na funkcjonowanie grup mieszkańców wymagających wsparcia.

Strategia określa priorytetowe pola interwencji i działań publicznych, misję polityki społecznej Kłodzka, cele strategiczne oraz wspomniane już kierunki oddziaływań. Wskazuje również instrumenty wdrażania, główne źródło finansowania, podstawy systemu monitorowania i reagowania na zmiany uwarunkowań wpływających na realizację założeń zawartych w dokumencie.

Opracowując dokument strategicznie traktujący wyzwania dla samorządu, nie sposób pominąć znaczenia misji. Sformułowana misja ma odzwierciedlać kluczowe cechy i wartości istotne dla miasta i jego mieszkańców w aspekcie społecznym. Jest również fundamentem nakreślenia celów w ramach zdefiniowanych obszarów priorytetowych i kierunków działań służących ich osiągnięciu. Jest ona zatem podstawą kształtowania nowoczesnej polityki społecznej ukierunkowanej w pierwszej kolejności za zapobieganie powstawania problemów społecznych, nie pomijając jednak realizacji zadań związanych z rozwiązywaniem już istniejących problemów oraz wsparcia osób i grup tego wymagających. U podstaw sformułowania misji leżą zarówno cechy społeczności lokalnej, wartości jak również procesy zachodzące w mieście, które już aktualnie decydują i w przyszłości będą kształtowały sytuację społeczną miasta oraz jego możliwości rozwojowe.

Idee, które przyświecały powstawaniu Strategii to aktywizacja i spójność społeczna. Aktywizacja kieruje nasze myślenie w stronę nowoczesnego modelu polityki społecznej. Aktywna, czy też aktywizująca polityka społeczna, to dążenie do zwiększenia samodzielności funkcjonowania obywateli zagrożonych wszelkimi wykluczeniami przez ich reintegrację społeczną i zawodową. Realizowana jest ona za pomocą zasobów instytucji publicznych oferujących podmiotowe wsparcie jego beneficjentom we współpracy z reprezentującymi ich potrzeby i aspiracje organizacjami i instytucjami społecznymi.

W takiej polityce społecznej chodzi o daleko idącą integrację działań prowadzonych w ramach różnych sektorów publicznych służb społecznych (zwłaszcza pomocy społecznej i służb zatrudnienia oraz ochrony zdrowia).

Spójność społeczna pojawia się jako kategoria wypracowana pod wpływem procesów integracji polityki społecznej Polski i programów dostosowujących ją do standardów Unii Europejskiej. Wymieniana jest jako pożądana cecha społeczeństwa aktywnego i zintegrowanego dla osiągnięcia celów rozwoju społecznego z poszanowaniem takich wartości i zachowań jak: solidarność, wspólnotowość, akceptacja i pomocniczość.

Spójność społeczna wymaga zarówno aktywności, jak i solidarności we współodpowiedzialności wszystkich obywateli za komfort życia każdego człowieka. Wartością naczelną, która winna stanowić fundament spójności nowoczesnej polityki społecznej, jest zasada dostępności każdego obywatela do wszystkich obszarów życia społeczno-gospodarczego, w tym równego dostępu do edukacji, ochrony zdrowia, mieszkania, rynku pracy, kultury, sportu, pomocy społecznej, do informacji i pomocy prawnej, wreszcie do usług zwiększających bezpieczeństwo socjalne w rodzinie i środowisku zamieszkania.

Różnorodność problemów społecznych występujących w Kłodzku, powoduje konieczność uwzględnienia przy opracowywaniu oraz realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kłodzka wielu aktów prawnych mających istotne znaczenie i pomocnych przy rozwiązywaniu problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko nie ogranicza się tylko do realizacji zadań już wdrażanych na podstawie dyspozycji ustawowych, lecz w szerszym zakresie ma tworzyć ramy do wsparcia mieszkańców w zakresie tworzenia warunków dla rozwoju kapitału społecznego oraz budowania partners w międzysektorowych w tym pomiędzy szeroko rozumianą administracją publiczną, a przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Z tego względu problematyka kształtowania polityki społecznej i wpływania na procesy zachodzące w warstwach społecznych w mieście jest rozpatrywana w ramach szerszych procesów rozwojowych i jednocześnie ukierunkowana na kreowanie rozwiązań eliminujących źródła problemów.

Formułując cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kłodzka dążono do ich zgodności z priorytetami i celami dotyczącymi zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Są to w szczególności działania zorientowane na włączenie społeczne poprzez:

- zwiększenie udziału osób biernych zawodowo w zatrudnieniu,
- dostęp mieszkańców do środków, praw, dóbr i usług sprzyjających aktywizacji społecznej,
- zapobieganie czynnikom wykluczenia społecznego,
- pomoc dla osób najbardziej potrzebujących i zagrożonych bezradnością,
- mobilizację do współdziałania wszystkich instytucji odpowiedzialnych za skuteczność realizowania programów wsparcia i reintegracji,

- orientowanie się instytucji kierujących i realizujących politykę społeczną na rozwijanie innowacyjnych programów obywatelskiej aktywizacji.

Współpraca podmiotów instytucjonalnych z rodziną, jako podstawową jednostką społeczną w celu realizacji dostępności dóbr, regulowana jest przez zasadę subsydiarności oraz zasadę partnerstwa wszystkich stron relacji pomocowych. Z tych zasad wynika misja funkcjonowania instytucji i organizacji biorących udział w realizowaniu celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wszyscy partnerzy, działając na podstawie tych zasad, mają obowiązek wspierania mieszkańców, w tym szczególnie poszanowania ich podmiotowości i osobowej tożsamości, z zachowaniem równych szans bez różnicowania ich z jakichkolwiek względów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych określa cel główny (misję) miejskiej polityki społecznej, cele strategiczne w poszczególnych obszarach problemowych oraz kierunki działania dla realizacji tych celów. Strategia stanowi również podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów działania, poprawiających jakość życia wszystkich grup mieszkańców we wszystkich obszarach życia społecznego w naszym mieście.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia, osiągnięcie celów jako długofalowych efektów wsparcia i pomocy, przewiduje się, iż w okresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych tj. 2017-2022 część wskazanych zjawisk straci swoją aktualność. Pojawić się mogą również nowe zjawiska, cele i wyzwania które będą wymagały interwencji ze strony administracji rządowej i samorządowej. Strategia ma charakter dokumentu otwartego, zakładając wprowadzanie korekt działań adekwatnych do zmieniającej się sytuacji i potrzeb mieszkańców w ramach systemu pomocy społecznej. Wobec powyższego zakłada się, że procesy opisane w niniejszym dokumencie będą podlegać ciągłym zmianom.

Niniejszy dokument w sposób szczególny ukierunkowany jest na wzmocnienie pracy socjalnej, a także wskazuje konieczność rozszerzenia infrastruktury społecznej.

2. PODSTAWY PRAWNE I DOKUMENTY PROGRAMOWE.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 930 z późniejszymi zmianami) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, którym celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Akty prawne mające wpływ na konstrukcję dokumentu:

- **Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r. poz. 930 z późniejszymi zmianami).**

Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej;
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- 3) organizację pomocy społecznej;
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie one pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zgodnie z zasadą pomocniczości zadania gmin w zakresie pomocy społecznej stanowią bardzo ważny element działania na rzecz społeczności lokalnej. To gmina jest najmniejszą jednostką podziału terytorialnego państwa i to gmina znajduje się najbliżej potrzebujących. Rola gmin w realizacji zadań z pomocy społecznej jest szczególna. To przede wszystkim w gminie pojawiają się i są zaspakajane indywidualne i zbiorowe potrzeby ludzkie.

Wspólnota samorządowa za pośrednictwem wyspecjalizowanej administracji w naturalny sposób powinna podejmować działania zmierzające do niwelowania różnic w procesie zaspakajania potrzeb gdy są one wywoływane czynnikami niezależnymi od jednostki czy rodziny. Na szczeblu gminy pomoc społeczna kierowana jest wprost do osób najbardziej potrzebujących.

• **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U z 2016. poz. 1817 ze zm.).**

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Ustawa reguluje zasady:

- 1) prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi;
- 2) uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego;
- 3) sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
- 4) tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego.

Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

• **Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz. U z 2016r. poz.1828).**

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa o zatrudnieniu socjalnym określa szczegółowo, kto jest taką osobą oraz opisuje specjalnie stworzone dla takich osób programy pomocy.

Przepisy ustawy o zatrudnieniu socjalnym stosuje się w szczególności do:

- 1) bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności,
- 2) uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
- 3) uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej,
- 4) chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- 5) długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (chodzi o bezrobotnego pozostającego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego),
- 6) zwalnianych z zakładów karnych,
- 7) uchodźców realizujących indywidualny program integracji,
- 8) osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Ustawa kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Pomoc kierowana jest przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w zakresie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w zakresie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w zakresie leczenia, chorych psychicznie, osób długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.

Ustawa przewiduje także wsparcie zatrudniania osób, które uległy wykluczeniu społecznemu oraz daje możliwość powołania Centrum Integracji Społecznej, w którym osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej będą mogły liczyć na zatrudnienie socjalne.

• **Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 1518 ze zm.)**

Ustawa o świadczeniach rodzinnych ma charakter systemu pozaubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa. Ustawa wprowadza zasiłek rodzinny jako główne świadczenie oraz szereg dodatków. Na przestrzeni ostatnich kilku lat rozszerzył się zakres świadczeń realizowanych jako świadczenia rodzinne.

Ustawodawca dostrzegł potrzebę szczególnej ochrony rodzin z osobami niepełnosprawnymi. Wynika to zarówno z częstszej niż w pozostałych przypadkach waloryzacji świadczeń, jak też wprowadzenia nowych form wsparcia. Pojawiły się także oferty długofalowej pomocy adresowane do rodziców, którym urodziło się dziecko.

Świadczenia rodzinne mają na celu wspieranie rodziny jako komórki społecznej w realizacji jej funkcji, głównie opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej. Mają charakter mniej selektywny niż świadczenia z pomocy społecznej, nie posiadają kryterium dochodowego, bądź określają kryterium dochodowe gwarantujące dostęp do świadczeń na poziomie wyższym niż potrzeby egzystencjonalne. Mają wyłącznie charakter obligatoryjny i w większości przypadków nie wymagają diagnozowania potrzeb narzędziem jakim jest rodzinny wywiad środowiskowy. Ponadto są realizowane na zdecydowanie dłuższy czas niż większość świadczeń z pomocy społecznej (okresy zasiłkowe) i w oparciu o uproszczoną procedurę administracyjną.

- **Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 169 ze zm.)**

Ustawa określa zasady przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym do alimentów w sytuacji jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika sądowego jest bezskuteczna.

Ustawa wypełnia nałożoną na państwo konstytucyjną zasadę pomocniczości w stosunku do osób, które nie otrzymują należytego wsparcia od zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Ponadto wskazuje obowiązki organów wobec dłużników alimentacyjnych w szczególności zmierzające do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji za własne dzieci i podniesienia skuteczności egzekucji komorniczej.

Oferowane osobom świadczenia mają charakter zastępczy w stosunku do zasądzonych alimentów. Ponieważ są finansowane ze środków finansowych budżetu państwa, ustawa reguluje także sposób zwrotu należności przez dłużników alimentacyjnych i dokonywania rozliczeń pomiędzy gminą, a budżetem państwa.

- **Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 162 ze zm.)**

Ustawa jest wynikiem prac zainicjowanych na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 2013r., który orzekł o niekonstytucyjności zmian wprowadzonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych. W lipcu 2013r. odebrano uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad dorosłym niepełnosprawnym członkiem swojej rodziny. Rzecznik Praw Obywatelskich wraz ze środowiskiem osób niepełnosprawnych zaskarżył wprowadzone zmiany i w efekcie zostały one uznane za niezgodne z Konstytucją. W celu częściowego przywrócenia praw nabytych, określono iż opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych, będą mogli przez cały czas sprawowania opieki otrzymywać specjalnie dla nich przygotowane świadczenie tj. zasiłek dla opiekuna. Regulacje te mają rekompensować odebrane wcześniej uprawnienia, a przez to

zabezpieczać finansowo osoby, które opuściły rynek pracy i stwarzają poczucie bezpieczeństwa osobom wymagającym opieki.

• **Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 195 ze zm.)**

Ustawa wprowadziła do systemu prawnego nowe świadczenie – świadczenie wychowawcze (Program Rodzina 500+). Skierowana jest do rodzin mających na utrzymaniu dzieci do ukończenia 18 roku życia, a jej celem jest częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych i wychowaniem dzieci.

Wykształcenie i przygotowanie do życia dzieci wiąże się z dużym obciążeniem finansowym w szczególności w rodzinach wieloosobowych. W związku z powyższym rodziny często napotykać na bariery ekonomiczne związane z wielkością dochodu, a co za tym idzie niemożnością pełnego realizowania występujących potrzeb opiekuńczych, wychowawczych, edukacyjnych itp. Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci ma zmniejszyć ekonomiczne ograniczenia, szczególnie wśród młodych ludzi, decydujących się na posiadanie potomka, zwłaszcza drugiego i kolejnego dziecka.

Główne trendy kształtujące sytuację demograficzną Polski, to podobnie jak w wielu krajach Europy, spadek dzietności wyrażający się niskim współczynnikiem dzietności oraz wzrost przeciętnego trwania życia obywateli. Oba te czynniki prowadzą do starzenia się polskiego społeczeństwa. Nowy rodzaj świadczenia skierowanego do każdej rodziny ma stanowić zachętę do podejmowania decyzji o posiadaniu więcej niż jednego dziecka.

• **Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016r., poz. 1860)**

Celem wprowadzonych ostatnio rozwiązań ustawowych było uregulowanie w sposób kompleksowy wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, a także dzieci u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Potrzeba wprowadzenia takich rozwiązań wynikała z konieczności zapewnienia przez państwo rodzinom poczucia bezpieczeństwa zwłaszcza gdy istnieje duże prawdopodobieństwo nieuleczalnej choroby dziecka. Opieka państwa w zakresie określonym w ustawie obejmuje dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej w tym do diagnostyki prenatalnej oraz dostęp do instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Ustawa przewiduje, że wsparcie we wskazanym wyżej zakresie będzie realizowane przez świadczeniodawców z obszaru opieki zdrowotnej oraz lokalne samorzady realizujące szeroko rozumianą politykę wspierania rodziny. Zakłada się, że wsparcie dla rodzin i kobiet w ciąży będzie się odbywało poprzez zapewnienie dostępu do informacji z zakresu opieki zdrowotnej oraz poradnictwa. Może ona skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, a także poradnictwa związanego z pielęgnacją i wychowywaniem dzieci. Istotnym wsparciem jakie przewiduje w/wym. ustawa jest również wsparcie finansowe – niezależne od pomocy świadczonej z innych systemów zabezpieczenia.

- **Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 785 ze zm.)**

Stanowi kompleksowe rozwiązanie prawne dotyczące uprawnień przyznawanych rodzinom wielodzietnym. Przyjęte regulacje przewidują przeniesienie rozwiązań funkcjonujących wcześniej na poziomie uchwały i rozporządzenia Rady Ministrów na grunt ustawy. Ustawa stanowi dalszą realizację celów poprawienia sytuacji rodzin wielodzietnych, a przyjęcie ich w randze ustawy może gwarantować stabilność i spójność przewidzianych rozwiązań. Jednym z elementów szeroko rozumianej polityki rodzinnej jest inicjatywa wsparcia rodzin wielodzietnych, tak ważna dla rozwoju demograficznego Polski i promowania rozwoju takiego modelu rodzicielstwa. Oprócz bezpośredniego wsparcia rodzin istotne jest również kreowanie pozytywnego wizerunku wielodzietności. Podejmowane działania mają na celu umacnianie wspierania funkcji rodziny wielodzietnej oraz zwiększenia szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z tych rodzin.

- **Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 2046 ze zm.)**

Określa jak definiowana jest niepełnosprawność, w jaki sposób można uzyskać status osoby niepełnosprawnej i jakie prawa i możliwości uzyskania wsparcia są z tym związane.

Ustawa ustala też kompetencje instytucji i organów odpowiedzialnych za realizację zadań w tym zasady funkcjonowania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Przyjęte rozwiązania ustawowe wskazują jako jedną z najskuteczniejszych form integracji osób niepełnosprawnych w społeczeństwie szeroko rozumianą rehabilitację, zarówno społeczną, jak też zawodową. Eksponowane są w związku z tym działania organizacyjne, lecznicze, związane z rynkiem pracy, a także psychologiczne, techniczne, szkoleniowe oraz edukacyjne, które zmierzają do osiągnięcia przy aktywnym uczestnictwie osób niepełnosprawnych możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

- **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 575 ze zm.)**

Ustawa reguluje problematykę wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi pozbawionymi prawidłowej opieki rodzicielskiej. Opracowany system ma wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci objętych pieczą zastępczą. Są to propozycje rozwiązań, które przekształciły funkcjonujący wcześniej system wsparcia rodziny i pieczy zastępczej nad dziećmi zasadniczo uregulowany w ustawie o pomocy społecznej. Ustawa wprowadziła nowe instytucje wsparcia rodziny na poziomie gminy oraz pieczy zastępczej na poziomie powiatu.

W ustawie przewidziano zwiększenie zaangażowania gminy w opiekę nad dziećmi. Nałożono również obowiązek monitorowania losów dziecka objętego pieczą zastępczą. Gmina jest obecnie zobowiązana do zatrudniania i finansowania asystentów rodziny, finansowania pomocy rodzinom wspierającym, finansowania spokrewnionych rodzin zastępczych oraz

finansowania opieki zastępczej nad dziećmi umieszczonymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych. Wprowadzenie takich rozwiązań ustawowych można ocenić jako podjęcie próby przebudowy funkcjonującego wcześniej systemu w takim kierunku, by zminimalizować lub wykluczyć sytuacje wzmagające dysfunkcyjność rodzin z dziećmi.

• **Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późniejszymi zmianami);**

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu:

- 1) pełnego i produktywnego zatrudnienia;
- 2) rozwoju zasobów ludzkich;
- 3) osiągnięcia wysokiej jakości pracy;
- 4) wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

• **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U z 2006 roku Nr 94, poz. 651 z późn. zm.)**

Ustawa określa zasady zakładania, prowadzenia działalności, łączenia oraz likwidacji spółdzielni socjalnych.

Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnych jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków spółdzielni.

Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:

- 1) społecznej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,
- 2) zawodowej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy - a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej.

Spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

• **Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz. 487).**

Ustawa określa zadania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie

warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje powstrzymanie się od spożycia alkoholu, działalność wychowawczą i informacyjną, ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych, ograniczanie dostępności alkoholu.

- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz. 224 z późniejszymi zmianami).**

Ustawa określa, że przeciwdziałanie narkomanii realizuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej.

- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 1390).**

Ustawa ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

- **Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz. 180)**

Ustawa reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwości organów w tych sprawach. Osoby uprawnione do ubiegania się o dodatek mieszkaniowy określone są w powyższej ustawie. Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na wniosek osoby uprawnionej do dodatku mieszkaniowego w drodze decyzji administracyjnej.

- **Uchwała nr 221 z dnia 10 grudnia 2013r., Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020**

Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

Dokumenty programowe uwzględnione przy konstruowaniu dokumentu:

- „Europa 2020” - program rozwoju społeczno - gospodarczego Unii Europejskiej
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014- 2020
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020
- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020
- Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2016-2020
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kłodzkiego na lata 2016-2020
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kłodzko na lata 2015-2017
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa (PO PŻ) FEAD 2014-2020

3. DIAGNOZA I CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ KŁODZKO.

3.1 Położenie i podział administracyjny Gminy Miejskiej Kłodzko.

Kłodzko, centrum regionu o charakterze typowo turystycznym i wypoczynkowym, największe miasto Ziemi Kłodzkiej - jednego z najpiękniejszych zakątków południowo-zachodniej Polski, będące stolicą historycznego hrabstwa kłodzkiego. Leży w północno-wschodniej części Kotliny Kłodzkiej, u południowo-zachodnich podnóży Gór Bardzkich na wysokości ok. 290-370 m.

Granice administracyjne miasta wyznaczają:

- na północy ujście Ścinawki do Nysy Kłodzkiej

- na wschodzie schodzą w dolinę Jodłownika na granicy Mariańskiej Doliny i Wojciechowic, a następnie przez grzbiet odchodzący od Kłodzkiej Góry w Górach Bardzkich, a ciągnący się po Owczą Górę, schodzą przez kulminację do doliny Jaskówki, na granicy z Jaskową Dolną
- na południu biegną wzdłuż skraju wyraźnej terasy Doliny Nysy Kłodzkiej, aż do ujścia Białej Łądeckiej. Stąd na południowym zachodzie zboczem Czerwoniaka przechodzi w dolinę Bystrzycy Dusznickiej na granicy Starego Wielisławia i Książka. Potem w górę Bystrzycy Dusznickiej do Zagórza
- na zachodzie ciągną się przez rozległy płaskowyż obok Mikowic do Leszczyn

Kłodzko jest ważnym węzłem kolejowym i drogowym. Miasto posiada bezpośrednie połączenia kolejowe oraz autobusowe z wszystkimi większymi miastami Polski.

- Rozkład Jazdy PKP
- Rozkład Jazdy PKS

Ważniejsze połączenia drogowe:

- droga krajowa nr 8 (Wrocław – Kłodzko- Kudowa),
- droga krajowa nr 33 (Kłodzko- Międzyzlesie),
- droga krajowa nr 46 (Kłodzko- Opole),
- droga krajowa nr 381 (Kłodzko- Wałbrzych)

Najbliższe lotniska:

- Wrocław (80 km),
- Praga (220 km),

Dzięki licznym przejściom granicznym z Kłodzka blisko jest również do większych miast europejskich: Pragi, Brna, Bratysławy czy Wiednia.

Najbliższe przejścia graniczne:

- Boboszów (40km),
- Tłumaczów (28km),
- Kudowa Słone (34km),
- Zgorzelec (179km).

3.2 Stan i struktura ludności

W toku prac diagnostycznych oceniających sytuację miasta i prognozujących kierunki przeobrażeń aktualnie występujących problemów społecznych, na główny plan wysuwa się zagadnienie niekorzystnych tendencji demograficznych i powiązane z nimi takie zjawiska jak:

- spadek populacji (ujemny przyrost naturalny, niski współczynnik dzietności),
- migracje,
- starzenie się społeczeństwa.

Mogą one wywierać negatywny wpływ zarówno na rynek pracy, liczebność grup mieszkańców wymagających wsparcia ze strony polityki społecznej, jak również na szeroko rozumiane możliwości rozwojowe Kłodzka.

Za kluczowy problem społeczny można uznać pogarszającą się sytuację demograficzną w mieście.

Według aktualnych danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego (31.12.2015r.) na koniec 2015 roku Gmina Miejska Kłodzko liczyła 27656 mieszkańców. Analiza sytuacji demograficznej dokonana na podstawie lat 2013-2015 wskazuje na coroczne zmniejszanie liczby mieszkańców Kłodzka. Dokonując porównania roku 2015 na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego odnotowano spadek liczby mieszkańców względem roku 2013 o 341 osób, natomiast względem 2014 roku o 136 osób.

Tabela 1. Stan ludności w Gminie Miejskiej Kłodzko w latach 2013-2015 (stan w dniu 31 XII)

Stan ludności	2013	2014	2015
Ogółem	27997	27792	27656
- mężczyźni	13220	13112	13003
- kobiety	14777	14680	14653

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Diagnostując sytuację stanu ludności na podstawie danych wskazanych w Tabeli 1, należy zwrócić uwagę na postępujący proces spadku demograficznego mężczyzn względem kobiet.

Proporcje płci w Gminie Miejskiej Kłodzko kształtują się z przewagą kobiet nad mężczyznami. Na podstawie analizy danych należy stwierdzić, iż w najbliższych latach sytuacja ta prawdopodobnie się nie zmieni, gdyż współczynnik feminizacji od dłuższego czasu utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 2. Stan ludności w Gminie Miejskiej Kłodzko w roku 2013 w podziale na płeć i wiek wg grupy wieku – 10 lat wg stanu na 31 XII.

Grupa wieku - 10 lat	0-9 lat	10-19 lat	20-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	60-69 lat	70 i więcej lat	Razem
Płeć									
Mężczyzna	1257	1284	1747	2342	1717	1981	1748	1144	13220
Kobieta	1112	1231	1651	2295	1735	2265	2312	2176	14777
Razem	2369	2515	3398	4637	3452	4246	4060	3320	27997

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3. Stan ludności w Gminie Miejskiej Kłodzko w roku 2014 w podziale na płeć i wiek wg grupy wieku – 10 lat wg stanu na 31 XII.

Grupa wieku - 10 lat	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 i więcej	Razem
	lat	lat	lat	lat	lat	lat	lat	lat	
Płeć									
Mężczyzna	1236	1241	1673	2352	1717	1912	1831	1150	13112
Kobieta	1106	1159	1612	2295	1760	2161	2391	2196	14680
Razem	2342	2400	3285	4647	3477	4073	4222	3346	27792

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 4. Stan ludności w Gminie Miejskiej Kłodzko w roku 2015 w podziale na płeć i wiek wg grupy wieku – 10 lat wg stanu na 31 XII.

Grupa wieku - 10 lat	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 i więcej	Razem
	lat	lat	lat	lat	lat	lat	lat	lat	
Płeć									
Mężczyzna	1232	1203	1623	2322	1785	1803	1892	1143	13003
Kobieta	1112	1145	1554	2259	1808	2040	2493	2242	14653
Razem	2344	2348	3177	4581	3593	3843	4385	3385	27656

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu szczegółowego zobrazowania stanu ludności w Gminie Miejskiej Kłodzko w latach 2013-2015 sporządzono tabele 2, 3 i 4 w podziale na płeć i wiek przy czym uwzględniono wiek wg grupy wiekowej – 10 lat. Szczegółowe dane wskazane w powyższych tabelach pozwalają określić wzrost lub spadek w konkretnych grupach wiekowych, a także określić największą liczbę mieszkańców w konkretnym przedziale wiekowym.

W powyższych tabelach 2, 3 i 4 żółtym kolorem wskazano przedziały wiekowe, w których odnotowano największą liczbę mieszkańców. W latach 2013-2015 największą grupę ze

względu na przedział wiekowy stanowiły osoby w wieku 30-39 lat. Następną grupę w roku 2013 stanowiły osoby w wieku 50-59 lat, a w latach 2014-2015 osoby w wieku 60-69 lat. Zwrócić uwagę należy na stały znaczny wzrost osób w wieku 60-69 lat, a także 70 i więcej lat w stosunku do grup wiekowych 0-9 lat, 10-19 lat, a także 20-29 lat. Powyższe świadczy o starzeniu się społeczności lokalnej miasta Kłodzka.

Tabela 5. Ruch naturalny ludności w latach 2013-2015 wg stanu na 31 XII.

Ruch naturalny ludności	2013	2014	2015
Zawarte małżeństwa	112	117	98
Urodzenia	220	195	192
Zgony	333	328	349
Przyrost naturalny	-113	-133	-157
Saldo migracji	-115	-107	-36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2013-2015 zauważyć można na podstawie powyższych danych systematyczny spadek zawieranych małżeństw i urodzeń. W roku 2015 odnotowano najwyższy wskaźnik zgonów w stosunku do lat 2013 i 2014. Uwzględniając do tego ujemne saldo migracji, można formułować wnioski o niebezpieczeństwie demograficznym.

Problem ten może w przyszłości implikować i pogłębiać inne problemy w sferach życia społeczno-gospodarczego miasta.

Wydaje się, że wyzwaniem będzie jeszcze lepsze dopasowanie oferty do zmieniających się potrzeb ich odbiorców oraz dalsze podnoszenie jakości świadczonych usług społecznych i zdrowotnych.

Na wyznaczenie celów i kierunków działań realizowanych w ramach polityki społecznej wpływ ma nie tylko obecna sytuacja lecz w znacznej mierze prognozowane zmiany i procesy kształtujące zachowania i postawy społeczne.

Opracowując strategiczne kierunki oddziaływania należy brać pod uwagę możliwe zjawiska negatywne, które mogą wystąpić w poszczególnych obszarach w przypadku braku działań zapobiegawczych.

Za działania zapobiegawcze powinny zostać uznane takie, które spowodują, że Kłodzko jako miasto będzie postrzegane jako przyjazne do osiedlenia się (zamieszkania), zatrudnienia, założenia rodziny i podjęcia decyzji o dziecku/dzieciach.

Atrakcyjność ta powinna dotyczyć wielu obszarów i dziedzin życia. Zaczynając od gospodarczej (zawodowej, mieszkaniowej) poprzez społeczną obejmującą: edukację, ochronę zdrowia, kulturę, walory turystyczne, sport itp.

Oferta przygotowana dla mieszkańców oraz potencjalnych osób, które chciałyby związać swoją przyszłość z Kłodzkiem powinna być wynikiem spójnej i przemyślanej polityki na rzecz rozwoju miasta.

Utrzymujące się niekorzystne wskaźniki demograficzne, mogą w dłuższej perspektywie czasowej powodować obniżenie potencjału rozwojowego Kłodzka i wzrost liczebności grup wymagających wsparcia. Reagowanie na takie negatywne zjawiska wymaga przygotowania długofalowych programów osłonowych i zabezpieczenia finansowego na ich realizację.

Tabela 6. Struktura ludności wg aktywności zawodowej w latach 2013-2015 w podziale na płeć wg stanu na 31 XII.

Rok	2013	2014	2015
Ogółem	27997	27792	27656
Wiek przedprodukcyjny ogółem	4302	4216	4178
Mężczyźni	2238	2189	2162
Kobiety	2064	2027	2016
Wiek produkcyjny ogółem	17366	17058	16746
Mężczyźni	9141	8992	8844
Kobiety	8225	8066	7902
Wiek poprodukcyjny ogółem	6329	6518	6732
Mężczyźni	1841	1931	1997
Kobiety	4488	4587	4735

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko występuje korzystna sytuacja dotycząca struktury ludności pod względem aktywności zawodowej. Należy jednak zwrócić uwagę systematyczny spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym.

3.3 Rynek pracy i bezrobocie.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku oraz Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w okresie 2013-2015 zaobserwować można spadek bezrobocia. W badanym okresie najwyższa liczba bezrobotnych odnotowano w roku 2013. Następnie w kolejnych latach odnotowywano znaczny spadek bezrobotnych. W 2013 roku odnotowano 2210 osób bezrobotnych natomiast w roku 2015 odnotowano 1582 osoby.

Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Miejskiej Kłodzko w latach 2013-2015 wg stanu na 31 XII.

Liczba osób bezrobotnych wg stanu na 31 XII	2013	2014	2015
Osoby bezrobotne ogółem	2210	1931	1582
Mężczyźni	1176	1012	807
Kobiety	1034	919	775

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie pozyskanych danych z Głównego Urzędu Statystycznego dokonano analizy procentowego udziału osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w latach 2013-2015. Od roku 2013 obserwuje się spadek wskaźnika udziału osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. W roku 2013 odnotowano wskaźnik ogółem na poziomie 12,7%, w roku 2014 na poziomie 11,3%, a w roku 2015 na poziomie 9,4%.

Tabela 8. Procentowy udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w latach 2013-2015 w podziale na płeć wg stanu na 31 XII.

Procentowy udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2013	2014	2015
Ogółem	12,7	11,3	9,4
Mężczyźni	12,9	11,3	9,1
Kobiety	12,6	11,4	9,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 9. Struktura bezrobotnych w Gminie Miejskiej Kłodzko w roku 2015 wg stanu na 31 XII.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy			
Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych (stan na 31.12.2015 r.)	
		ogółem	w tym kobiety
Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	do 1	148	70
	1—3	303	124
	3—6	208	105
	6—12	251	129
	12—24	263	136

	pow. 24	409	211
Wiek	18—24	182	98
	25—34	353	189
	35—44	391	200
	45—54	316	159
	55—59	232	111
	60-64 lata	108	18
Wykształcenie	wyższe	167	96
	policealne i średnie zawodowe	329	175
	średnie ogólnokształcące	236	148
	zasadnicze zawodowe	364	145
	gimnazjalne i poniżej	486	211
	Staż pracy ogółem	do 1 roku	229
	1—5	336	155
	5—10	264	129
	10—20	290	156
	20—30	211	85
	30 lat i więcej	60	26
	bez stażu	192	104
OGÓŁEM		1 582	775

Źródło: Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok, str. 10-11

W roku 2015 największą liczbą osób bezrobotnych odnotowano wśród osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (ogółem 409 osób, w tym: 198 mężczyzn i 211 kobiet). Według kryterium wieku największą ilość osób bezrobotnych odnotowano w przedziale wiekowym między 35-44 lata (ogółem 391 osób, w tym: 191 mężczyzn i 200 kobiet). Według wykształcenia największą grupą osób bezrobotnych były osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i poniżej (486 osób, w tym: 275 mężczyzn i 211 kobiet). Natomiast najwięcej osób bezrobotnych posiadało staż pracy powyżej 1 roku do 5 lat (ogółem 336 osób, w tym: 181 mężczyzn i 155 kobiet).

3.4 Edukacja i Oświata.

Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonują 4 publiczne przedszkola. W roku szkolnym 2014/2015 ogólna liczba oddziałów wszystkich przedszkoli wynosiła 29, w tym 1 oddział dla dzieci poniżej 3 lat, 2 oddziały integracyjne i 1 oddział specjalny, natomiast w roku szkolnym 2015/2016 odnotowano 26 oddziałów, w tym 2 oddziały integracyjne i 1 oddział specjalny.

Tabela 10. Publiczne przedszkola prowadzone przez Gminę Miejską Kłodzko w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016

Nazwa i adres placówki	Liczba oddziałów w roku szkolnym 2014/2015	Liczba oddziałów w roku szkolnym 2015/2016
Zespół Przedszkolno-Żłobkowy nr 1 w Kłodzku ul. Grunwaldzka 4	10 w tym 2 oddziały dla dzieci poniżej 3 lat	8
Zespół Przedszkolno-Żłobkowy nr 2 w Kłodzku ul. Bohaterów Getta 3 i 4	9 w tym 1 oddział dla dzieci poniżej 3 lat	8
Przedszkole nr 3 w Kłodzku ul. Warty 6	2	2
Przedszkole nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi im. Jana Brzechwy w Kłodzku ul. Bohaterów Getta 9	8 w tym 2 oddziały integracyjne i 1 oddział specjalny	8 w tym 2 oddziały integracyjne i 1 oddział specjalny
Razem:	29	26

Źródło: Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok, str. 61

W roku szkolnym 2015/2016 odnotowano wzrost liczby miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych względem roku szkolnego 2014/2015 o 71 miejsc. Liczba miejsc wzrosła w 4 placówkach oświatowych.

Tabela 11. Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016

Nazwa i adres placówki	Ilość miejsc w roku szkolnym 2014/2015	Ilość miejsc w roku szkolnym 2015/2016
Zespół Przedszkolno-Żłobkowy nr 1 w Kłodzku	240 (z oddziałami żłobkowymi)	200
Zespół Przedszkolno-Żłobkowy nr 2 w Kłodzku	230 (z oddziałem żłobkowym)	200
Przedszkole nr 3 w Kłodzku	50	50
Przedszkole nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi im. Jana Brzechwy w Kłodzku	165	169
Przedszkole Niepubliczne „Promyczek” w Kłodzku, ul. Drzymały 1a	100	100

„Akademia Przedszkolaka” Niepubliczne Przedszkole w Kłodzku, ul. Rodzinna 61	50	75
Punkt Przedszkolny „Romano drom pe fedyr dzipen” w Kłodzku, ul. Wyspiańskiego 2 ul. Jana Pawła II nr 4	25	25
Przedszkole Niepubliczne „Przyjaciół Dzieci” ul. Przyjaciół Dzieci 3 w Kłodzku	50	75
Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny Subrideo, pl. Bolesława Chrobrego 15 w Kłodzku	8	25
Razem:	918	989

Źródło: Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok, str. 62

Gmina Miejska Kłodzko posiada bardzo dobrze zorganizowaną sieć szkół. Działalność czterech szkół podstawowych i trzech gimnazjów odzwierciedla potrzeby, zainteresowania i oczekiwania uczniów oraz rodziców. Pozyskiwanie funduszy unijnych w ramach projektów dała i daje możliwość podniesienia jakości i efektywności nauczania oraz wyrównywania szans edukacyjnych uczniów poprzez stworzenie i realizację innowacyjnych programów nauczania na zajęciach lekcyjnych oraz zajęciach dodatkowych (pozalekcyjnych).

Tabela 12. Wykaz szkół prowadzonych przez Gminę Miejską Kłodzko w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016

Nazwa i adres szkoły		Liczba oddziałów w roku szkolnym 2014/2015	Liczba oddziałów w roku szkolnym 2015/2016
Szkoła Podstawowa nr 3 im. kpt. Stanisława Betleja w Kłodzku ul. Jana Pawła II nr 2-4		32	33
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Unii Europejskiej w Kłodzku ul. Bohaterów Getta 22		19	20
Miejski Zespół Szkół w Kłodzku ul. H. Sienkiewicza 61	Szkoła Podstawowa nr 7 im. Tadeusza Kościuszki	12	12
	Gimnazjum nr 2 im. Stanisława Wyspiańskiego	6	5
	w zespole	18	17

Zespół Szkół Integracyjnych im. Jana Pawła II w Kłodzku ul. Zamiejska 24	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II	13	13
	Gimnazjum nr 3 im. Jana Pawła II w zespole	3	3
		16	16
Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 1 im. Adama Mickiewicza w Kłodzku ul. Zawiszy Czarnego 3-5.		17	15
Razem:		102	101

Źródło: Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok, str. 62-63

Tabela 13. Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Miejską Kłodzko w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016

Nazwa i adres szkoły	Liczba uczniów w roku szkolnym 2014/2015	Liczba uczniów w roku szkolnym 2015/2016	
Szkoła Podstawowa nr 3 im. kpt. Stanisława Betleja w Kłodzku ul. Jana Pawła II nr 2-4	688	734	
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Unii Europejskiej w Kłodzku ul. Bohaterów Getta 22	414	454	
Miejski Zespół Szkół w Kłodzku ul. H. Sienkiewicza 61	Szkoła Podstawowa nr 7 im. Tadeusza Kościuszki	210	233
	Gimnazjum nr 2 im. Stanisława Wyspiańskiego	113	97
Zespół Szkół Integracyjnych im. Jana Pawła II w Kłodzku ul. Zamiejska 24	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II	207	223
	Gimnazjum nr 3 im. Jana Pawła II	61	59
Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 1 im. Adama Mickiewicza w Kłodzku ul. Zawiszy Czarnego 3-5.		365	308
Razem:	2058	2108	

Źródło: Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok, str. 63

Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonują również szkoły i placówki niepubliczne.

Tabela 14. Wykaz szkół i placówek niepublicznych wpisanych do ewidencji prowadzonej przez Burmistrza Miasta Kłodzka na dzień 31.12.2015 r.

L.p.	Nazwa szkoły, placówki i adres
1.	Zespół Szkół Społecznych w Kłodzku Społeczna Szkoła Podstawowa Społeczne Gimnazjum ul. Daszyńskiego 12
2.	Alternatywne Gimnazjum ul. Łużycka 8
3.	Gimnazjum dla Dorosłych przy Szkole Ekonomiczno-Usługowej w Kłodzku ul. Szkolna 8
4.	Przedszkole Niepubliczne „Promyczek” w Kłodzku ul. Drzymały 1a
5.	„Akademia Przedszkolaka” Niepubliczne Przedszkole w Kłodzku ul. Rodzinna 61
6.	Punkt Przedszkolny „Romano drom pe fedyr dzipen” w Kłodzku ul. Jana Pawła II nr 4
7.	Przedszkole Niepubliczne „Przyjaciół Dzieci” w Kłodzku ul. Przyjaciół Dzieci 3
8.	Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny Subrideo ul. Bolesława Chrobrego 15

Zródło: Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok, str. 65

Gmina Miejska Kłodzko udziela pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych, zasiłków szkolnych oraz wyprawek szkolnych. Stypendium szkolne w roku szkolnym 2014/2015 otrzymało 370 uczniów. Z zasiłków szkolnych w roku 2015 skorzystało 8 uczniów. Po za powyższymi zasiłkami Gmina Miejska Kłodzko przyznaje stypendia za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe. Za rok szkolny 2014/2015 nagrodzono 213 uczniów ze szkół prowadzonych przez Gminę Miejską Kłodzko. Za rok szkolny przyznano stypendia Burmistrza Miasta Kłodzka dla 3 uczniów uzdolnionych artystycznie. Ponadto Gmina Miejska Kłodzko zapewnia bezpłatny dowóz dzieci do szkoły, jeśli odległość przekracza 3 km w przypadku uczniów klas I-IV szkół podstawowych oraz 4 km w przypadku uczniów klas V-VI szkół podstawowych i uczniów gimnazjów. W 2015 r. obowiązek ten był realizowany dla 9 uczniów. Gmina zapewnia również bezpłatny transport 10 niepełnosprawnym uczniom do Zespołu Szkół Specjalnych w Kłodzku, a także – na podstawie zawartych umów – zwraca rodzicom koszt dowozu prywatnym samochodem 2 niepełnosprawnym dzieciom do Zespołu Szkół Integracyjnych w Szalejewie Górnym oraz do Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Długopolu Zdroju.

Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonują szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez Radę Powiatu Kłodzkiego.

Tabela 15. Szkoły ponadpodstawowe z siedzibą na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko prowadzona przez Radę Powiatu Kłodzkiego wraz z ilością uczniów w roku szkolnym 2015/2016 (wg SIO stan na 30.09.2015 r.).

Nazwa i adres placówki	Liczba uczniów w roku szkolnym 2015/2016
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1, ul. Boh. Getta 6, 57-300 Kłodzko	465
Zespół Szkół Ogólnokształcących, ul. Wojska Polskiego 11, 57-300 Kłodzko	628
Kłodzka Szkoła Przedsiębiorczości, ul. Szkolna 8, 57-300 Kłodzko	867
Gimnazjum Specjalne nr 2 wchodzące w skład Zespołu Placówek Socjoterapeutycznych, ul. Rajska 1, 57-300 Kłodzko	92
Gimnazjum Specjalne wchodzące w skład Zespołu Szkół Specjalnych, ul. Stanisława Wyspiańskiego 2, 57-300 Kłodzko	21
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna, ul. Warty 70, 57-300 Kłodzko	72

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok

Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonują dwa Uniwersytety III Wieku. Uniwersytety III Wieku są miejscem pomagającym najstarszym mieszkańcom Kłodzka na konstruktywne i twórcze życie w zmieniającej się rzeczywistości by jak najdłużej pozostać w „biegu życia”.

Uniwersytety III Wieku to również placówki propagujące wśród emerytów i rencistów wartościowy sposób życia, umożliwiając uzupełnienie i aktualizowanie wiedzy, poznawanie współczesnych osiągnięć nauki a także sprzyja koleżeńskim kontaktom. Daje wsparcie, nobilituje, włącza do pracy na rzecz drugiego człowieka. Prowadzi działalność edukacyjną w zakresie profilaktyki zdrowotnej, turystyki, medycyny, nauk humanistycznych, społecznych, ekonomicznych, kultury i sztuki.

Działalność edukacyjna i kulturowa Uniwersytetu III Wieku odbywa się w zakresie:

- aktywizacji ludzi starszych poprzez uczestnictwo w różnych formach życia społecznego,

- aktywizacji intelektualnej Słuchaczy (wykłady audytoryjne, wykłady otwarte, seminaria, spotkania z osobami znaczącymi w życiu kulturalnym i społecznym miasta Kłodzka i okolic
- upowszechnianie wiedzy o Ziemi Kłodzkiej poprzez prezentowanie i promowanie jej dorobku społeczno-kulturalnego i turystycznego,
- propagowanie różnorodnych form aktywności intelektualnej, psychicznej i fizycznej adekwatnej do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań słuchaczy,
- aktualizacji wiedzy z różnych dziedzin nauki.

Działanie Uniwersytetu III Wieku ma także ogromny wpływ na zewnątrz poprzez przekazywanie przez Słuchaczy wiedzy prezentowanej w rodzinie, przyjaciołom, sąsiadom, współpracę z dziećmi i młodzieżą w ramach integracji międzypokoleniowej, współdziałanie z organizacjami stowarzyszeniami, które zainteresowane są sytuacją ludzi starszych.

Szeroko rozumiana edukacja osób w wieku emerytalnym ma w założeniu spełniać wiele funkcji takich jak aktualizowanie wiedzy, podtrzymywanie sprawności umysłowej, integrowanie środowiska osób starszych ze sobą oraz młodszymi pokoleniami, zapobieganie wykluczeniu.

3.5 Kultura, sport i rekreacja.

Ważnym ogniwem życia społecznego miasta jest szeroko pojęta sfera kultury. Oferta kulturalna Kłodzka odzwierciedla szeroką działalność naszych placówek kultury, służy gościom i stałym mieszkańcom, propaguje kulturę, rodzimą tradycję i pomaga w dziale edukacji nowych pokoleń w poczuciu tożsamości i miłości do swej małej ojczyzny. Od wielu lat Kłodzko jest niekwestionowanym centrum kulturalnym na Ziemi Kłodzkiej. Dzięki wielu niezwykle różnorodnym przedsięwzięciom kulturalnym, miasto stało się znanym ośrodkiem na mapie nie tylko regionu, ale i kraju.

Jedną z instytucji działającą w sferze kultury, sportu i rekreacji na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko jest Kłodzkie Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji powołane Uchwałą Nr XII/87/2015 Rady Miejskiej z dnia 27 sierpnia 2015 r.

Do podstawowych zadań instytucji należą:

- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych, artystycznych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych,
- udostępnianie i prezentowanie wartości i treści kultury,
- prowadzenie działalności ekspozycyjnej, wydawniczej i wystawienniczej, stwarzanie warunków dla rozwoju twórczości kulturalnej jednostek i grup społecznych,
- wychowanie i edukacja kulturalna i sportowa,
- inspirowanie, organizowanie i wspieranie różnych form kulturalnego wypoczynku i zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych,
- wsparcie dla inicjatyw społecznych, kulturalnych i sportowych,
- zapewnienie optymalnego wykorzystania bazy kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej, turystycznej, hotelarskiej i gastronomicznej,
- doskonalenie uczestników amatorskiego ruchu artystycznego.

W skład infrastruktury Kłodzkiego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji wchodzi:

Hala sportowo-widowiskowa

Przeznaczona jest do zajęć wychowania fizycznego, treningów sekcji sportowych, zajęć rekreacyjnych. W hali sportowo - widowiskowej istnieje możliwość organizacji zarówno zawodów sportowych jak i konferencji, koncertów, widowisk, targów, pokazów i innych imprez.

Stadion

W skład kompleksu obiektów sportowych, zajmujących łącznie powierzchnię ponad 11 ha, wchodzi:

- boisko do piłki nożnej z nawierzchnią trawiastą,
- boisko do piłki nożnej z nawierzchnią sztuczną (z możliwością gry w hokeja),
- 5 kortów tenisowych z nawierzchnią naturalną z zapleczem i kawiarenką,
- 3 korty tenisowe z nawierzchnią sztuczną,
- 4 boiska do piłki plażowej,
- 2 boiska asfaltowe do gry w siatkówkę,
- 2 boiska asfaltowe do gry w koszykówkę,
- place zabaw dla dzieci i młodzieży,
- basen otwarty 25 m z brodzikiem,
- studio odnowy fizycznej,
- przystań kajakowa,
- Skate Park,
- sztuczne lodowisko.

Baza noclegowa

Baza noclegowa Kłodzkiego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji mieści się, przy ul. Kusocińskiego 2 i oferuje turystom odwiedzającym Kłodzko blisko 40 miejsc noclegowych. Są to pokoje 2, 3, 4-lóżkowe — większość z kabinami natryskowymi oraz 21 miejsc noclegowych w domkach kempingowych. Wyżywienie dla nocujących gości zapewnia kawiarnia zlokalizowana na terenie obiektu. Dodatkową ofertą jest możliwość skorzystania z pola namiotowego, pola kempingowego z przyłączami elektrycznymi wraz dodatkowym zapewnieniem terenu do organizacji ognisk, grilli, świetlicę, urządzenia zabawowe dla dzieci i młodzieży oraz parking samochodowy. Dostępność do bazy noclegowej umożliwia organizowanie zielonych szkół, zimowisk, zgrupowań sportowych, obozów i spotkań integracyjnych, wypoczynku wakacyjnego.

Kino „Dąbrówka”

Kino „Dąbrówka” z siedzibą przy pl. Jagielly 1 prowadzone obecnie przez Kłodzkie Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w swojej ofercie posiada obecnie różne formy upowszechniania kultury filmowej zarówno wśród dzieci i młodzieży jak i dorosłych mieszkańców Kłodzka i okolic. Do najważniejszych należą:

- seanse Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Mieszko”,
- poranki filmowe dla dzieci i młodzieży,
- seanse specjalne dla dzieci i młodzieży i dorosłych

Ważnym działaniem Kłodzkiego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w roku 2016 było reaktywowanie „Zderzeń” Teatralnych, które powinny wpisać się na stałe do kalendarza imprez kulturalnych Kłodzka.

Dodatkowo na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonują kluby sportowe i stowarzyszenia.

Tabela 16. Kluby sportowe i Stowarzyszenia funkcjonujące na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w roku 2015r.

L.p.	KLUBY SPORTOWE
1	Miejski Klub Sportowy „Nysa” Kłodzka
2	Miejski Klub Sportowy „Sudety” Kłodzko
3	Miejski Młodzieżowy Klub Sportowy działający przy KCKSiR
L.p.	STOWARZYSZENIA SPORTOWE
1	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy
2	Szkolny Związek Sportowy
3	Dolnośląskie Stowarzyszenie Kultury Zdrowotnej i Sportu NSZZ „Solidarność”
4	Automobil Klub Ziemi Kłodzkiej
5	Dolnośląski Klub Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących
6	UKS „Amatorska Liga Koszykówki” przy KTO
7	UKS „Dwójka Kłodzko” przy MZS
8	Klub Sportowy Lew Kłodzko
9	UKS „Szóstka Kłodzko” przy Szkole Podstawowej Nr 6
10	UKS „Znicz” przy Miejskim Zespole Szkół
11	Integracyjny UKS „Sprawni Razem” działający przy Zasadniczej Zawodowej Szkole Specjalnej
12	Kłodzkie Towarzystwo Tenisowe
13	UKS „Orlik” Kłodzko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok

Kolejną instytucją kultury jest Muzeum Ziemi Kłodzkiej. Muzeum mieści się w barokowym budynku d. konwikt jezuickiego z XVII/XVIII w. Na dziedzińcu lapidarium. Zbiory: wyroby cynowe konwisarzy kłodzkich i śląskich, zegary popularne na Śląsku z k. XIX i pocz. XX w., kłodzkie współczesne szkło unikatowe, stylowe wnętrza. Ekspozycje muzealne można zwiedzać indywidualnie lub z przewodnikiem. Oferujemy również spotkania i prelekcje muzealne na tematy związane z historią, kulturą i zabytkami miasta oraz regionu.

Misją Muzeum jest ochrona materialnego i duchowego dziedzictwa kulturowego ziemi kłodzkiej. W tym celu wdrażamy wieloletni program tworzenia kłodzkiej kolekcji regionalnej, będącej dokumentacją i świadectwem miejscowej kultury. Dzięki realizowanemu od wielu lat programowi edukacji regionalnej, poprzez liczne wystawy i wydarzenia edukacyjne, kształtujemy wrażliwość dzieci i młodzieży na miejscową spuściznę kulturową i wypracowujemy postawy służące ochronie i zachowaniu dziedzictwa. Pragniemy również działać jako instytucja aktywizująca życie kulturalno-artystyczne mieszkańców Kłodzka i ziemi kłodzkiej.

Muzeum w Kłodzku jest instytucją wpisaną do Państwowego Rejestru Muzeów i realizuje wszystkie zadania zapisane w obowiązującej *Ustawie o muzeach* poprzez gromadzenie, przechowywanie, konserwację i udostępnianie dóbr kultury związanych z historią, historią kultury materialnej i sztuką. Organizuje wystawy, prowadzi badania naukowe oraz działalność oświatową, udostępnia swoje zbiory do celów badawczych, współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowo-badawczymi, oświatowymi i stowarzyszeniami twórczymi.

Największe kolekcje w zbiorach Muzeum stanowią – zbiór cyny, numizmatów, zegary śląskie z doby uprzemysłowienia na Dolnym Śląsku oraz szkło unikatowe, ze szczególnym uwzględnieniem dorobku artystów działających na ziemi kłodzkiej po 1945 r. Interesującym zbiorem literatury regionalnej dysponuje biblioteka naukowa, przekształcana w ośrodek wiedzy i informacji o regionie.

Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko znajduje się również Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna. Misją Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Kłodzku jest rozpoznawanie, rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych społeczeństwa lokalnego, upowszechnianie kultury i czytelnictwa, a także świadczenie usług informacyjnych dla mieszkańców powiatu kłodzkiego oraz miasta Kłodzka. Ważnym zadaniem tej misji jest także edukacja i przygotowanie małych dzieci do bardzo wczesnych kontaktów z książką i biblioteką. Misją Biblioteki jest również pomoc w rozwijaniu umiejętności samokształcenia uczniów i studentów, a także ochrona i zachowanie zbiorów dla pożytku przyszłych pokoleń.

Misja Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Kłodzku realizowana jest poprzez następujące działania:

- gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zakupionych nowości książkowych
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu oraz wypożyczanie na zewnątrz, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży oraz niepełnosprawnych
- udostępnianie bieżących informacji dotyczących kraju i spraw lokalnych, dostosowywanie świadczonych usług do zmieniających się potrzeb użytkowników i pojawiających się możliwości technologicznych
- popularyzacja książki i czytelnictwa w środowisku lokalnym (wystawy, spotkania autorskie konkursy literackie i plastyczne)
- współdziałanie z placówkami oświatowo-wychowawczymi

- popularyzacja czytelnictwa poprzez organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- gromadzenie i dokumentowanie wiedzy o mieście i regionie,
- dbałość o rozwój kadry Biblioteki na wszystkich poziomach i podnoszenia kwalifikacji.

Stan księgozbioru na dzień 31.12.2015 r. wyniósł: 108 736 woluminów, 798 roczników czasopism oprawnych, 2 824 jednostki materiałów audiowizualnych. W ciągu roku zakupiono 1 087 książek o wartości 27 464 zł, w tym 798 woluminów o wartości 19 100 zł zakupiono ze środków dotacji celowej w ramach programu „Zakup nowości dla bibliotek” z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W formie darowizny od osób prywatnych i instytucji otrzymano 871 książek o wartości 17 720 zł. Średnia cena książki kupionej wyniosła 25,26 zł. Zbiory biblioteczne wzbogaciły się o 9 e-booków. Prenumerowano 26 tytułów czasopism, o wartości 8 009 zł, 4 tytuły otrzymano bezpłatnie w formie darowizny. W ciągu roku sprawozdawczego wycofano 431 książek zacytanych, zdezaktualizowanych bądź zagubionych przez czytelników.

Tabela 17. Wpływy niektórych materiałów bibliotecznych w roku 2015.

Wyszczególnienie	2015 r.	
	Ilość	Wartość
Książki z budżetu i dotacji celowych ilość	1 087	27 464
Książki dary	871	17 720
Prasa z prenumeraty	26	8 009

Źródło: Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok, str. 106

Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Kłodzku zarejestrowała w ciągu 2015 roku 4 981 użytkowników, w tym 4 311 czytelników.

Tabela 18. Czytelnicy zarejestrowani wg wieku w 2015 roku.

Wiek	Ilość
do 5 lat	135
6 - 12 lat	204
13 - 15 lat	181
16 - 19 lat	364
20 - 24 lat	456
25 - 44 lat	1291
45 - 60 lat	854
powyżej 60 lat	826
Ogółem	4 311

Źródło: Raport o stanie miasta Kłodzka za 2015 rok, str. 106

Tabela 19. Struktura zawodowa czytelników w roku 2015.

Zajęcie	Ilość
Osoby uczące się	1 457
Osoby pracujące	1 639
Pozostali	1 215
Razem	4 311

Źródło: Raport o stanie miasta Klodzka za 2015 rok, str. 106

W ciągu 2015 roku łącznie wypożyczono na zewnątrz 78 810 jednostek inwentarzowych dokumentów bibliotecznych, w tym: 76 026 książek, 908 jednostek zbiorów audiowizualnych, 762 czasopisma nieoprawne. Średnia wypożyczeń na czytelnika wyniosła 18,3 jednostek inwentarzowych, a na mieszkańca 2,9 jednostek inwentarzowych. Średnia dzienna wypożyczeń materiałów bibliotecznych wyniosła 262,7 jednostek inwentarzowych.

Tabela 20. Wypożyczenia na zewnątrz w roku 2015.

Wyszczególnienie	Ilość
Książki	76 026
materiały audiowizualne	908
czasopisma nieoprawne	762

Źródło: Raport o stanie miasta Klodzka za 2015 rok, str. 107

W ciągu 2015 roku na miejscu udostępniono 913 woluminów, 5 370 czasopism nieoprawnych oraz 17 pozostałych zbiorów nieelektronicznych.

Czytelnię odwiedziło 6 318 użytkowników. Korzystali oni z: internetu - 3 656, prasy - 1 131, księgozbioru podręcznego - 309 oraz innych usług.

Tabela 21. Udostępnianie prezencyjne (na miejscu) w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Ilość
Książki	913
czasopisma nieoprawne	5 370
zbiory nieelektroniczne	17
razem	6 300

Źródło: Raport o stanie miasta Klodzka za 2015 rok, str. 107

W ramach wypożyczalni międzybibliotecznej sprowadzono z polskich bibliotek 54 książki, były to publikacje, których nie ma w zbiorach PiMBP. Do bibliotek na terenie kraju wysłano 149 dokumentów bibliotecznych.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Klodzku prowadzi wiele akcji i warsztatów ukierunkowanych m.in. na dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne.

W Bibliotece zainstalowano 27 komputerów połączonych w sieć. Wszystkie stanowiska komputerowe mają dostęp do internetu. Użytkownicy mają dostęp do 12 komputerów, pozostałe 15 wykorzystane są do prac bibliotecznych. We wszystkich agendach działa zautomatyzowany system elektroniczny ALEPH (wypożyczanie książek na zewnątrz, udostępnianie na miejscu, opracowanie zbiorów, inwentarze, katalogi online oraz system monitów i raportowania). Katalog zbiorów jest dostępny na stronie Biblioteki, a także w Dolnośląskim Zasobie Bibliotecznym. Prowadzone są bazy: akcesji dokumentów zwartych i dźwiękowych, filii oraz bibliograficzna baza Region (teksty ukazujące się na łamach prasy oraz publikacje zwarte dotyczące powiatu kłodzkiego). Ogólna ilość opisów bibliograficznych bazy Region na koniec 2015 roku wyniosła 19 466 rekordów.

3.6 Ochrona i profilaktyka zdrowia oraz profilaktyka uzależnień.

System ochrony zdrowia oparty jest na publicznych i niepublicznych zakładach opieki Zdrowotnej oraz Praktykach Lekarza Rodzinnego. Na terenie Kłodzka funkcjonują następujące zakłady opieki zdrowotnej udzielające świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej:

„Salus” Centrum Medyczne NZOZ sp. z o.o.

Ul. Kusocińskiego 3 a
57-300 Kłodzko

„Salus” sp. z o.o. Centrum Medyczne NZOZ

Ul. Łąkowa 5
57-300 Kłodzko

Przychodnia lekarska NZOZ „Eskulap”

Ul. Wojska Polskiego 18 b
57-300 Kłodzko

NZOZ „Ira”

Ul. Targowa 6
57-300 Kłodzka

Centrum Protetyki Słuchu „Fono”

Ul. Małczewskiego 8
57-300 Kłodzko

Przychodnia Rejonowa

Ul. Wojska Polskiego 16
57-300 Kłodzko

„Euromed”

Ul. Okrzei 2
57-300 Kłodzko

Przychodnia „Rodzinna”

Ul. Floriana Szarego 4
57-300 Kłodzko

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna

Ul. Okrzei 16
57-300 Kłodzko

Przychodnia Ogólnolekarska

Pl. Jagiełły 6
57-300 Kłodzko

Obwód Lecznictwa Kolejowego

Ul. Łużycka 9
57-300 Kłodzko

Poradnia Lekarska „Familia”

Ul. Morcinka 3
57-300 kłodzko

„Zespół Opieki Zdrowotnej” w Kłodzku

ul. Szpitalna 1a
57-300 Kłodzko

Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko prowadzona jest profilaktyka zdrowotna i profilaktyka uzależnień.

Zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie miasta Kłodzka realizowane są poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-profilaktycznej w zakresie uzależnień oraz diagnostyczno-motywacyjnej dotyczącej osób z problemem alkoholowym, promocję zdrowego, wolnego od środków uzależniających stylu życia, zmniejszanie rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych, zapobieganie powstawaniu nowych, niekorzystnych problemów społecznych, wynikających z używania środków uzależniających, zwłaszcza przez dzieci i młodzież, prowadzenie Punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży, a także współpracę w tym obszarze z organizacjami pozarządowym.

Z danych publikowanych corocznie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że około 2% populacji jest uzależnione od alkoholu. W mieście Kłodzku problem ten dotyczy około 540 osób. To właśnie na osobach z grup ryzyka oraz dzieciach i młodzieży skoncentrowana jest większość działań profilaktycznych i osłonowych. Ponadto prowadzi się działania o charakterze szkoleniowym dla kadry pomocy społecznej oraz oświatowej. Uczestnicy zdobywają wiedzę w zakresie tzw. nowych uzależnień (dopalacze, media, hazard). Do jednostek oświatowych (przedszkola i szkoły podstawowe na terenie miasta Kłodzka) został wprowadzony międzynarodowy program ochrony zdrowia psychicznego i emocjonalnego pn. „Przyjaciele Zippiego”. Dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych dostępny jest sprzęt do prowadzenia innowacyjnej terapii Biofeedback – urządzenie znajduje się na terenie Zespołu Szkół Integracyjnych w Kłodzku.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2015 złożyła 86

wniosek (36 więcej w porównaniu do roku 2014) o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego. Skierowano 62 osoby (10 w roku 2014) na badanie przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Komisja skierowała 46 wniosków do Sądu Rejonowego w Kłodzku o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu uzależnienia od alkoholu (w roku 2014 takich wniosków było 16). Działania Komisji mają przede wszystkim charakter diagnostyczno-motywuujący. Wszyscy jej członkowie ukończyli specjalistyczne szkolenia zgodne z rekomendacją Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z zakresu problematyki i profilaktyki uzależnień. Zarówno Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kłodzku jak i Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień prowadzą ścisłą współpracę z jednostkami i instytucjami administracji rządowej i samorządowej, placówkami oświatowymi, instytucjami pomocowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Dodatkowo na terenie miasta Kłodzka prowadzony jest Punkt Konsultacyjno-Informacyjny.

Z danych udostępnionych przez Poradnię Odwykową w Kłodzku z jej usług w roku 2015 skorzystało 3161 osób z terenu całego Powiatu Kłodzkiego.

3.7 POMOC SPOŁECZNA I POLITYKA PRORODZINNA.

3.7.1 Pomoc społeczna.

Obowiązek zapewnienia realizacji podstawowych zadań z zakresu pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Nie mniej jednak istotna jest działalność całej sfery organizacji społecznych i pozarządowych stanowiących uzupełnienie i rozszerzenie dla zadań obowiązkowych samorządu i rządu, a jednocześnie będących odzwierciedleniem zaangażowania i wrażliwości naszych mieszkańców wobec problemów występujących w Kłodzku.

W miarę rozwoju cywilizacyjnego mieszkańcy oczekują rozszerzenia zakresu i poprawy jakości usług publicznych. To wyzwanie dla odzwierciedla potrzeby dobrobytu i zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego oraz komfortu życia mieszkańców Kłodzka.

Jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Kłodzko realizującą zadania własne i zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku z siedzibą przy ul. Wyspiańskiego 2d.

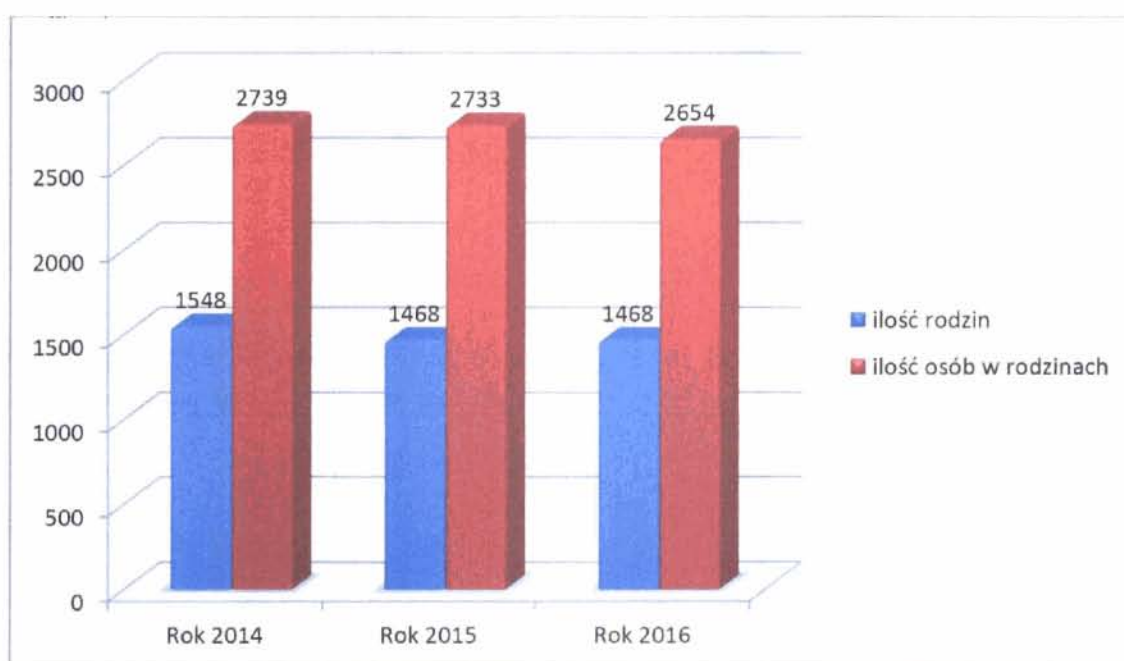
Ośrodek prowadzi działania mające na celu zaspokojenie potrzeb życiowych i wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, motywowanie ich do wykorzystywania własnych możliwości oraz współuczestnictwa w rozwiązywaniu swoich problemów, a także organizuje działania profilaktyczne skierowane do osób i rodzin zagrożonych dysfunkcją lub wykluczeniem społecznym.

Głównymi celami pomocy społecznej jest:

1. wspieranie osób i rodzin w przewyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie w miarę możliwości do ich usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,

2. zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej dla osób nieposiadających dochodu lub o niskich dochodach w szczególności osób w wieku poprodukcyjnym i niepełnosprawnych,
3. zapewnienie dochodu do wysokości interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
4. zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej w tym przemocą w rodzinie,
5. integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
6. tworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

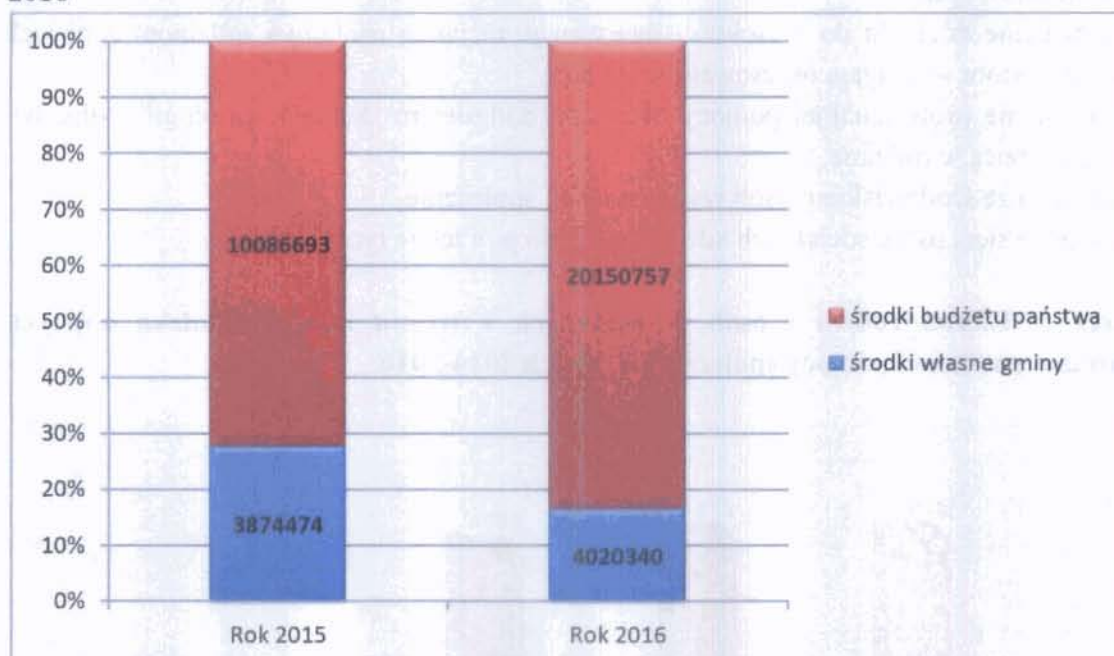
Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach z terenu miasta Kłodzka objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej w latach 2014-2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.

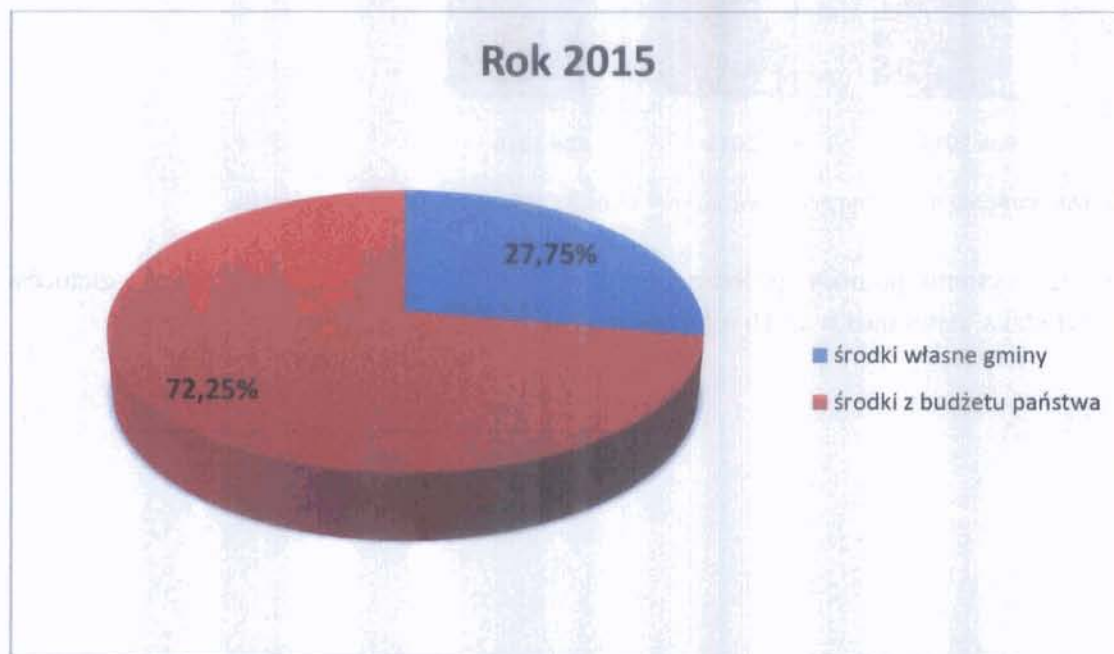
Ze wsparcia systemu pomocy społecznej w roku 2014 i 2015, skorzystało 9,8% mieszkańców miasta Kłodzka, natomiast w 2016 roku 9,6%.

Wykres 2. Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku w dziale 852 pomoc społeczna w podziale na środki własne gminy i środki budżetu państwa w latach 2015-2016

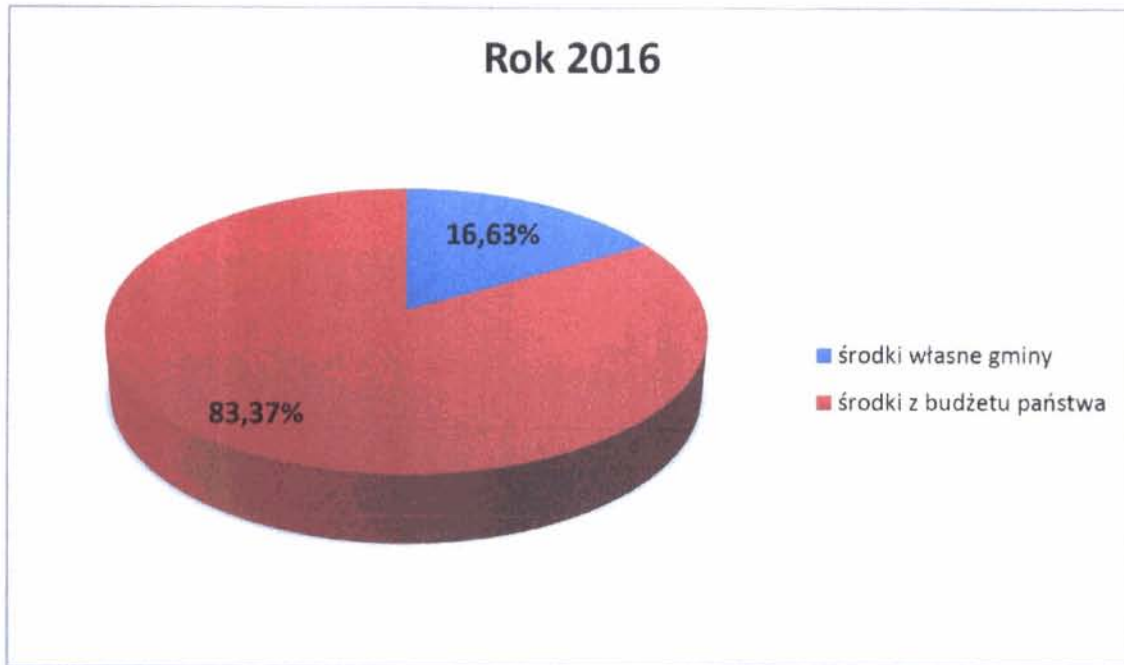

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.

Wykres 3. Procentowy udział środków własnych gminy i środków z budżetu państwa Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku w dziale 852 pomoc społeczna w latach 2015-2016.

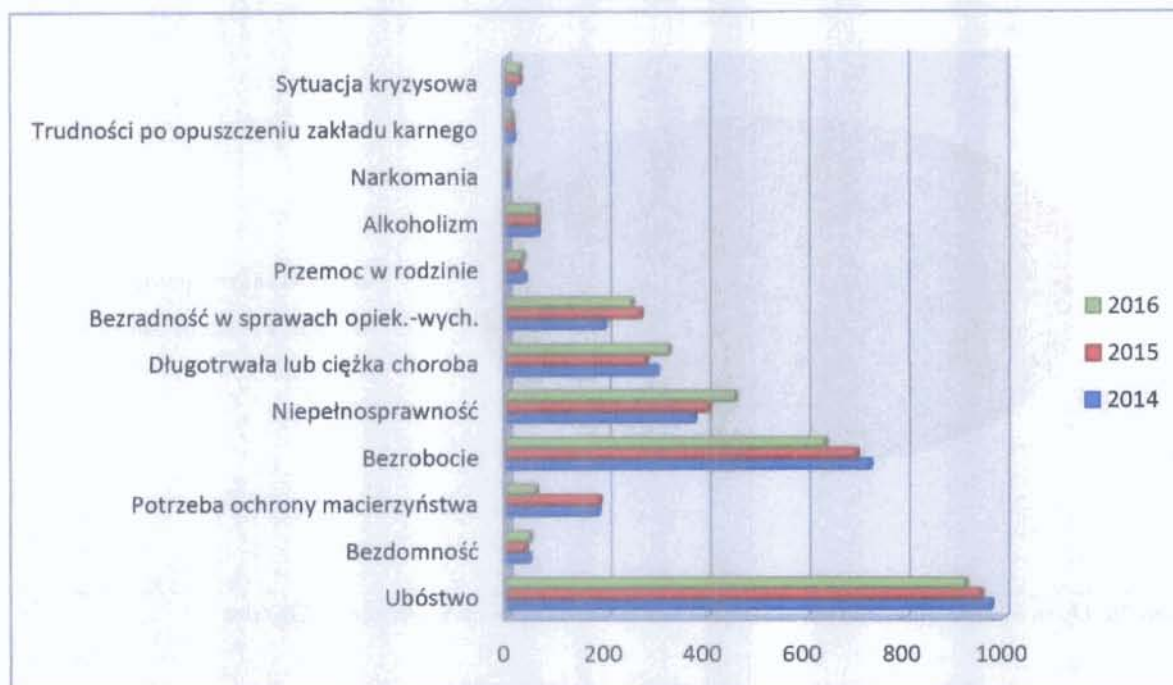

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.

Dokonano analizy środków finansowych na przestrzeni lat 2015-2016. Stwierdzić należy znaczny wzrost wydatków w dziale 852 pomoc społeczna głównie z budżetu państwa. W roku 2015 wydatkowano w dziale 852 pomoc społeczna ogółem 13 961 167,00 zł w tym: 10 086 693,00zł z budżetu państwa i 3 874 474,00zł z budżetu gminy. W roku 2016 wydatki w dziale 852 pomoc społeczna ogółem wyniosły 24 174 097,00zł w tym: 20 150 757,00zł z budżetu państwa i 4 020 340,00zł z budżetu gminy. Na dział 852 pomoc społeczna składają się wydatki świadczeń rodzinnych oraz wydatki pomocy społecznej. Wzrost wydatków spowodowany jest nowymi dodatkowymi zadaniami realizowanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku m.in. Rodzina 500+. W roku 2016 względem roku 2015 nastąpił wzrost wydatków w dziale 852 pomoc społeczna ogółem o kwotę 10 212 930,00zł w tym: wzrost środków własnych gminy o 145 866,00zł oraz z budżetu państwa wzrost środków o 10 064 064,00zł. W kolejnych latach prognozuje się wzrost środków finansowych również głównie z budżetu państwa.

Wykres 4. Powody przyznania pomocy w latach 2014-2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.

Powody przyznania pomocy określone za pomocą wykresu nr 1 wskazują w sposób obrazowy spadek oraz wzrost problemów społecznych będących jednocześnie powodami przyznania wsparcia z systemu pomocy społecznej. Analizując powyższe dane zwrócić uwagę należy na dwa obszary:

- Scalone dane wskazują w sposób jednoznaczny na 5 powodów przyznania pomocy społecznej w badanych latach, wartością znacznie przewyższającą pozostałe dysfunkcje (pomimo możliwości systematycznego odnotowania spadku niektórych z nich).

Tabela 22. 5 powodów przyznania pomocy społecznej w latach 2014-2016 pod względem największego współczynnika ilości rodzin.

Kryterium dysfunkcji	Liczba rodzin 2014	Liczba rodzin 2015	Liczba rodzin 2016
Ubóstwo	973	953	922
Bezrobocie	730	703	640
Niepełnosprawność	377	406	459

Długotrwała lub ciężka choroba	302	279	325
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	196	269	251

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

- Scalone dane wskazują 5 powodów przyznania pomocy, które wzrosły w roku 2016 względem roku 2015. Obszar ten powinien zostać przeanalizowany w celu wdrożenia działań mających za zadanie wsparcie obszarów problemowych i niedopuszczenie do dalszego wzrostu wskaźników.

Tabela 23. 5 powodów przyznania pomocy społecznej, które wzrosły w roku 2016 względem roku 2015.

Kryterium dysfunkcji	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
	2014	2015	2016
Bezdomność	44	37	46
Niepełnosprawność	377	406	459
Długotrwała lub ciężka choroba	302	279	325
Przemoc w rodzinie	35	27	33
Narkomania	1	1	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Tabele 21 i 22 oraz wykres 2, wskazują kierunki i obszary, w których należy podjąć nowe dodatkowe działania oraz, w których należy wzmocnić i kontynuować dotychczasowe działania w poszczególnych obszarach stanowiących zagrożenie wykluczeniem społecznym bądź marginalizację poszczególnych grup społecznych. Analiza danych potwierdza długofalowy proces pozytywnych zmian w największych obszarach takich jak ubóstwo i bezrobocie.

Systematyczny i największy wzrost odnotowano od 2014 roku wśród osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej. Osoby niepełnosprawne spełniające zapisy ustawowe otrzymują szerokie wsparcie z systemu pomocy społecznej zarówno w postaci finansowej jak i niefinansowej.

Podejmując działania na rzecz osób niepełnosprawnych, warto jest przywołać definicję niepełnosprawności wprowadzoną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Zgodnie z zapisami Konwencji niepełnosprawność określana jest w preambule, jako pojęcie ewoluujące – jest wynikiem interakcji pomiędzy osobami z dysfunkcjami, a barierami środowiskowymi wynikającymi z postaw ludzkich, będącej przeszkodą dla pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, na równych zasadach z innymi obywatelami.

Odpowiedź na potrzeby zapewnienia opieki w środowisku zamieszkania oraz wsparcia w opiece rodziny i przygotowanie infrastruktury dla osób niepełnosprawnych staje się coraz pilniejszym problemem do rozwiązania.

Konieczne jest wprowadzenie na szerszą skalę form wsparcia ułatwiających odnalezienie się na rynku pracy osób niepełnosprawnych, dalszego wspierania rodzin w kształceniu i rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i kontynuowanie wspierania organizacji pozarządowych działających na rzecz osób i rodzin doświadczających niepełnosprawności.

Wsparcie dotychczas oferowane osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, szerzej opisane w części dot. pomocy rodzinie w aspekcie świadczeń rodzinnych i pomocy społecznej, nie rozwiązuje problemu niepełnosprawności nie tylko w mieście, ale również w całym kraju.

Prawa osób niepełnosprawnych są chronione przez zapisy zawarte w Konstytucji, ustawach zwykłych oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych przyjętej w 1997r.

Dokumenty te jednoznacznie określają prawo do:

- dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- dostępu do leczenia, opieki medycznej i rehabilitacji,
- nauki w szkołach wspólnie z rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolenia specjalistycznego i edukacji indywidualnej,
- pomocy i poradnictwa specjalistycznego,
- zatrudnienia na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami i możliwościami, a gdy stan zdrowia tego wymaga – do pracy w warunkach chronionych,
- zabezpieczenia społecznego,
- życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym dostępu do urzędów, swobodnego przemieszczania się, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- posiadania samorządowej reprezentacji swojego środowiska,
- pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyki dostosowanej do zainteresowań i potrzeb.

Wypełnienie wszystkich wymienionych wyżej zobowiązań stanowi nie lada wyzwanie w tym również dla lokalnych samorządów.

Jednym z priorytetów polityki na rzecz osób niepełnosprawnych jest rehabilitacja społeczna i zawodowa, to kierunki działania które służą wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnością.

Polityka ta realizowana jest na zasadzie równości szans niepełnosprawnych w zakresie ich zatrudnienia w tym poprzez wspieranie instytucji i podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne. Poza tworzeniem nowych i przystosowywaniem istniejących miejsc pracy istotne znaczenie mają: udzielenia pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie, organizowanie szkoleń i przekwalifikowań.

Pod pojęciem szeroko rozumianej rehabilitacji społecznej, osoby niepełnosprawne mają możliwość korzystania ze wsparcia finansowego w likwidacji barier komunikacyjnych, technicznych, urbanistycznych, korzystania z zajęć w warsztatach terapii zajęciowej i turnusów rehabilitacyjnych.

Ciężar realizowania zadań w podanym wyżej zakresie spoczywa przede wszystkim na barkach samorządu powiatowego, który za pośrednictwem środków finansowych otrzymywanych w formie dotacji celowej z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych może bezpośrednio finansować takie zadania.

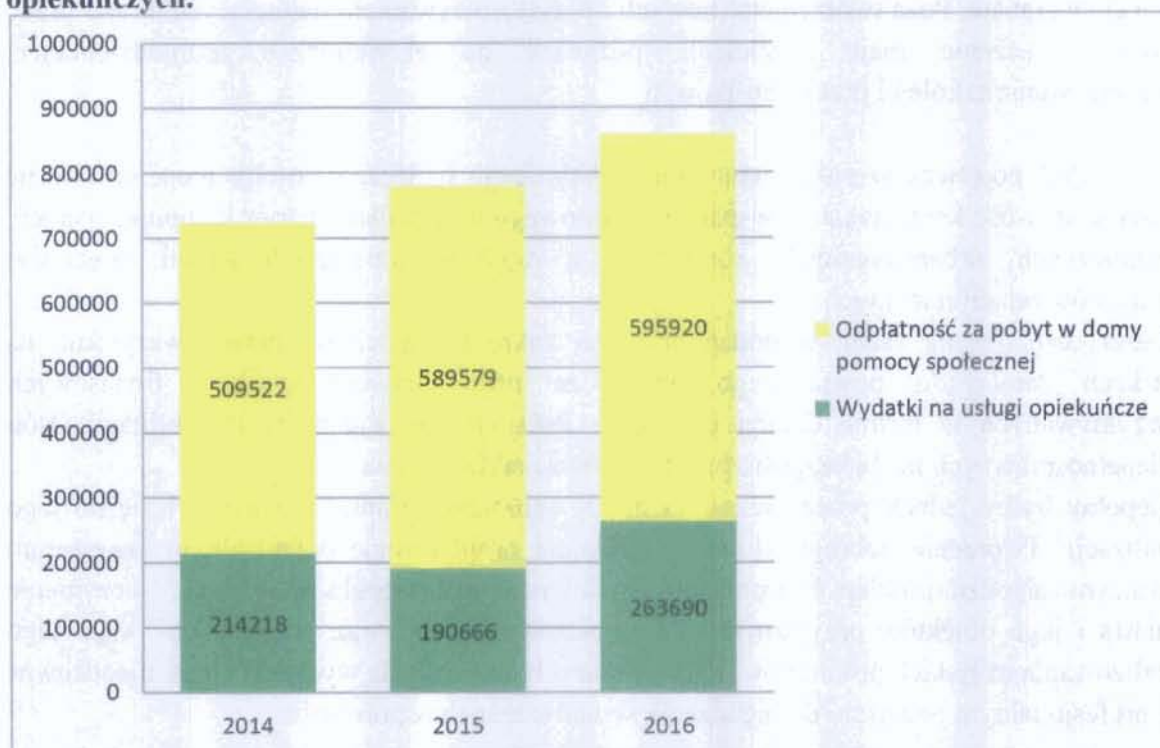
Niepełny byłby jednak proces wsparcia gdyby samorząd gminny nie włączył się do jego realizacji. Tworzenie dobrego klimatu i wsparcie proponowane potencjalnym inwestorom chcącym łagodzić problem bezrobocia w środowisku osób niepełnosprawnych, uczynienie miasta i jego obiektów przyjaznymi dla niepełnosprawnych oraz zachęta do wspólnego realizowania miejskich programów poprawiających jakość życia wydają się dziś nieodzowne w profesjonalnym podejściu do łagodzenia skutków niepełnosprawności.

Gmina realizując jako zadanie własne, pomoc na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych na podstawie ustawy o pomocy społecznej, poza szerokim wachlarzem świadczeń finansowych (zasiłki stałe, okresowe, celowe, pomoc państwa w zakresie dożywiania) posiada również inne instrumenty oddziaływania. Są to: praca socjalna, poradnictwo, czy pomoc w formie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania oraz kierowanie i pokrywanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej w sytuacji jeżeli osoba wymaga całodobowej opieki.

Są to zadania obligatoryjne, których ciężar finansowania poza usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi w całości ponosi budżet gminny.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat wydatki w tym zakresie zwiększały się.

Wykres 5. Wydatki Gminy Miejskiej Kłodzko na zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym w postaci pobytu w domach pomocy społecznej i zapewnienia usług opiekuńczych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Powodem nie jest wyłącznie rosnąca liczba osób objętych taką formą wsparcia, ale również wzrost kosztów zorganizowania takiej opieki (wynagrodzenia, media itp.).

Wytyczając ramy działania na rzecz osób niepełnosprawnych i obszary niezbędnej interwencji, na pierwszy plan wysuwa się konieczność stworzenia warunków umożliwiających niepełnosprawnym pełną realizację codziennych potrzeb, przy jednoczesnym pozostawieniu ich przez jak najdłuższy czas w swoim naturalnym środowisku zamieszkania. Poza aspektem finansowym, który jest tu również istotny, działania takie mają niezwykle pozytywny wymiar psychologiczny. Poczucie samodzielności nawet ograniczonej i samostanowienia, wyzwała siły i energię do codziennego działania.

Uruchomienie potencjału drzemającego w rodzinie (bliższej i dalszej) oraz pomocy sąsiedzkiej, dodatkowo wzmocnione wolontariatem i aktywnością służb społecznych, pomogą osobom niepełnosprawnym odnaleźć się w życiu społecznym.

Niezwykle cenną inicjatywą, szczególnie dla urzeczywistnienia praw osób niepełnosprawnych, jest możliwość powołania Sejmiku Osób Niepełnosprawnych zrzeszającego stowarzyszenia, organizacje, rady i fundacje działające na rzecz różnych środowisk niepełnosprawnych. Na terenie miasta również działa Sudecki Sejmik Osób Niepełnosprawnych, którego rolą jest reprezentowanie interesów osób niepełnosprawnych i tworzenie warunków pełnego i aktywnego uczestnictwa niepełnosprawnych w życiu zawodowym i społecznym.

Przyjęta ostatnio (1 stycznia 2017r.) ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” może być uznana za dopełnienie działań na rzecz pomocy świadczonej zarówno rodzinom, jak też osobom niepełnosprawnym.

Otwiera drogę w tym również lokalnym samorządom do podejmowania kroków mających łagodzić kryzysową sytuację w rodzinie w związku z pojawieniem się niepełnosprawnego dziecka.

Aktywność na wielu płaszczyznach tj. w obszarze ochrony zdrowia, pomocy społecznej, poradnictwa specjalistycznego itp. ma służyć rodzinie i pomagać jej już w początkowym etapie ciąży powikłanej. Na poziomie gminy duże znaczenie przypisano asystentowi rodziny, który odgrywa rolę przewodnika. Ma pomagać, wspierać, doradzać, a przede wszystkim informować o przysługujących uprawnieniach, możliwościach i sposobach postępowania.

Nowe regulacje prawne odnoszą się zarówno do kobiet w tzw. „trudnych” ciążach, jak też rodzin, którym urodziło się dziecko z nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.

Poza pomocą oferowaną przez asystenta rodziny, istnieje również możliwość przyznania wsparcia finansowego. Chociaż jest to pomoc jednorazowa to jednak jej wysokość (4.000 zł.) ma pozwolić rodzinom już w początkowym okresie stawić czoła trudnej sytuacji związanej z niepełnosprawnością.

Zjawiska niepełnosprawności, podobnie jak niesamodzielności spowodowanej wiekiem nie uda się wyeliminować z życia społecznego. Niewątpliwie jednak możliwe jest ograniczanie ich negatywnych skutków. Gmina zwłaszcza w kontekście wzrostu populacji osób słabszych i starszych, musi być przygotowana organizacyjnie, technicznie i finansowo na zabezpieczenie niezbędnych potrzeb swoich mieszkańców.

Poprzez świadczenie pracy socjalnej, poradnictwo, zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych, zapewnienie instytucjonalnej całodobowej opieki i pielęgnacji, wsparcie finansowe i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu realizowane w ramach szeroko pojętej rehabilitacji społecznej i zawodowej, osoby niepełnosprawne będą miały szansę poczuć się pełnoprawnymi członkami społeczeństwa.

Bardzo ważnym obszarem społecznym, który został uwzględniony w diagnozie Strategii jest bezdomność nie tylko jako problemem społecznym, ale i gospodarczym, psychologicznym, kulturowym, a także politycznym. Osoby bezdomne przebywające w miejscach publicznych zwykle odbierani są jako stwarzający potencjalne zagrożenie dla porządku i bezpieczeństwa innych osób.

Bezdomność jest to bardzo ważny z punktu widzenia pomocy społecznej państwa problem. Materia jakiej dotyka jest skomplikowana i trudna. Jej rozwiązanie nie jest proste. Kwestia bezdomności związana jest bowiem z wieloma, nakładającymi się na siebie przyczynami: bezrobociem, problemem mieszkaniowym w Polsce oraz w niektórych przypadkach wyuczonymi postawami roszczeniowymi beneficjentów pomocy społecznej. Bezdomność to również sfera indywidualnych ocen osób bezdomnych, a więc psychika (np. aspołeczne postawy), uzależnienia od nalogów, choroby psychiczne, i inne aspekty życia rodzinnego.

Jest to kategoria osób wyróżnionych na podstawie kryterium marginalizacji wykluczenia społecznego, ale przede wszystkim wykluczenia mieszkaniowego. Spektrum przyczyn powodujących bezdomność jak również kategorii osób uznawanych za bezdomnych jest bardzo szerokie (wyluczając styl życia z wyboru) dlatego też strategia zapobiegania bezdomności i wychodzenia z niej jest zróżnicowana.

Szczególne wyzwania dla pracowników socjalnych stanowią i stanowiąc będą osoby bezdomne należące jednocześnie do innych kategorii osób zagrożonych wykluczeniem np. osoby z niepełnosprawnością, z zaburzeniami psychicznymi czy uzależnieniami. Czynniki wyróżniające te kategorie stanowią nie tylko wielokrotne stygmaty, ale wchodzi one ze sobą w złożone związki przyczynowo-skutkowe zwiększając ryzyko marginalizacji i kontroli nad własnym życiem (np. bezdomność może być spowodowane uzależnieniem czy też chorobą psychiczną, ale również może powodować popadanie w uzależnienie bądź stanowić przyczynę bardzo poważnych kryzysów psychicznych).

Problem bezdomności wymaga dobrze zorganizowanego systemu działania zarówno ze strony rządowej jak i samorządowej.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że ustawowy obowiązek udzielenia schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym należy do zadań własnych gminy.

Zabezpieczając osoby bezdomne, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku wdraża w życie kompleksowy katalog usług pomocy społecznej ukierunkowany na zjawisko bezdomności. Katalog usług systemu pomocy społecznej dostosowany jest do aktualnych możliwości Gminy (noclegownia, jadalnia) oraz innych uprawnień do uzyskania pomocy społecznej (świadczenia, poradnictwo).

Tabela 24. Ilość osób bezdomnych korzystających z systemu pomocy społecznej na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w latach 2014-2016.

	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Ilość osób bezdomnych	44	37	46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Osoby bezdomne są grupą osób szczególnego ryzyka. Wg stanu na dzień 31.12.2016r., z pomocy społecznej na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko skorzystało 46 osób bezdomnych. Jest to duża grupa osób, którą należy zabezpieczyć zarówno przed wykluczeniem społecznym jak i podjąć działania mające na celu powrót osób bezdomnych do prawidłowego funkcjonowania wśród społeczności lokalnej, pełnienia odpowiednich ról społecznych i wyjścia z bezdomności. Natomiast w przypadkach „trudnych”, które nie wyrażają woli

współpracy i zmiany swojej sytuacji życiowej, należy podejmować działania mające na celu zabezpieczenie ich sytuacji życiowej i podstawowych potrzeb.

Dodatkowo należy wziąć pod uwagę opublikowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej projekt rozporządzenia z dnia 19.12.2016r., w sprawie standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych i ogrzewalni. Biorąc pod uwagę zmiany przepisów w tej kwestii, podmioty prowadzące noclegownie, schronisko lub ogrzewalnię będą zobowiązane dostosować obiekty do standardów określonych w rozporządzeniu.

Rozporządzenie określa:

- 1) standard podstawowych usług świadczonych w noclegowniach, kwalifikacje osób świadczących usługi w noclegowniach oraz standard obiektów, w których mieszczą się noclegownie,
- 2) standard podstawowych usług świadczonych w schroniskach dla osób bezdomnych, kwalifikacje osób świadczących usługi w schroniskach dla osób bezdomnych oraz standard obiektów, w których mieszczą się schroniska dla osób bezdomnych,
- 3) standard podstawowych usług świadczonych w ogrzewalniach, kwalifikacje osób świadczących usługi w ogrzewalniach oraz standard obiektów, w których mieszczą się ogrzewalnie.

Ważnym elementem wsparcia z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy miejskiej Kłodzko jest świadczenie pracy socjalnej osobom i rodzinom przeżywającym trudności, sklasyfikowanych w różnych obszarach problemów społecznych.

Praca socjalna jest działalnością zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest praca socjalna, która polega na pomocy i wspieraniu rodzin w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji wykorzystując wszelkie ich zasoby i tkwiący w nich potencjał. Ważne jest tworzenie warunków sprzyjających w odzyskiwaniu samodzielności klienta.

To profesjonalna pomoc w kierunku przywrócenia lub wzmocnienia zdolności adresatów pomocy, świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, rozwinięcia ich aktywności i samodzielności życiowej. Ponadto praca socjalna prowadzona jest z lokalną społecznością. Jej celem jest zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna sprowadza się do opracowania diagnozy społecznej, wypracowania właściwych i skutecznych form pomocy, podejmowania działań mających na celu eliminowanie lub ograniczanie przyczyn niewydolności finansowej, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.

Praca socjalna prowadzona jest na zasadach:

podmiotowości osoby i rodziny

każda osoba i rodzina traktowana jest jako odrębna jednostka posiadająca własną tożsamość odróżniającą ją od innych,

akceptacji

rozumianej jako tolerancję, poszanowanie godności i swobody wyboru wartości i celów życiowych,

poufności

respektowanie poufności i nieujawnianie informacji uzyskanych od osoby bez jej zgody, wiedzy (z wyjątkiem np. przepisów związanych z przeciwdziałaniem przemocy),

współodpowiedzialności za procesy zmian

rozumianej jako wspólna odpowiedzialność pracownika socjalnego oraz rodziny i poszczególnych członków rodziny,

solidarności

rozumianej jako założenie zgodnie, z którym wykorzystanie zasobów i silnych stron oraz rozwiązywanie problemów odbywa się poprzez odtwarzanie więzi międzyludzkich.

wzmacnianie kompetencji i możliwości rozwojowych jednostki

rozumianej jako konieczność kształcenia w osobach i rodzinach wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania,

udostępnianie zasobów

rozumiane jako zobowiązanie pracownika socjalnego do poszukiwania możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb osób i rodzin związanych z występowaniem przyczyn korzystania z usług pomocy społecznej i integracji społecznej,

neutralność

rozumiana jako poszukiwanie przyczyn i sposobów rozwiązań związanych z powodem dla, którego osoba korzysta z pracy socjalnej, niezależnie od poglądu, postaw,

obiektywizm

rozumiany jako wszechstronne, oparte na profesjonalnej wiedzy rozpatrywanie, każdego przypadku bez dokonywania osądów,

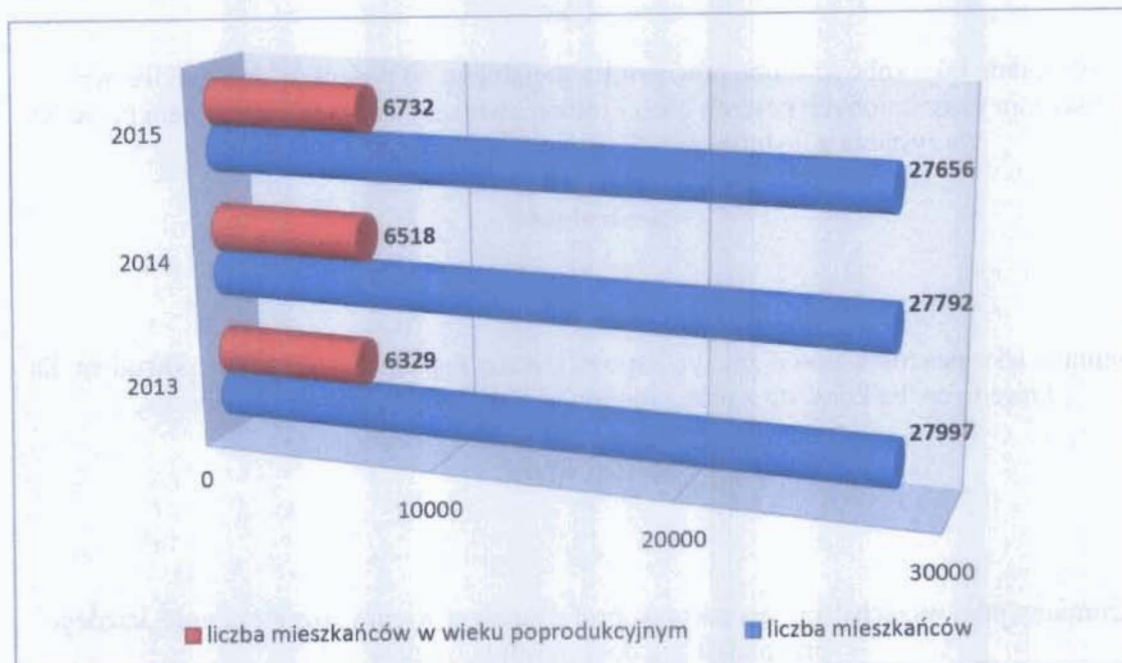
dobro rodziny

rozumiane jako dobro poszczególnych członków rodziny uwzględniając w postępowaniu pomocowym korzyści poszczególnych członków środowiska rodzinnego.

Kolejnym analizowanym obszarem wymagającym podjęcia dodatkowych działań jest obszar polityki senioralnej. Jak zasygnalizowano już wcześniej w opracowaniu, sytuacja demograficzna Kłodzka, podobnie jak w zdecydowanej większości gmin w regionie i kraju, pogarsza się. Skutkować to będzie również zwiększeniem liczebności grupy seniorów.

Wykres 6. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w latach 2013-2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Problem starzenia się społeczeństwa miasta nie ma tylko charakteru doraźnego, ale w perspektywie najbliższych 10-15 lat liczba seniorów jeszcze wzrośnie na co wpływ ma m.in. utrzymujący się trend związany z wydłużaniem życia. Dlatego też polityka senioralna będzie stanowiła jedno z ważniejszych wyzwań.

Potencjalny zakres konkretnego wsparcia na rzecz seniorów winien obejmować: usługi prozdrowotne, rehabilitacyjne, opiekuńcze związane z pomocą w robieniu zakupów, załatwiania spraw urzędowych, utrzymania czystości, czy drobnych remontów. Nie bez znaczenia pozostaje również wsparcie w przełamywaniu barier cywilizacyjno-technicznych, podnoszenie kompetencji informatycznych, czy umiejętności korzystania z e-usług.

Wymaga to zintegrowania programów wsparcia oraz rozwijania form aktywizacji społecznej i podejmowania nowych inicjatyw służących poprawie jakości życia osób starszych.

W szczególnym stopniu należy pomyśleć o rozwoju wolontariatu na rzecz osób starszych oraz wspierać organizacje pozarządowe w działaniach na rzecz wzmocnienia zdrowia i sprawności fizycznej oraz aktywności seniorów w lokalnym środowisku np. tworzenie dziennych domów Senior Wigor w ramach programu na lata 2015-2020.

W najbliższych latach będzie zwiększać się zapotrzebowanie osób starszych i niesamodzielnych na domowe usługi opiekuńcze i pomoc środowiskową oraz na stacjonarną opiekę geriatryczną dla niepełnosprawnych i obłożnie chorych.

Ze względu na coraz mniej korzystne relacje grupy osób w wieku produkcyjnym do tych w wieku poprodukcyjnym, konieczne jest mobilizowanie kadr instytucji samorządowych

i pozostałych grup mieszkańców do aktywności w realizowaniu programów i inicjatyw wzmacniających zasoby kulturowe i społeczne senioralnego kapitału ludzkiego w mieście.

Niebagatelne znaczenie w przypadku analizowania sytuacji seniorów mają migracje ekonomiczne członków najbliższej rodziny. Poszukiwanie swojego miejsca przez dzieci i wnuki, nieograniczone możliwości zamieszkania i zatrudnienia również poza granicami kraju, czy bogate oferty edukacyjne dla młodych powodują, że rodzice i dziadkowie pozostają sami, skazani na własną zaradność i inicjatywę.

Społeczność lokalna i samorząd mają tu poważną rolę do odegrania. Istotne jest jak zrekompensować oraz jak złagodzić brak w codziennym życiu osób najbliższych zarówno w sferze finansowej, ale również psychologicznej, czy społecznej.

Miejska polityka aktywizacji osób starszych powinna uwzględniać także pozytywne aspekty związane z obecnością seniorów w mieście.

Powszechnie znane jest dobrodziejstwo instytucji babci lub dziadka, jako niani dla rodziców aktywnych zawodowo. Ma ona szczególne znaczenie nie tylko w kontekście ograniczonej liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach, ale także wzajemnych relacji rodzinnych. Doświadczenie i nauka jakie otrzymuje młodsze pokolenia podczas opieki dziadków procentują w przyszłości. Dają szansę poznania historii rodziny, jej tradycji i kultury oraz pozwalają na czerpanie z pozytywnych wzorców.

Kontakty takie niezwykle ważne są dla podtrzymywania więzi rodzinnych, budowania pozytywnych relacji i współodpowiedzialności za najbliższych zwłaszcza w okresie ich starości.

Programy aktywizujące seniorów i podkreślające ich wkład dla dobra rodziny wymagają rozszerzenia i rozpowszechnienia w społeczności lokalnej.

Takie inicjatywy powinny być uznawane za cenne i znaleźć swoje miejsce w miejskich programach wsparcia na rzecz osób w wieku poprodukcyjnym.

Wyzwanie jakie stanowi dla samorządu proces starzenia się mieszkańców określa stały wzrost potrzeb związanych z ochroną zdrowia i opieką nad osobami społecznie niesamodzielnymi oraz zagrożonymi wykluczeniem społecznym.

3.7.2 Polityka prorodzinna w aspekcie świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego (program 500+).

Świadczenia rodzinne mają na celu zabezpieczenie finansowe rodzin z dziećmi i osób niepełnosprawnych ze środków budżetu państwa w ramach prowadzonej polityki społecznej. Jest to system pozaubezpieczeniowych świadczeń socjalnych.

Przyjęte rozwiązania tworzą spójny system wsparcia rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej, wychowującej dzieci uczęszczające do szkół w tym dzieci niepełnosprawne. System ten zakłada jednolite kryteria dochodowe (oparte na kosztach utrzymania rodziny) gwarantujące dostęp do świadczeń na poziomie wyższym niż potrzeby egzystencjonalne, jednolite źródło finansowania wydatków (budżet państwa), dwa rodzaje świadczeń rodzinnych tj. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami oraz świadczenia opiekuńcze

(skierowane do osób niepełnosprawnych), zwiększoną pomoc na rzecz rodziny w związku z edukacją dziecka szczególnie niepełnosprawnego i jeden podmiot wypłacający świadczenia.

Przepisy dotyczące działań pomocowych na rzecz rodziny z zakresu świadczeń rodzinnych, jako że funkcjonują od ponad 12 lat (od 1 maja 2004r.) ulegały licznym zmianom. Ostatnie zmiany z 2016r. wprowadziły m.in. mechanizm „złotówka za złotówkę”, który pozwolił na objęcie wsparciem większej liczby rodzin. Obecnie pomimo przekroczenia kryterium dochodowego, istnieje możliwość przyznania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami tyle tylko, że wysokość wypłaconych świadczeń jest pomniejszona o kwotę dochodu rodziny przekraczającą kryterium ustawowe. Rozwiązania te umożliwiają objęcie pomocą większej ilości rodzin.

Kolejnym pozytywnym rozstrzygnięciem wydaje się nowe wsparcia jakim jest świadczenie rodzicielskie adresowane do rodzin w których urodziło się dziecko. Pomoc ta pozwala na realizację niezbędnych potrzeb życiowych matki i dziecka w okresie pierwszych 12 miesięcy życia dziecka. Daje szansę matkom, które nie posiadają uprawnień do zasiłku macierzyńskiego na sprawowanie pełnej opieki nad dzieckiem bez obaw o środki finansowe.

Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego mają charakter zastępczy w stosunku do zasądzonych alimentów. Wyższe kryterium dochodowe ma zapewnić większą dostępność do świadczeń i wspomagać rodziny z dziećmi w sytuacji, kiedy rodzic zobowiązany do alimentacji nie wypełnia obowiązków w tym zakresie.

Większość świadczeń rodzinnych przyznawana jest na okres zasiłkowy oraz uzależniona jest od sytuacji finansowej rodziny. Jedynie pomoc w formie zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego oraz świadczenia rodzicielskiego przyznawane są niezależnie od ustanowionych okresów świadczeniowych i sytuacji dochodowej rodziny.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat, zmianie uległy zasady regulujące sposób przyznawania świadczeń rodzinnym osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

Na skutek orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności z ustawą zasadniczą przepisów odbierających w 2013r. uprawnienia opiekunom dorosłych osób niepełnosprawnych do świadczenia pielęgnacyjnego, wprowadzono w życie ustawę o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Dzięki niej osoby, które zrezygnowały z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem swojej rodziny, uzyskały uprawnienia do zasiłki dla opiekuna. Świadczenie obejmuje wyłącznie osoby, które wcześniej pozbawiono prawa do świadczenia pielęgnacyjnego i wypłacane jest przez czas sprawowania opieki bez względu na sytuację finansową rodziny.

Wzbogacono także katalog świadczeń dla rodzin opiekujących się osobą niepełnosprawną o specjalny zasiłek opiekuńczy. Charakter tego świadczenia jest podobny do zasiłku dla opiekuna, jednak w tym przypadku jego przyznanie uwarunkowane zostało sytuacją finansową rodziny.

Zdecydowanie częściej niż w przypadku pozostałych świadczeń rodzinnych, waloryzowana była wysokość świadczenia pielęgnacyjnego. Z racji tego, iż jego pobieranie zostało znacząco

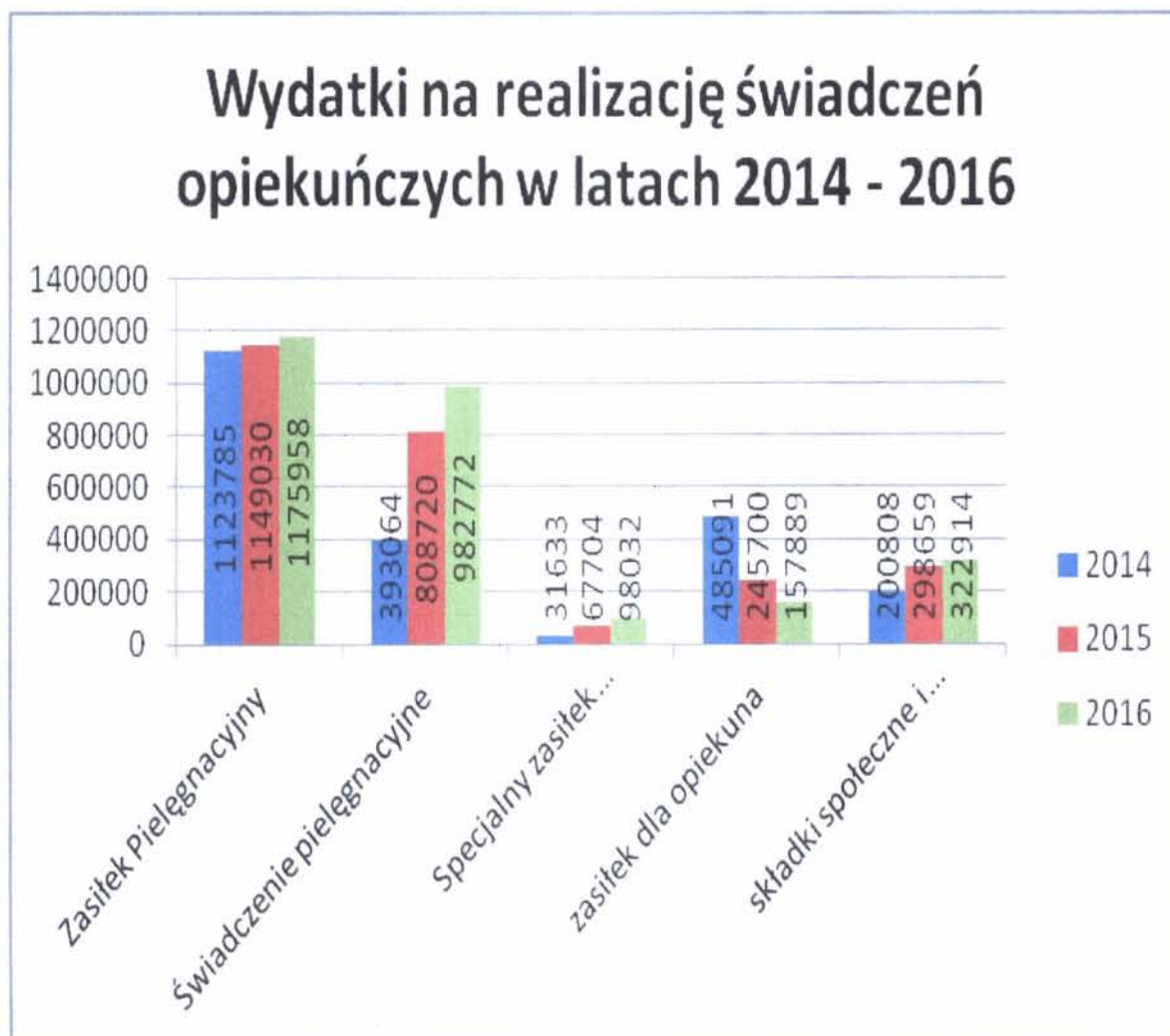
ograniczone (niemal wyłącznie do rodziców opiekujących się niepełnosprawnymi dziećmi) wysokość świadczenia ulegała systematycznemu podwyższaniu. Od kwoty 520 zł. w roku 2013 do 1.406 zł. miesięcznie w chwili obecnej. Ustawa przewiduje również dalsze podwyższanie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego zgodnie ze wskaźnikiem waloryzacji.

Z założenia świadczenie pielęgnacyjne ma rekompensować utracone wynagrodzenie osobie, które zdecydowała się na wycofanie z rynku pracy w celu objęcia opieką członka swojej rodziny. Należałoby zatem oczekiwać, że ze względu na charakter świadczenia jego wysokość będzie zbliżona do wynagrodzenia za pracę.

Zarówno za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, jak też zasiłek dla opiekuna i specjalny zasiłek opiekuńczy mogą być opłacane składki na ubezpieczenie społeczne – umożliwiające im nabycie w przyszłości uprawnień do własnych świadczeń emerytalno-rentowych.

Nie można nie dostrzegać, że w ramach prowadzonej polityki społecznej z roku na rok wzrastają nakłady finansowe na realizację wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Wykres 7. Wydatki na realizację świadczeń opiekuńczych w latach 2014-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Dalsze utrzymanie trendu wzrostowego pozwala sądzić, że sytuacja finansowa osób niepełnosprawnych będzie ulegała poprawie.

Analizując dane z zakresu liczby zrealizowanych na przestrzeni ostatnich kilku lat świadczeń rodzinnych, zauważamy ich wzrost. Szczególnie w ostatnim roku (2016).

Tabela 25. Liczba zrealizowanych świadczeń rodzinnych w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Zasilek rodzinny	11.082	10.637	12.908
Dodatki do zasiłków:	4.809	4.944	5.996
z tytułu urodzenia dziecka	44	59	79
z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	195	173	308
z tytułu samotnego wychowywania dziecka	1.145	1.147	1.420
z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.701	1.702	1.809
z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	845	974	1.059
na pokrycie kosztów dojazdu lub zamieszkania dziecka w miejscowości, gdzie znajduje się siedziba szkoły	190	203	241
z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	689	686	1.080
Świadczenie pielęgnacyjne	533	683	759
Specjalny zasiłek opiekuńczy	62	135	197
Zasilek dla opiekuna	942	474	306
Zasilek pielęgnacyjny	7.345	7.510	7.686
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	122	171	125
Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne	1.538	1.679	1.640
Świadczenie rodzicielskie	brak	brak	390

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	3.454	3.414	3.551
---	-------	-------	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Tendencja ta również utrzymuje się w zakresie wydatków finansowych.

Wykres 8. Wydatki na realizację świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2014-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Poza zakresem merytorycznym aktów prawnych, zmianie ulegały procedury ustalania uprawnień do świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.

W celu maksymalnego uproszczenia sposobu załatwienia sprawy oraz zminimalizowania liczby dokumentów i załączników, umożliwiono organom realizującym świadczenia samodzielne pozyskiwanie danych z ewidencji Ministerstwa Finansów, ZUS, pesel itp., a także wprowadzono możliwość elektronicznego składania wniosków wraz z wymaganymi dokumentami.

Współczynnik dzietności w Polsce systematycznie spada. Podobnie, jak w innych krajach, spadek urodzeń związany jest z takimi zjawiskami jak: opóźnienie decyzji o założeniu rodziny i posiadaniu dzieci, czy destabilizacją rodziny jako instytucji. Z drugiej strony spadek dzietności w Polsce wzmocniony został przez przemiany związane z transformacją gospodarczą tj. zmiany na rynku pracy, zagrożenie bezrobociem, migracje ekonomiczne.

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – program Rodzina 500+, ma być właśnie odpowiedzią na niekorzystne zmiany demograficzne.

Istotą wprowadzonych regulacji jest objęcie świadczeniem wychowawczym możliwie jak najszerszego kręgu osób posiadających na swoim utrzymaniu dzieci realizując tym samym podstawowy cel jakim jest wsparcie ekonomiczne rodzin (w szczególności zagrożonych ubóstwem) oraz częściowe pokrycie wydatków z tytułu wysokich kosztów wychowania i wykształcenia dzieci.

Ustawa przewiduje, że świadczenie wychowawcze (500+) przysługuje rodzicom do czasu osiągnięcia przez dziecko przyjmowanej powszechnie granicy dorosłości tj. ukończenia 18 roku życia. Wysokość świadczenia wynosi 500 zł., miesięcznie na dziecko. Zgodnie z założeniem ustawodawcy ustalona kwota jest wystarczająca do zaspokojenia istotnych potrzeb dziecka wynikających z jego utrzymania, wykształcenia i przygotowania do życia.

Przyjęte regulacje zakładają, że świadczenie wychowawcze na drugie i każde kolejne dziecko przysługuje bez względu na osiągnięty przez rodzinę dochód. Natomiast na pierwsze dziecko lub jedyne dziecko w rodzinie, przysługuje na podstawie ustawowych kryteriów dochodowych w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

Powyższa konstrukcja przepisów oddaje pośredni cel całego programu jakim jest potrzeba wsparcia głównie rodzin z dwojgiem lub większą liczbą dzieci. Za punkt wyjścia przyjęto tezę, iż rodziny posiadające tylko jedno dziecko są w większości zdolne do ponoszenia ciężaru ekonomicznego związanego z jego wychowaniem i wykształceniem.

Dodatkowo dla rodzin niżej uposażonych wprowadzono poprzez kryterium dochodowe, możliwość otrzymania świadczenia wychowawczego nawet na pierwsze dziecko. Zwiększenie zaś kwoty tego kryterium dla rodzin na których utrzymaniu pozostaje dziecko niepełnosprawne związane jest z uwzględnieniem dodatkowych kosztów na jakie narażeni są rodzice wychowujący dziecko niepełnosprawne.

Ponadto istotnym rozwiązaniem w szczególności z punktu widzenia rodzin gorzej sytuowanych, jest wyłączenie dochodów uzyskiwanych z tytułu pobierania świadczenia wychowawczego z katalogu dochodów warunkujących prawo do świadczeń o charakterze społecznym. Oznacza to, że świadczenie wychowawcze nie ma wpływu na prawo do świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, stypendiów, czy dodatków mieszkaniowych.

W odniesieniu do wysokości świadczenia, Rada Ministrów ma możliwość podniesienia tej kwoty w drodze rozporządzenia. W tym zakresie ma być uwzględniany prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy.

W sytuacji, jeżeli w stosunku do rodziny pobierającej świadczenia wychowawcze wystąpią wątpliwości dotyczące sprawowania opieki nad dzieckiem lub wydatkowania otrzymanych środków niezgodnie z celem, istnieje możliwość przekazywania należnego świadczenia w części lub w całości w formie rzeczowej, lub w formie opłacenia usług. W celu ustalenia i ewentualnego wyeliminowania negatywnych przypadków, prowadzony jest monitoring rodzin korzystających z tej formy wsparcia i zagrożonych występowaniem niekorzystnych

sytuacji. Ponieważ celem świadczenia jest pokrycie kosztów związanych z wychowaniem dziecka, opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych, działania służb koncentrują się na tym, aby przekazywana pomoc służyła dzieciom i ich potrzebom.

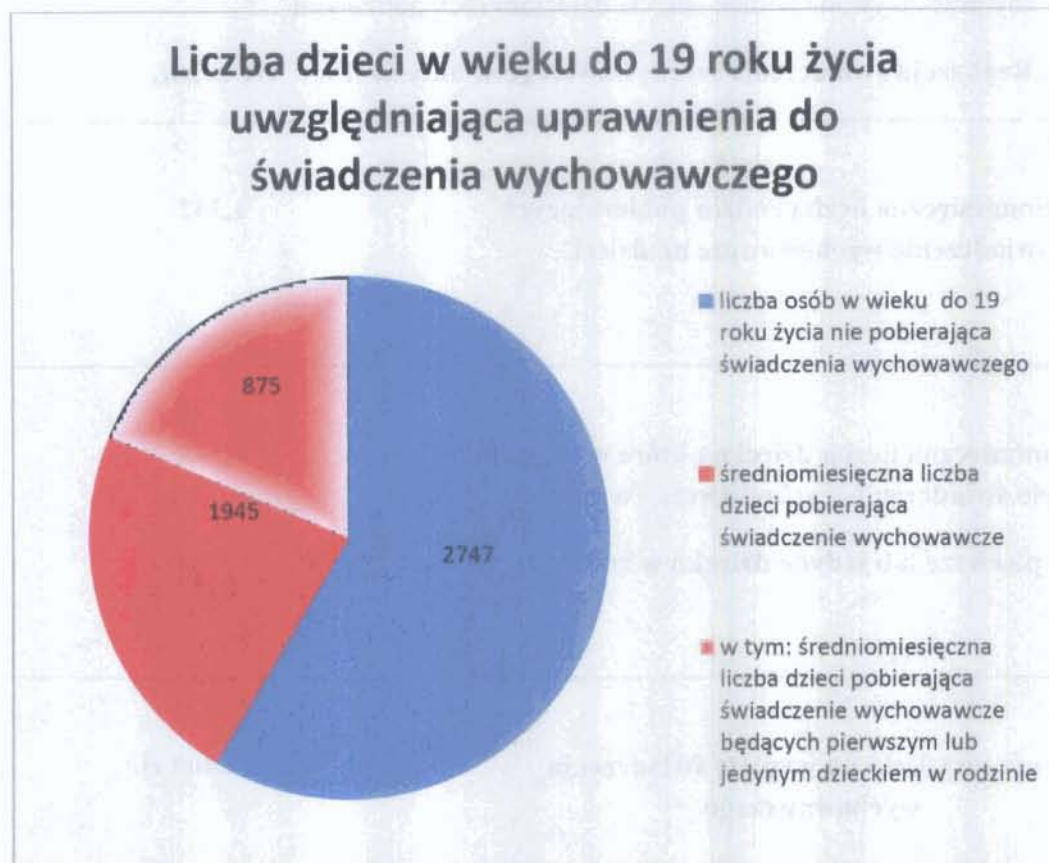
Tabela 26. Realizacja świadczenia wychowawczego w okresie IV – XII 2016r.

Średniomiesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze na dzieci	1.332
Średniomiesięczna liczba dzieci na które wypłacane było świadczenie wychowawcze w tym - na pierwsze lub jedyne dziecko w rodzinie	1.945 875
Łączne wydatki na wypłatę świadczenia wychowawczego	8.612.400 zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Uwzględniając liczbę mieszkańców miasta Kłodzka w wieku do 19 roku życia, która na dzień 31 grudnia 2015r. wynosiła 4.692 oraz miesięczną liczbę wypłaconych świadczeń wychowawczych widać, że wsparcie w tej formie otrzymało 41,45% dzieci mieszkających w mieście. Natomiast blisko połowa (44,99%) z liczby dzieci korzystającej z tej formy pomocy jest pierwszym lub jedynym dzieckiem w rodzinie.

Wykres 9. Liczba dzieci w wieku do 19 roku życia uwzględniająca uprawnienia do świadczenia wychowawczego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Program odbierany jest bardzo pozytywnie przez osoby pobierające świadczenie wychowawcze. Rodziny najczęściej wskazują, że uzyskane środki finansowe dają im poczucie bezpieczeństwa i pozwalają bez obaw do końca miesiąca planować wydatki, które wcześniej nie były możliwe. Otwierają nowe możliwości organizowania wspólnych wyjazdów wakacyjnych, spędzania wolnego czasu opłacenia dodatkowych zajęć dla dzieci.

Poza wymiernym aspektem materialnym, wsparcie w formie świadczenia wychowawczego, posiada również wymiar psychologiczny. Rodziny chwalą sobie, że mogą stanąć finansowo na nogi i bez lęku spojrzeć w przyszłość.

Wprowadzenie Programu Rodzina 500+ uznawane jest jako przełomowe w prowadzonej polityce państwa na rzecz rodziny. Są to niemałe środki finansowe, które trafiają wprost do rodziny, traktowanej w tym przypadku podmiotowo – z poszanowaniem jej autonomii i niezależności.

Ustawodawca tworząc ofertę pomocową wskazał świadczenia rodzinne i świadczenia wychowawcze jako dopełnienie pomocy świadczonej na rzecz rodzin z dziećmi i osób niepełnosprawnych.

W zależności od występujących potrzeb i rodzaju sytuacji dysfunkcyjnej (np. niepełnosprawność) rodziny mogą oczekiwać wsparcia w ramach realizowania szeroko pojętej polityki społecznej państwa na rzecz swoich obywateli. Wyższe niż w pomocy społecznej kryteria dochodowe, a także odejście od aktywnej roli pracownika socjalnego i narzędzia jakim jest wywiad środowiskowy pozwalają rodzinom na autonomiczne działanie przy jednoczesnym zapewnieniu środków finansowych. Rodzice mając poczucie bezpieczeństwa finansowego mogą samodzielnie wyzwalać siły i potencjał niezbędne do wypełniania swoich ról wychowawczych, opiekuńczych, pielęgnacyjnych itp.

3.8 PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE.

Przemoc w rodzinie stanowi jeden z poważniejszych problemów współczesnych na całym świecie. Profilaktyka i przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować priorytetowe miejsce wśród zadań organów administracji samorządowej i rządowej. Szczególną wagę, jaką państwa polskie przykładają do marginalizacji i zwalczania tego zjawiska jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ustawodawca uznając wagę zagrożeń będących następstwem stosowania przemocy w rodzinie naruszającej podstawowe prawa człowieka m.in. do zdrowia i życia oraz poszanowania godności osobistej, uznaje za konieczne podniesienie skuteczności jej przeciwdziałania. Intencją ustawodawcy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy jako mechanizmu skoordynowanych działań na rzecz ofiar przemocy i jej sprawców.

Przemoc w rodzinie jest bardzo delikatnym tematem, i wiele osób, u których występuje ten problem nie jest w stanie samodzielnie sobie z tym poradzić wykorzystując własne zasoby. Poniższe dane obrazują liczbę rodzin, u których zdiagnozowano problem przemocy w rodzinie i które wyraziły chęć współpracy z odpowiednimi instytucjami w celu wyeliminowania tego niekorzystnego zjawiska ze swojego życia. Nieustającym zadaniem instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest tworzenie warunków sprzyjających eliminowaniu przemocy z życia rodzinnego i dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców.

Tabela 27. Dane ogólne dotyczące przemocy w rodzinie.

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba stwierdzonych przypadków przemocy w rodzinie	38	29	48
Ilość interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie	17	30	46
Liczba osób wymagających wsparcia opieki medycznej w wyniku przemocy w rodzinie	1	1	5
Liczba założonych Niebieskich Kart (wszczynających procedurę)	19	27	43

Liczba Niebieskich Kart założonych w trakcie prowadzonej procedury (kolejna Niebieska Karta dokumentująca ponowne zdarzenie w trakcie prowadzonej procedury)	3	18	16
Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart	15	33	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku i Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miejskiej Kłodzko

Tabela 28. Rodzaje przemocy w rodzinie.

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Fizyczna	14	29	46
Psychiczna	20	31	36
Seksualna	2	1	3
Ekonomiczna	8	9	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku i Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miejskiej Kłodzko

Tabela 29. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Mąż	11	9	18
Żona	0	0	0
Partner	2	6	9
Partnerka	0	0	0
Dzieci	5	8	7
Rodzic/rodzice	0	4	2
Inne osoby wspólnie zamieszkujące	2	2	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku i Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miejskiej Kłodzko

Tabela 30. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie.

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Mąż	0	0	0
Żona	11	9	18

Partner	0	0	0
Partnerka	2	6	9
Dzieci	4	7	7
Rodzic/rodzice	5	8	7
Inne osoby wspólnie zamieszkujące	2	2	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku i Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miejskiej Kłodzko

Tabela 31. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie – ogółem	0	0	4
W tym chłopcy	0	0	2
W tym dziewczynki			
Liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 kk.	0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	0	0	1
Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej	0	0	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku i Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miejskiej Kłodzko

Tabela 32. Czynniki determinujące przemoc

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Alkohol	17	26	41
Środki odurzające	2	4	5
Zaburzenia psychiczne	1	3	0
Problemy opiekuńczo – wychowawcze	1	1	4
Inne	1	1	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku i Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miejskiej Kłodzko

Z powyższych statystyk wynika, iż dominującym rodzajem stosowania przemocy była przemoc fizyczna i przemoc psychiczna. Osobami, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie były kolejno: mąż, partner, dzieci, rodzic/rodzice, inne osoby

wspólnie niezamieszkujące, natomiast osobami, co do których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie były kolejno: żona, partnerka, dzieci, rodzic/rodzice, inne osoby wspólnie niezamieszkujące.

W celu ukazania skali problemu i przyporządkowania w tabeli dotyczącej liczby osób, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, przyporządkowano osobę wyłącznie do jednej z ról pełnionych przez nią w rodzinie, dlatego dane z tabeli liczby osób, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie nie są adekwatne ze wszystkimi danymi z tabeli dotyczącej liczby osób, co do których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie. Np. osoba wskazana jako „mąż” w tabeli 3, mogła również stosować przemoc wobec dzieci lub innych osób uwzględnionych w tabeli 4. Zabieg ten ma na celu prawidłowe ukazanie występującego problemu i zapobiegnięcie dublowaniu się danych.

Dodatkowo poddając analizie powyższe tabele należy zauważyć, iż czynnikiem determinującym przemoc był alkohol.

Ustawodawca uznając wagę zagrożeń będących następstwem stosowania przemocy w rodzinie naruszającej podstawowe prawa człowieka m.in. do zdrowia i życia oraz poszanowania godności osobistej, uznał za konieczne podniesienie skuteczności jej przeciwdziałania. Intencją ustawodawcy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy jako mechanizmu skoordynowanych działań na rzecz ofiar przemocy i jej sprawców.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Burmistrza Miasta Kłodzka, w skład którego wchodzi grupa specjalistów reprezentująca podmioty wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w kryzysie oraz dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym zespołu interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. W celu kompleksowej pomocy Zespół interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko jednym z narzędzi wykorzystywanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieska Karta”. Procedura „Niebieska Karta” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W ramach prowadzonej procedury podejmowane są działania mające na celu wnikliwe przeanalizowanie sprawy, przygotowanie planu pomocy rodzinie i realizowanie go w dalszej części procedury.

Na podstawie indywidualnych pisemnych pełnomocnictw członków Zespołu interdyscyplinarnego, Przewodniczący Zespołu interdyscyplinarnego tworzy grupy robocze w związku z prowadzoną procedurą „Niebieska Karta”.

Tabela 33. Liczba utworzonych grup roboczych oraz ilość posiedzeń grup roboczych w latach 2013-2016.

Ilość powołanych grup roboczych				Ilość posiedzeń grup roboczych			
Rok				Rok			
2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
19	35	57	38	107	195	269	230

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku i Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miejskiej Kłodzko

3.9 WSPARCIE RODZINY W ASPEKcie USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Jeden z systemów pomocy rodzinom z dziećmi oparty jest na ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, określającej zasady i formy wsparcia rodzin dysfunkcyjnych, funkcjonowanie pieczy zastępczej oraz pomoc usamodzielnianym wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą.

Zwiększyło się zaangażowanie Gminy w opiekę nad dziećmi poprzez zorganizowanie nowych instytucji wsparcia, jakimi są: asystent rodziny i rodzina wspierająca oraz odpowiedzialność finansową.

Nowe zadania spowodowały wzrost wydatków finansowych w szczególności z powodu konieczności finansowania kosztów opieki zastępczej nad dziećmi umieszczonymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych.

Rodzina z deficytami uniemożliwiającymi prawidłowe pełnienie roli wychowawczej i opiekuńczej wobec swoich dzieci, poza wsparciem finansowym realizowanym z systemu pomocy społecznej, może liczyć na pomoc niematerialną realizowaną jako:

- pracę socjalną,
- opiekę nad dzieckiem poza rodziną naturalną, a precyzyjnie to pokrywanie kosztów utrzymania systemu pieczy zastępczej w tym kosztów działalności asystentów rodziny,
- wsparcie profilaktyczne, prewencyjne, pokrywanie kosztów dożywiania dzieci, dofinansowywanie kolonii i wypoczynku, poradnictwo dla rodziny i dziecka.

Jak wynika z diagnozy przyczyny zachowań dysfunkcyjnych są różnorodne. Mogą to być: deficyty zdrowotne, uzależnienia, brak niezbędnych umiejętności i doświadczenia w opiece nad dziećmi, brak świadomości w zakresie potrzeb dziecka, konflikty rodzinne, przemoc domowa, czy trudna sytuacja ekonomiczna. Stąd też interwencja służb ukierunkowana jest na zlikwidowanie tych niekorzystnych mechanizmów, które stanowią źródło negatywnych zachowań.

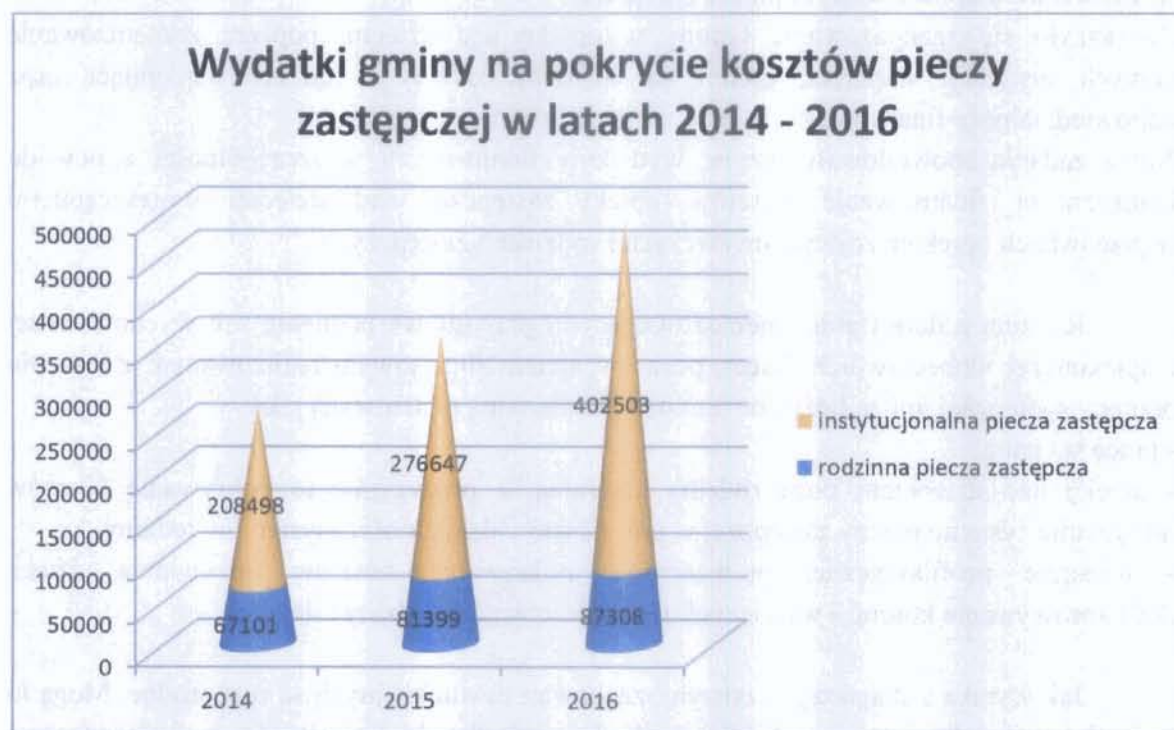
Najbardziej nowatorskim rozwiązaniem prawnym jest przeniesienie odpowiedzialności na szczebel gminny za losy dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Oznacza to, iż na samorządzie gminnym ciąży obowiązek przyjęcia i realizowania takiej polityki na rzecz swoich mieszkańców (rodzin), która skutecznie wyeliminuje lub ograniczy negatywne zjawiska – zaburzające bezpieczny rozwój dziecka. W przeciwnym razie, po ustaleniu, że rodzina nie jest zdolna do wypełnienia swoich rodzicielskich obowiązków, będzie zobowiązana do zorganizowania i sfinansowania dla dziecka pieczy zastępczej. Wcześniej jednak w ramach działań naprawczych uruchamiana jest procedura wprowadzenia asystenta rodziny, czy rodziny wspierającej.

Zróznicowanie odpłatności obciążającej budżet gminny w zależności od długości okresu w jakim dziecko przebywa w pieczy zastępczej (10% w pierwszym roku pobytu, 30% w drugim i 50% począwszy od 3 roku pobytu) powoduje, że Gmina intensyfikuje swoje działania w celu jak najszybszego powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

W Kłodzku na przestrzeni ostatnich kilku lat liczba dzieci, za które ponoszono odpłatność z tytułu pobytu w pieczy zastępczej wykazuje lekką tendencję wzrostową. W 2014r. było to 48 dzieci, w 2015 – 52, natomiast w 2016 – 54 dzieci. Zdecydowanemu zwiększaniu ulegały wydatki finansowe w tym zakresie.

Wykres 10. Wydatki Gminy Miejskiej Kłodzko na pokrycie kosztów pieczy zastępczej w latach 2014-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Przyczyną takiego stanu rzeczy jest wzrastający procent odpłatności wynikający z wydłużania się pobytu dziecka w pieczy.

Jest to bardzo niekorzystne zjawisko nie tylko w aspekcie finansowym, ale przede wszystkim społecznym i psychologicznym. Długotrwały pobyt dziecka poza rodziną biologiczną oddala

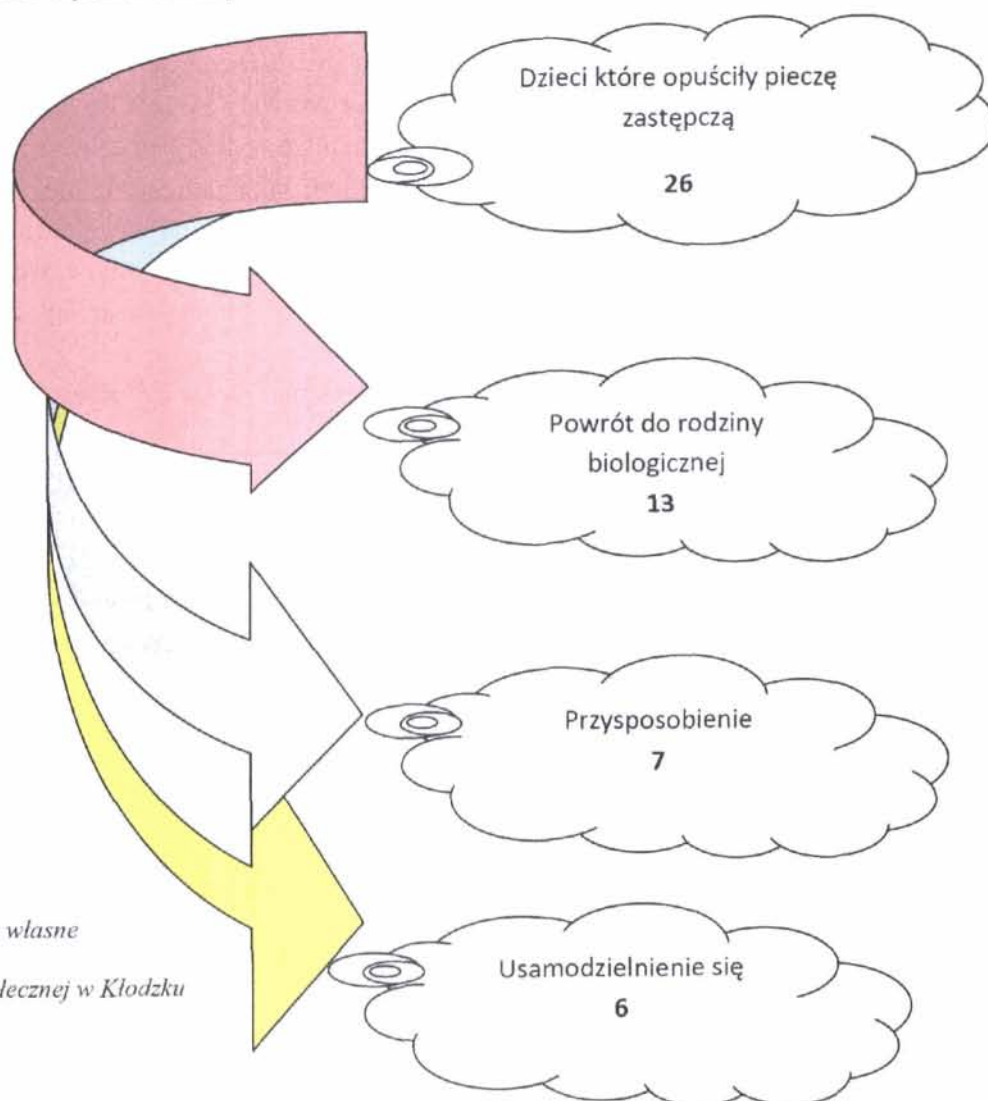
perspektywę poprawienia funkcji wychowawczej rodziny, a w konsekwencji powrót dziecka do domu rodzinnego.

Z jednej strony rozluźniają się więzy z rodziną naturalną, a z drugiej zmniejszają się ewentualne możliwości adopcyjne dziecka.

Praca prowadzona na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej jest procesem długotrwałym. Na osłabienie jej efektów wpływ ma wiele czynników, takich jak: trudności w pracy z rodzinami biologicznymi z powodu różnorodności problemów, opór części rodzin przed korzystaniem ze wsparcia z zewnątrz, niechęć do zmiany stylu życia, brak wsparcia z postaci placówek specjalistyczno-terapeutycznych.

Innymi czynnikami, które nie sprzyjają działaniom podejmowanym przez służby społeczne na rzecz poprawienia sytuacji dzieci są: brak specjalistów prowadzących pracę podwórkową, trudności w pozyskiwaniu kandydatów na rodziców zastępczych i rodziny wspierające, czy stereotypowe (negatywne) postrzeganie adopcji.

W okresie od 2012r. tj. od czasu, kiedy obowiązują w takiej formie przepisy wspierające rodzinę i dziecko, do końca 2016r. umieszczono w pieczy zastępczej 80 dzieci z 53 rodzin z terenu miasta Kłodzka. Spośród nich 26 opuściło już rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

Źródło: Opracowanie własne
na podstawie danych
Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

Jak widać najczęstszym powodem opuszczenia pieczy zastępczej (13 dzieci) był powrót dziecka do rodziny biologicznej. Jest to bardzo pozytywne zjawisko szczególnie w odniesieniu do wielu trudności jakie występują podczas pracy z rodziną i na jej rzecz. W przypadku 7 dzieci nastąpiło przysposobienie, a 6 wychowanków opuściło pieczę na skutek usamodzielnienia się.

Dziecko jest wartością nadrzędną, nie tylko dla swoich rodziców, czy rodziny, ale również dla społeczeństwa. Potencjał i możliwości człowieka uwarunkowane są okresem dzieciństwa, który ma wpływ na dorosłe życie i podejmowane decyzje.

Tylko odpowiednie wsparcie rodziny, a w sytuacji jeżeli nie posiada ona takich zdolności, zastępcze wypełnianie tej roli przez specjalistów, spowoduje, że w dorosłym życiu dziecko będzie w stanie w pełni uczestniczyć w życiu społecznym.

Niezbędna jest intensyfikacja działań na szczeblu gminnym w celu opracowywania i wdrażanie programów wzmacniających rodzinę jako instytucję oraz wyrównujących deficyty dla rodzin dysfunkcyjnych.

Dla polityki społecznej priorytetem w tym zakresie jest wsparcie profilaktyczne i prewencyjne adresowane do dzieci, młodzieży i rodziców przy wykorzystaniu wszystkich zasobów funkcjonujących na terenie naszej Gminy.

Przykładem usług pomocowych dla rodziny przeżywającej problemy i trudności opiekuńczo-wychowawcze oprócz działań pracowników socjalnych, pedagogów może być instytucja „asystenta rodziny”- osoby przygotowanej merytorycznie i wyspecjalizowanej w pracy z rodziną. Celem pracy z rodziną ma być osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci.

Szerokie spektrum zadań stojących przed asystentem rodziny, począwszy od określenia planu pomocy, warunków współpracy, przez właściwe udzielanie rodzinie wsparcia w różnych sytuacjach życiowych, po monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu etapu wsparcia – pomagania rodzinie w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczych, podyktowane jest potrzebą wsparcia rodziny w postaci „czystej” pracy socjalnej. Zadaniem asystenta rodziny jest:

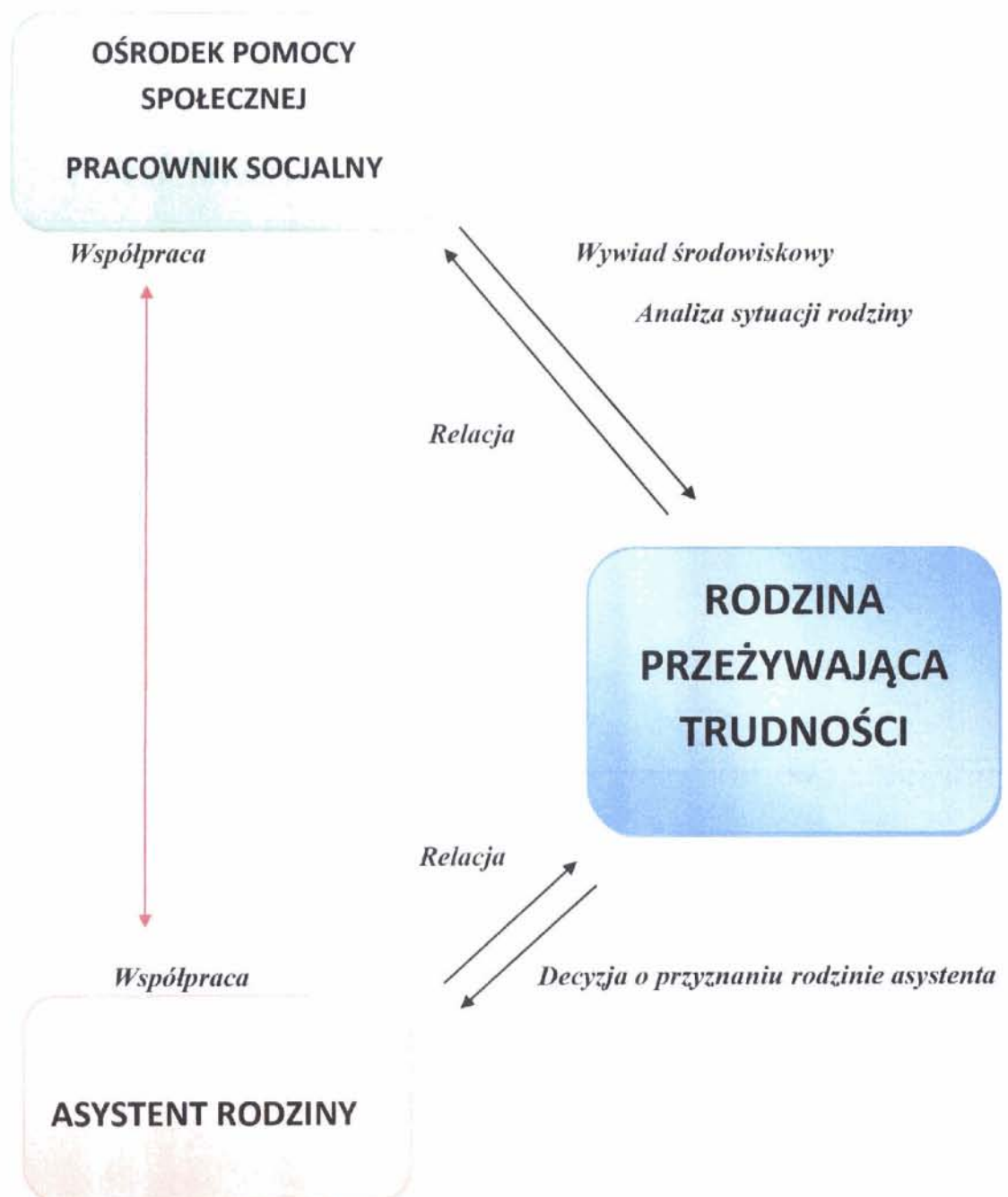
1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
2. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
3. wspieranie aktywności społecznej rodzin,
4. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
5. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zawodowej,
6. udzielanie wsparcia dzieciom,
7. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
8. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodzin,
9. sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
10. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej,
11. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

Zadania jakie przypisano asystentowi rodziny obejmują całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Podstawowym celem do jakiego

dąży się na rzecz rodziny jest osiągnięcie przez rodziny podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Realizacja celu opiera się na:

1. diagnozie problemów rodziny poprzez zapoznanie się z wszelkimi informacjami dotyczącymi rodziny,
2. określenie wspólnie z rodziną podstawowych problemów i potrzeb występujących w rodzinie, z którymi rodzina nie poradzi sobie samodzielnie,
3. zmotywowanie rodziny do współpracy i działań zmierzających do pokonywania problemów,
4. sporządzanie planu pomocy z uwzględnieniem metod bezpośredniej pracy z rodziną, zorganizowanie wsparcia środowiskowego poprzez zaproszenie do współpracy wszystkich służb i instytucji, członków rodziny zaangażowanych do współdziałania.

Asystent rodziny w strukturze gminnego wsparcia rodziny.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić - funkcję wsparcia psychiczno - emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą - aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę.

Szczególnie ważnym działaniem jest prowadzenie profilaktycznych działań z rodziną. Działanie to jest istotne zarówno ze względów społecznych jak i ekonomicznych.

Granicą prawną interwencji w rodzinie na rzecz dziecka jest przekonanie, że zostało naruszone dobro dziecka lub przepisy prawa rangi ustawowej. Zanim dojdzie do interwencji, rodzina ma prawo oczekiwać, że odpowiednie służby w porę dostrzegą jej problemy i udzielą adekwatnej pomocy. Problem dzieci zaniedbanych oraz funkcjonowanie rodzin problemowych dotyczy wielu dziedzin polityki społecznej i tylko kompleksowe podejście do tego zagadnienia i ścisła współpraca wielu instytucji oraz specjalistów w tym asystenta rodziny przyczyni się do zmniejszenia niekorzystnych zjawisk w tym obszarze.

Tabela 34. Przykładowe rodzaje działań asystenta rodziny.

RODZAJE DZIAŁAŃ	PRZYKŁADY
WSPARCIE INFORMACYJNE	<ul style="list-style-type: none"> - dostarczanie informacji dotyczących ofert wsparcia i pomocy rodzinie dostępnych w miejscu zamieszkania oraz na innych poziomach (powiat, województwo) - dostarczanie informacji dotyczących aktywnych form rodzinnej rekreacji i wypoczynku - dostarczanie informacji dotyczących form zatrudnienia dla rodziców - dostarczanie informacji dotyczących poradnictwa małżeńskiego i wychowawczego
WSPARCIE EMOCJONALNE	<ul style="list-style-type: none"> - okazywanie akceptacji, empatii, - tworzenie bezpiecznej i przyjemnej atmosfery, - stwarzanie okazji do bezpiecznego rozładowania napięcia emocjonalnego, - poradnictwo psychologiczne,

	- interwencja kryzysowe
WSPARCIE WARTOŚCIUJĄCE	<ul style="list-style-type: none"> - otaczanie członków rodziny, wskazywanie ich zasobów indywidualnych, rodzinnych - pokazywanie rodziny jako wartości, - wzmacnianie więzi wewnątrzrodzinnych i międzypokoleniowych, - pokazywanie dziecku jego wartości, - zwracanie uwagi na wartość kultury rodzinnej
WSPARCIE INSTRUMENTALNE	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie działań samopomocowych, - organizowanie wolontariatu (np. pogotowie lekcyjne)
TOWARZYSZENIE	<ul style="list-style-type: none"> - towarzyszenie w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji trudnych i ich realizacja, - wyciąganie wniosków z porażek
PEDAGOGIZACJA RODZICÓW	<ul style="list-style-type: none"> - dostarczanie wiedzy o celach, zadaniach, treściach, metodach, środkach i uwarunkowaniach procesu wychowawczego - wymiana informacji o wychowywaniu dziecka w określonej rodzinie oraz określonej sytuacji rodzinnej, - wspólne poszukiwanie rozwiązań problemów wychowawczych, - modelowanie i trening umiejętności opiekuńczo-wychowawczych
MONITOROWANIE POSTĘPÓW	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie w utrzymaniu zmian, - analiza nawrotów do starych przyzwyczajeń, - docenianie konstruktywnych zachowań
DZIAŁANIE ZARADZCE	- pomoc dzieciom (i innym osobom zależnym) przy udziale krewnych, służb interwencyjnych w zastanej przez asystenta

	w czasie wykonywania obowiązków służbowych sytuacji zagrażających ich życiu i zdrowiu
WSPARCIE DUCHOWE	- rozmowy dotyczące sensu życia, znaczenie choroby i cierpienia, winy, przebaczenia, śmierci, - wskazanie możliwości udziału w grupach samopomocowych
ELEMENTY PRACY SOCJALNEJ W TYM WSPARCIE RZECZOWE	- zapewnienie pomocy materialnej (żywności, ubrania, leki, meble, schronienie), - pomoc w poprawie sytuacji socjalno-bytowej np. zamiana mieszkania, aktywizacja zawodowa, - integrowanie środowiska lokalnego (np. poprzez współorganizowanie pikników, zawodów sportowych)

Źródło: Opracowanie własne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku pozyskuje środki finansowe m.in. z budżetu państwa w ramach konkursu ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. W ramach środków zewnętrznych zatrudniono asystentów rodziny, którzy objęli swoim wsparciem rodziny dysfunkcyjne przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a także podjęli pracę z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w celu poprawy sytuacji rodzin i umożliwieniu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

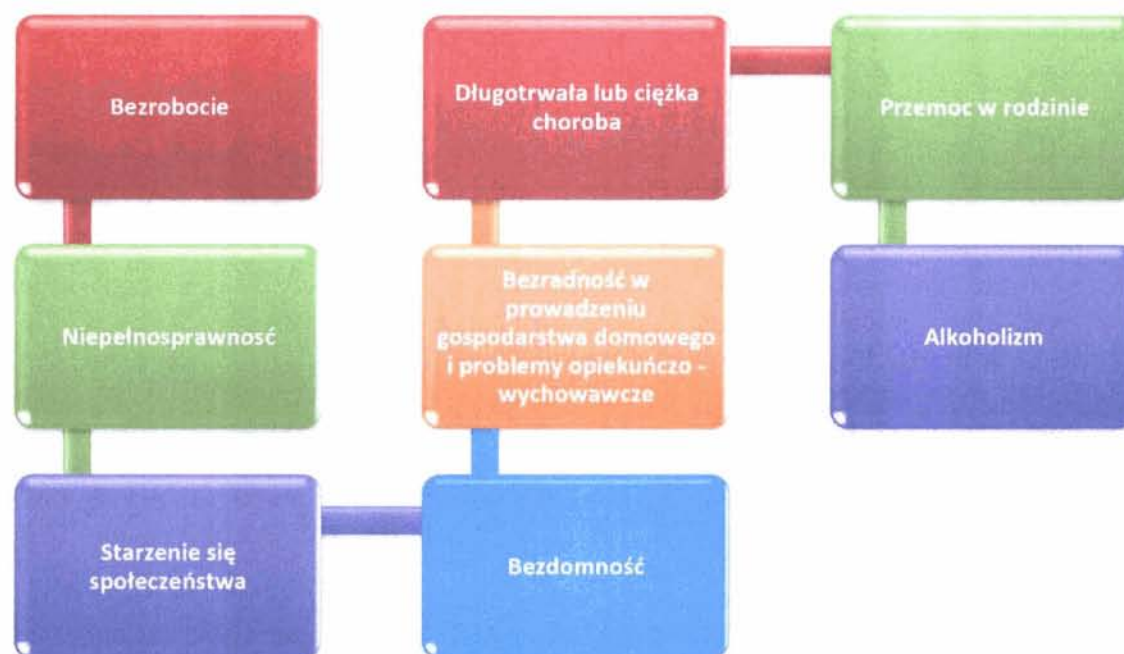
Tabela 35. Ilość zatrudnionych asystentów rodziny oraz ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2012-2016.

Rok	Ilość zatrudnionych asystentów rodziny	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny
2012	1	7
2013	2	30
2014	2	27
2015	2	22
2016	2	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

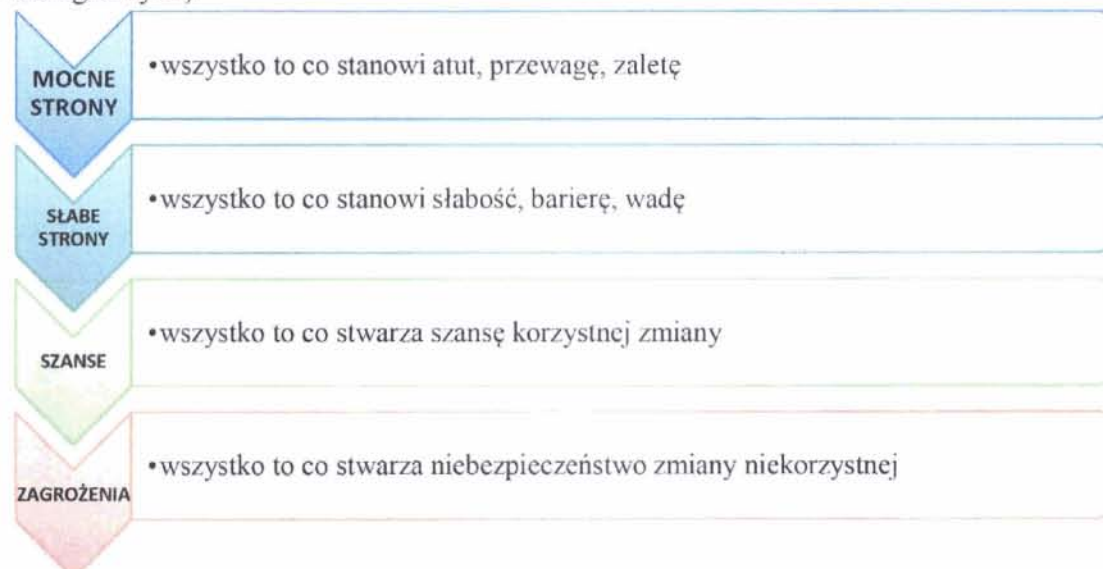
4. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

W toku prac dokonano identyfikacji podstawowych problemów społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko, utrudniające życie mieszkańcom Kłodzka, które wiążą się ze sobą w sposób dynamiczny.

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest techniką służącą do porządkowania i analizy informacji. Jest stosowana jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Analiza SWOT polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

Przedstawiona analiza stanowi syntetyczne ujęcie występujących obszarów problemowych na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko. Wiedza o mocnych stronach Gminy, jej słabych stronach, potencjalnych szansach i zagrożeniach stanowi analityczne uporządkowanie pozyskanych danych. Analiza SWOT posłuży do opisu sytuacji społecznej oraz stanowić będzie podstawę do wskazania w strategii miejskiej polityki społecznej, celów strategicznych w poszczególnych obszarach problemowych. Zestawienie szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami pozwoli określić kierunki działania oraz tendencję rozwoju strategii.

MOCNE STRONY

1. Wykwalifikowana i kompetentna, stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej
2. Szerokie możliwości wykorzystania warunków lokalowych do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.
3. Duża ilość sieci placówek ochrony zdrowia.
4. Dobre wyposażenie szkół w materiały dydaktyczne, pomoce naukowe oraz sprzęt multimedialny.
5. Wielość i różnorodność organizacji pozarządowych i stowarzyszeń.
6. ścisła współpraca pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz organizacjami pozarządowymi
7. Rozbudowa infrastruktury
8. Pozytywna współpraca ze Strażą Miejską, Policją.
9. Rozwój sieci turystycznej.
10. Rozwój kultury, sportu i rekreacji.
11. Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna.
12. Realizacja programów unijnych
13. Korzystne położenie geograficzne miasta Kłodzka.
14. Podejmowanie dodatkowych poza ustawowych działań na rzecz społeczności lokalnej.
15. Funkcjonowanie stołówek szkolnych, jadalni i noclegowni.
16. Punkt Konsultacyjno-informacyjny.
17. Bezpłatne porady prawne.
18. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
19. Świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży.
20. Dobra infrastruktura Ośrodka Pomocy Społecznej
21. Ogólno dostępne oferty pomocy
22. Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej
23. Otwartość ośrodka pomocy społecznej i samorządu gminnego na współpracę z lokalną społecznością
24. Szeroka oferta zajęć kulturalnych i sportowych
25. Infrastruktura umożliwiająca aktywność sportową oraz kulturalną
26. Wdrażanie programów profilaktycznych
27. Doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych
28. Stałe środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych
29. Wysoki poziom aktywności interpersonalnej osób w starszym wieku
30. Popularyzacja ustawicznego kształcenia poprzez działalność Uniwersytetów III

Wiek

31. Duża liczba podmiotów, instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny
32. Rozbudowana oferta miasta na rzecz dzieci i rodziny
33. Rosnąca liczba tanich (bezpłatnych) projektów, programów, imprez dla dzieci i rodziny,
34. Ewolucja przestrzeni publicznej (parki, obiekty, infrastruktura)
35. Działalność na terenie miasta Kłodzka Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi
36. Zlokalizowanie w granicy administracyjnej miasta instytucji obsługujących osoby niepełnosprawne (ZUS, PCPR, PZd/sOoN)
37. Usytuowanie w bliskim sąsiedztwie miasta domów pomocy społecznej

SŁABE STRONY

1. Niskie zarobki w instytucjach pomocy społecznej.
2. Niewystarczające środki finansowe do zatrudnienia nowych pracowników, specjalistów.
3. Niski prestiż osób zatrudnionych w instytucjach pomocy społecznej.
4. Zbyt mała aktywność pozyskiwania środków zewnętrznych przez organizacje pozarządowe.
5. Ograniczona ilość mieszkań socjalnych.
6. Brak mieszkań przejściowych i chronionych.
7. Brak aktywności na rynku pracy wśród osób długotrwale bezrobotnych.
8. Długotrwały poziom bezrobocia.
9. Zbyt małe dostosowanie budynków użyteczności publicznej do osób niepełnosprawnych.
10. Brak dziennych domów pobytu oraz DPS na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko.
11. Zbyt mała ilość miejsc noclegowych dla osób bezdomnych (mężczyzn) – brak miejsc noclegowych dla bezdomnych kobiet.
12. Niewystarczająca infrastruktura noclegowni dla osób bezdomnych.
13. Niski poziom wykształcenia licznej grupy osób niepełnosprawnych.
14. Bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej.
15. Niski udział osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
16. Stan zdrowia ograniczający udział w życiu społecznym.
17. Bariery mentalne dot. postrzegania osób niepełnosprawnych (stygmatyzowanie).
18. Nieprecyzyjne przepisy dot. uprawnień dla osób niepełnosprawnych.
19. Brak systemu integracji społecznej niesamodzielnymi seniorów zagrożonych wykluczeniem.
20. Niedostateczna ilość ośrodków wsparcia typu dziennego dla osób starszych.
21. Niski poziom cyfrowych kompetencji i deficyty seniorów w komunikacji internetowej.
22. Niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb funkcjonalnych osób starszych.
23. Ograniczenia ekonomiczne w dostępie do płatnych usług.
24. Wąski zasięg inicjatyw i programów wsparcia osób starszych z powodu bierności beneficjentów.

25. Niewystarczająca liczba miejsc w ramach systemu ochrony zdrowia (zakłady opiekuńczo-lecznicze, oddziały geriatryczne).
26. Trudności w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego (niechęć do zrzeszania się).
27. Wielopokoleniowe korzystanie z pomocy społecznej rodzin.
28. Niskie zaangażowanie części rodzin w poprawę swojej sytuacji życiowej (brak gotowości do wykorzystania własnych możliwości).
29. Stereotypy kulturowe dot. postrzegania roli kobiety i mężczyzny.

SZANSE

1. Możliwość pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej na realizację zadań z pomocy społecznej.
2. Możliwość pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.
3. Szeroki wachlarz pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz świadczeń zdrowotnych.
4. Wzrost wykształcenia młodzieży i kadr zarządzających.
5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej.
6. Rozwinięta technologia tele-informacyjna.
7. Szeroki dostęp do szkół.
8. Realizacja lokalnych programów pomocowych
9. Rozwijająca się polityka prorodzinna
10. Wzrost liczby „społeczników”, osób w organizacjach i instytucjach widzących potrzebę działań na rzecz rodziny i zaangażowanych w proces wspierania rodziny.
11. Zwiększenie poziomu aktywności i integracji społecznej osób starszych.
12. Uruchomienie informacji o potrzebach oraz prowadzonych działaniach na rzecz seniorów.
13. Wzmocnienie działalności organizacji i stowarzyszeń pracujących na rzecz osób starszych.
14. Pozyskiwanie seniorów do wolontariatu i wspieranie pomocy sąsiedzkiej.
15. Działania na rzecz likwidacji barier architektonicznych i dostosowanie zasobów mieszkaniowych wraz z otoczeniem do potrzeb osób starszych.
16. Tworzenie miejsc dziennej opieki dla osób starszych – Program „SENIOR WIGOR”
17. Zwiększenie współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających na polu niepełnosprawności.
18. Postęp w medycynie, rozwój nowych technologii i infrastruktury pozwalające na uzyskanie większej sprawności.
19. Rosnący wpływ kampanii informacyjnych, działań edukacyjnych nakierowanych na prewencję, profilaktykę, politykę prozdrowotną.
20. Nacisk na rozwijanie metod pracy w oparciu o pracę socjalną.
21. Inicjowanie nowych aktywnych form wsparcia różnych grup społecznych.

ZAGROŻENIA

1. Niespójność przepisów prawa i trudności w ich interpretowaniu.
2. Migracja ludzi młodych.
3. Występowanie zjawiska niepełnosprawności,
4. Kształtowanie się postaw roszczeniowych wśród osób korzystających z pomocy społecznej.
5. Zbyt mała ilość ofert pracy dla osób posiadających stopień niepełnosprawności.
6. Nadal wysoki wskaźnik bezrobocia.
7. Rosnące potrzeby finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.
8. Bierność osób niepełnosprawnych w poprawie swojej sytuacji życiowej. Osamotnienie w rodzinie.
9. Obecność barier społecznych, jako negatywnych stereotypów i uprzedzeń (np. w środowisku pracodawców).
10. Niewystarczająco rozwinięty system reintegracji społecznej i zawodowej. Niskie dochody osób niepełnosprawnych ograniczające dostęp do komercyjnych usług społecznych.
11. Zmniejszanie się wielkości gospodarstw domowych i zasobów finansowych seniorów.
12. Pogorszenie kontaktów i rozluźnienie więzi międzypokoleniowej w rodzinach seniorów.
13. Wzrastające tendencje do pogorszenia stanu zdrowia z powodu wieku wyłączające seniorów z życia społecznego.
14. Izolacja społeczna osób starszych zagrożonych biedą oraz opuszczanie ich przez rodziny zamieszkujące i pracujące poza granicami kraju.
15. Wykorzystywanie materialne osób starszych przez rodzinę i nieuczciwych oferentów.
16. Nierówny dostęp do wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych.
17. Bariery mentalne oraz informacyjne i techniczne w aktywizacji społecznej seniorów.
18. Stereotypowe postrzeganie pomocy społecznej (niechęć do korzystania).
19. Liczne zagrożenia dla rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci (alkoholizm, narkomania).
20. Ewolucja modelu rodziny (konsumpcjonizm, rozluźnienie więzi i zaburzone wzorce zachowań).

6. ADRESACI STRATEGII

Adresatami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Miejskiej Kłodzko. Zarówno osoby samotne jak i rodziny, które wymagają pomocy i wsparcia w celu prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym i pełnienia odpowiednich dla siebie ról społecznych, a także odzyskania zdolności do samodzielnego

funkcjonowania w środowisku lokalnym. Ponadto strategia adresowana jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych marginalizacją społeczną, wykluczeniem społecznym, rodzin biologicznych, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, ofiary przemocy w rodzinie: dzieci, współmałżonkowie, partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, społeczność lokalna i pracowników instytucji realizujących działania w zakresie Strategii.

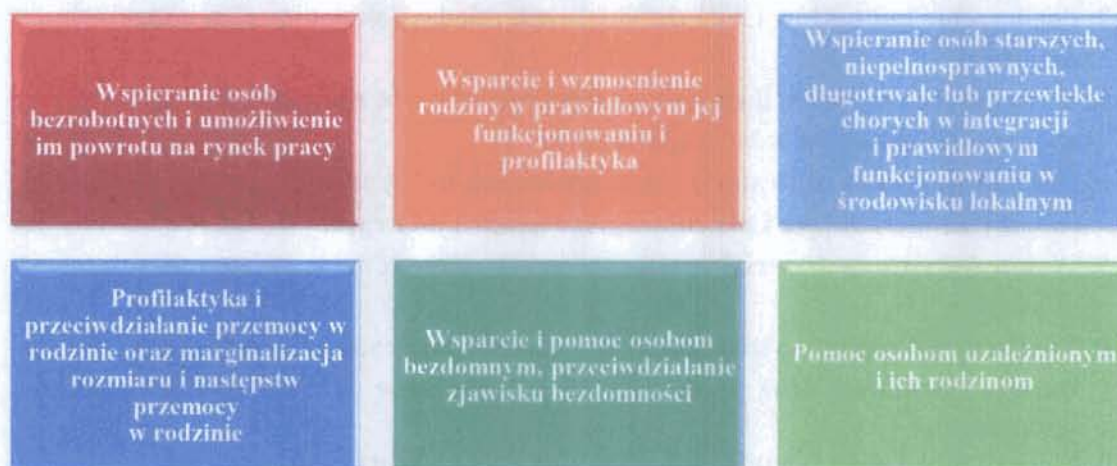
7. CELE

7.1. CEL STRATEGICZNY.

TWORZENIE LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA ZAPEWNIAJĄCEGO ROZWÓJ I ODPOWIEDNIĄ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW KŁODZKA POPRZECZ PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI ORAZ WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.

7.2. CELE OPERACYJNE I CELE SZCZEGÓŁOWE.

Cele operacyjne:

Cele szczegółowe:

Wspieranie osób bezrobotnych i umożliwienie im powrotu na rynek pracy

1. Realizacja programów mających na celu aktywizację społeczną i zawodową osób bezrobotnych.
2. Upowszechnianie informacji w zakresie dostępnych ofert i usług rynku pracy.
3. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych poprzez wykorzystanie wsparcia oferowanego przez funkcjonujące fundacje, stowarzyszenia realizujące projekty ukierunkowane na aktywizację osób bezrobotnych.

4. Zredukowanie niepewności wśród osób pozostających bez pracy.
5. Podniesienie zaangażowania oraz aktywności do poszukiwania pracy osób bezrobotnych.
6. Umożliwienie nabycia lub podniesienia kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy
7. Ograniczenie negatywnych skutków pozostawania bez pracy.

Wsparcie i wzmocnienie rodziny w prawidłowym jej funkcjonowaniu i profilaktyka

1. Wzmocnienie rodziny, jako fundamentu stabilizacji społecznej.
2. Zwiększenie umiejętności opiekuńczo wychowawczych rodziny.
3. Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych.
4. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.
5. Szkolenie "instytucji" np. rodzin wspierających oraz pracowników służb wspierających rodzinę.
6. Podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz rodziny.
7. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale lub przewlekle chorych w integracji i prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku lokalnym

1. Aktywizacja społeczna osób w wieku senioralnym.
2. Zapewnienie odpowiednich warunków życia osobom niepełnosprawnym.
3. Zapewnienie dostępu do korzystania z różnych form pomocy społecznej.

Profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz marginalizacja rozmiaru i następstw przemocy w rodzinie

1. Profilaktyka i edukacja społeczna.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Wsparcie i pomoc osobom bezdomnym, przeciwdziałanie zjawisku bezdomności

1. **Modernizacja, utrzymanie i rozwój infrastruktury dla osób bezdomnych w tym bazy noclegowej.**
2. **Przeciwdziałanie bezdomności, wychodzenie z bezdomności.**
3. **Zapobieganie utracie tytułu prawnego w wyniku zadłużenia za użytkowanie lokalu mieszkalnego.**
4. **Zapewnienie podstawowych potrzeb.**
5. **Rozwój mieszkalnictwa socjalnego.**

Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom

1. **Przeciwdziałanie uzależnieniom i sytuacjom kryzysowym.**
2. **Zabezpieczenie podstaw rozwojowych dzieci i młodzieży.**
3. **Zwiększenie funkcji wychowawczej i roli szkoły.**
4. **Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży.**
5. **Przeciwdziałanie wpływom zagrożeń związanych z uzależnieniami.**
6. **Profilaktyka.**

7.3. ZAKŁADANE KIERUNKI DZIAŁAŃ**1. Wspieranie osób bezrobotnych i umożliwienie im powrotu na rynek pracy**

1. *Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez organizowanie w Gminie Miejskiej Kłodzko prac społecznie użytecznych, robót publicznych, prac interwencyjnych.*
2. *Zapewnienie dostępności do informacji o możliwości podjęcia zatrudnienia.*
3. *Realizacja kursów, szkoleń, warsztatów dla osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej, w ramach środków własnych i pozyskanych środków zewnętrznych m.in. ze środków Funduszy Unii Europejskiej.*
4. *Pozyskiwanie środków z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu niwelowania zjawiska bezrobocia.*
5. *Praca socjalna prowadzona z rodzinami bądź osobami dotkniętymi zjawiskiem bezrobocia.*
6. *Realizacja kontraktu socjalnego jako narzędzia pracy zawierającego plan pomocy osobie bezrobotnej, zobowiązania osoby bezrobotnej, a także zakres zadań pracownika socjalnego, monitorowanie i wspomaganie działań osoby bezrobotnej.*
7. *Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną i zawodową.*
8. *Stala współpraca z instytucjami rynku pracy.*
9. *Objęcie pomocą materialną i rzeczową rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.*
10. *Tworzenie na terenie Gminy korzystnych warunków dla inwestorów tworzących*

- miejsca pracy.*
11. *Rozwój ekonomii społecznej.*
 12. *Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.*
 13. *Upowszechnianie ofert pracy.*
 14. *Podejmowanie działań w zakresie wsparcia i aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych.*
 15. *Pomoc w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEAD 2014-2020.*
 16. *Organizacja giełd pracy.*

PARTNERZY	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	CZAS REALIZACJI ZAKAŁDANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> - OPS - UM - PUP - PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - FUNDACJE - SEKTOR PRYWATNY, PRZEDSIĘBIORCY 	<ul style="list-style-type: none"> - BUDŻET GMINY - BUDŻET POWIATU - BUDŻET PAŃSTWA - ŚRODKI ZEWNĘTRZNE - FUNDUSZE UE - ŚRODKI WŁASNE FUNDACJI, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH 	<p style="text-align: center;">REALIZACJA CIĄGŁA 2017-2022</p>

2. Wsparcie i wzmocnienie rodziny w prawidłowym jej funkcjonowaniu i profilaktyka
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Prowadzenie pracy socjalnej w celu wsparcia rodziny, odnalezienia zasobów własnych rodziny i wykorzystanie ich przeciwdziałając problemom patologii i demoralizacji.</i> 2. <i>Wsparcie finansowe rodziny składające się z pomocy finansowej oraz dożywiania dzieci w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.</i> 3. <i>Wsparcie rzeczowe.</i> 4. <i>Realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” poprzez m.in. upowszechnianie zdrowego stylu życia, poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.</i> 5. <i>Wsparcie asystenta rodziny.</i> 6. <i>Pomoc w nauce oraz zagospodarowanie dzieciom wolnego czasu.</i> 7. <i>Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wspierania rodziny.</i> 8. <i>Wspieranie działalności świetlic socjoterapeutycznych, klubów sportowych, klubów młodzieżowych.</i> 9. <i>Wprowadzenie dodatkowej formy pomocy pracy socjalnej jaką jest streetworking.</i> 10. <i>Realizacja projektów socjalnych na rzecz rodziny.</i> 11. <i>Poradnictwo specjalistyczne.</i>

12. Wdrażanie lokalnych instrumentów polityki prorodzinnej
13. Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży.
14. Tworzenie oferty i infrastruktury do aktywnego spędzania czasu wolnego przez rodzinę.
15. Wspieranie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji poprzez rozszerzenie bezpłatnego poradnictwa.
16. Poprawa jakości zasobów komunalnych, budowa tanich mieszkań.
17. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
18. Monitorowanie sytuacji i wzrostu liczby rodzin zagrożonych uzależnieniami, bezdomnością.
19. Pomoc w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEAD 2014-2020
20. Konsultacje wychowawcze dla rodziców.
21. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci.
22. Terapia i mediacja rodzinna.
23. Organizowanie grup wsparcia.
24. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.
25. Prowadzenie akcji społecznych.
26. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
27. Aktywizacja społeczno-zawodowa.
28. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
29. Szkolenie i podnoszenie umiejętności przez pracowników instytucji wspierających rodzinę.
30. Wspieranie i propagowanie idei aktywności społecznej.
31. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rzecz realizacji wsparcia dla rodzin.
32. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych.

PARTNERZY	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	CZAS REALIZACJI ZAKŁADANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> - OPS - UM - PCPR - PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - FUNDACJE - PLACÓWKI OŚWIATOWE - POLICJA - SĄD - KURATORZY 	<ul style="list-style-type: none"> - BUDŻET GMINY - BUDŻET POWIATU - BUDŻET PAŃSTWA - ŚRODKI ZEWNĘTRZNE - FUNDUSZE UE - ŚRODKI WŁASNE FUNDACJI, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH 	<p>REALIZACJA CIĄGŁA 2017-2022</p>

3. Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale lub przewlekle chorych w integracji i prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku lokalnym

1. Objęcie wsparciem finansowym i rzeczowym osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Wsparcie finansowe osób starszych, chorych w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
3. Prowadzenie pracy socjalnej w zakresie możliwości skorzystania z pomocy społecznej w różnych instytucjach.
4. Prowadzenie działań informacyjnych m.in. w zakresie możliwości otrzymania dofinansowania do różnych form rehabilitacji.
5. Edukacja rodziny osoby starszej, chorej.
6. Zapewnienie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.
7. Zapewnienie pomocy osobom wymagającym całodobowej opieki w zakładach opiekuńczo-leczniczych oraz domach pomocy społecznej.
8. Tworzenie warunków do udziału osób starszych, niepełnosprawnych w sporcie, kulturze i rekreacji.
9. Realizacja programów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w tym w ramach środków własnych i pozyskanych środków zewnętrznych.
10. Motywacja rodzin nad sprawowaniem opieki nad osobami starszymi lub niepełnosprawnymi oraz wsparcie realizacji opieki nad osobami starszymi, w tym pomoc rodzinom
11. Upowszechnianie, inicjowanie i wspieranie form aktywności seniorów.
12. Rozwój form aktywizacji osób starszych, w tym wsparcie, tworzenie grup zainteresowań, promowanie udziału osób starszych w wolontariacie.
13. Rozwój form działalności umożliwiającej seniorom dzielenie się doświadczeniem z osobami młodymi.
14. Propagowanie idei pomocy sąsiedzkiej.
15. Poprawa stanu zdrowia seniorów.
16. Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym.
17. Pomoc w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEAD 2014-2020.
18. Wspieranie organizacji pozarządowych i stowarzyszeń realizujących zadania na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych.
19. Dostosowanie przestrzeni publicznej dla osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem niepełnosprawności ruchowej.
20. Rozszerzenie oferty w ramach KARTY SENIORA.

PARTNERZY	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	CZAS REALIZACJI ZAKŁADANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ
- OPS - UM - PCPR	- BUDŻET GMINY - BUDŻET POWIATU - BUDŻET PAŃSTWA	REALIZACJA CIĄGŁA 2017-2022

- PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - FUNDACJE, STOWARZYSZENIA - PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA - PFRON - SPECJALISTYCZNE OŚRODKI ZDROWOTNE - UNIwersYTETY III WIEKU	- ŚRODKI ZEWNĘTRZNE - FUNDUSZE UE - ŚRODKI PFRON - ŚRODKI WŁASNE FUNDACJI, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	
--	---	--

4. Profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz marginalizacja rozmiaru i następstw przemocy w rodzinie

1. *Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.*
2. *Wspieranie działań inicjowanych i realizowanych przez Zespół Interdyscyplinarny.*
3. *Opracowanie i aktualizowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Miejskiej Kłodzko.*
4. *Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych podnoszących świadomość społeczności lokalnej oraz obalających mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie usprawiedliwiające jej stosowanie.*
5. *Współpraca instytucjonalna oraz współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko.*
6. *Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.*
7. *Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej.*
8. *Prowadzenie Punktu konsultacyjno-informacyjnego oraz rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.*
9. *Współpraca instytucji samorządowych oraz rządowych i organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.*
10. *Udzielanie przez odpowiednie służby pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.*
11. *Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia.*
12. *Prowadzenie bezpłatnych porad prawnych.*
13. *Realizacja działań w zakresie upowszechniania dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.*
14. *Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.*

15. Zapewnienie pomocy terapeutycznej i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
16. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymywanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych.
17. Monitoring skuteczności podejmowanych działań.
18. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy.
19. Prowadzenie pracy socjalnej i wczesne diagnozowanie symptomów problemu przemocy w rodzinie.
20. Realizacja procedury „Niebieska Karta”.
21. Opracowanie i upowszechnianie informatorów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
22. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.
23. Kierowanie osób stosujących przemoc do programów terapeutycznych.
24. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc.
25. Umożliwienie podnoszenia wiedzy, kwalifikacji zawodowych osobom realizującym zadania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

PARTNERZY	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	CZAS REALIZACJI ZAKŁADANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> - OPS - UM - STAROSTWO POWIATOWE - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA - PLACÓWKI OŚWIATOWE - GKRPA - ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY - SĄDY - KURATORZY 	<ul style="list-style-type: none"> - BUDŻET GMINY - BUDŻET POWIATU - BUDŻET PAŃSTWA - ŚRODKI ZEWNĘTRZNE - FUNDUSZE UE - ŚRODKI WŁASNE FUNDACJI, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH 	<p>REALIZACJA CIĄGLA 2017-2022</p>

5. Wsparcie i pomoc osobom bezdomnym, przeciwdziałanie zjawisku bezdomności

1. Prowadzenie noclegowni dla osób bezdomnych oraz jej rozwój i ewentualne przekształcenie w schronisko dla osób bezdomnych.
2. Utworzenie noclegowni dla kobiet lub zapewnienie im schronienia.
3. Prowadzenie Jadłodajni, zapewnienie wyżywienia.

4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.
5. Praca socjalna z osobom bezdomną w celu wychodzenia z bezdomności.
6. Realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
7. Realizacja projektów socjalnych na rzecz osób bezdomnych.
8. Realizacja kontraktów socjalnych.
9. Poradnictwo specjalistyczne.
10. Realizacja prac społecznie użytecznych, robót publicznych i pracy interwencyjnych.
11. Motywacja do aktywności społecznej.
12. Zmiana postrzegania osób bezdomnych przez społeczeństwo.
13. Pomoc materialna, rzeczowa i usługowa.
14. Terapia zajęciowa, leczenie uzależnień, opieka medyczna.
15. Realizacja aktywnych form pomocy w tym przyuczających do zawodu.
16. Budownictwo socjalne, rozwój mieszkalnictwa socjalnego.
17. Wsparcie w formie dodatków mieszkaniowych, osobom i rodzinom spełniającym kryterium.
18. Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym – pokrywanie kosztów pobytu w innych instytucjach.
19. Prowadzenie wspólnych patrołów pracowników socjalnych, straży miejskiej oraz policji w miejscach niemieszkalnych, w których przebywają osoby bezdomne.
20. Wsparcie osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych niewyrażających zgody na pobyt w placówce noclegowej szczególnie w okresie jesienno-zimowym.
21. Inicjowanie i podejmowanie nowych działań i form wsparcia osób bezdomnych szczególnie w okresie jesienno-zimowym.
22. Pomoc w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEAD 2014-2020

PARTNERZY	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	CZAS REALIZACJI ZAKŁADANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> - OPS - UM - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA - GKRPA - POLICJA - STRAŻ MIEJSKA 	<ul style="list-style-type: none"> - BUDŻET GMINY - BUDŻET PAŃSTWA - ŚRODKI ZEWNĘTRZNE - FUNDUSZE UE - ŚRODKI WŁASNE FUNDACJI, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH 	<p>REALIZACJA CIĄGŁA 2017-2022</p>

6. Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom

1. Współpraca z policją, strażą miejską oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Społecznych.

2. Realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny.
3. Prowadzenie edukacji publicznej, upowszechnianie edukacyjnych programów profilaktyki szkolnej, rodzinnej i środowiskowej.
4. Tworzenie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Popieranie tworzenia i rozwoju organizacji społecznych oraz środowisk wzajemnej pomocy, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji.
6. Dożywianie dzieci w szkołach w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
7. Oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz pomoc ich rodzinom.
8. Prowadzenie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów prawnych w zakresie obrotu napojami alkoholowymi.
9. Powszechny dostęp do poradnictwa specjalistycznego.
10. Prowadzenie pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci.
11. Budowanie pozytywnych relacji między uczniem, a szkołą, a także między szkołą, a rodzicami.
12. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych.
13. Rozbudowa i modernizacja bazy infrastrukturalnej spędzania wolnego czasu.
14. Wspieranie działalności świetlic socjoterapeutycznych, klubów sportowych, klubów młodzieżowych.
15. Wprowadzenie dodatkowej formy pomocy pracy socjalnej jaką jest streetworking
16. Tworzenie oferty i infrastruktury do aktywnego spędzania czasu wolnego przez rodzinę.
17. Pomoc w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEAD 2014-2020.
18. Organizowanie grup wsparcia.
19. Realizacja programów profilaktycznych.

PARTNERZY	ZRÓDŁO FINANSOWANIA	CZAS REALIZACJI ZAKŁADANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> - OPS - UM - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA - GKRPA - POLICJA - PRZEDSIĘBIORCY - PLACÓWKI OŚWIATOWE 	<ul style="list-style-type: none"> - BUDŻET GMINY - BUDŻET PAŃSTWA - ŚRODKI ZEWNĘTRZNE - FUNDUSZE UE - ŚRODKI WŁASNE FUNDACJI, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH 	<p>REALIZACJA CIĄGŁA 2017-2022</p>

8. PROGNOZA I WSKAŹNIKI EWALUACJI CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH.

Wspieranie osób bezrobotnych i umożliwienie im powrotu na rynek pracy		
CEL SZCZEGÓŁOWY	WSKAŹNIKI	PROGNOZA ZMIAN
Realizacja programów mających na celu aktywizację społeczną i zawodową osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów, projektów • Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w programach • Liczba osób bezrobotnych, które ukończyły program • Liczba miejsc pracy w ramach programu (niezależnie od formy zatrudnienia) 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa sytuacji materialnej • Nabycie nowych umiejętności społeczno zawodowych • Podniesienie kwalifikacji społeczno zawodowych • Powrót na rynek pracy • Podniesienie swojej atrakcyjności na rynku pracy • Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia
Upowszechnianie informacji w zakresie dostępnych ofert i usług rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zawartych porozumień o współpracy • Liczba zgłoszonych ofert pracy • Liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci psu, robót publicznych, prac interwencyjnych • Liczba osób korzystających ze wsparcia doradcy zawodowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia • Nabycie umiejętności poszukiwania pracy • Nabycie umiejętności zaprezentowania się przez potencjalnym pracodawcą • Możliwość przekwalifikowania zawodowego
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych poprzez wykorzystanie wsparcia oferowanego przez funkcjonujące fundacje, stowarzyszenia realizujące projekty ukierunkowane na aktywizację osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych objętych aktywnymi formami wsparcia zawodowego • Liczba osób skierowanych do wsparcia oferowanego przez fundacje, stowarzyszenia 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa sytuacji materialnej • Nabycie nowych umiejętności społeczno zawodowych • Podniesienie kwalifikacji społeczno zawodowych • Powrót na rynek pracy • Podniesienie swojej atrakcyjności na rynku pracy
Zredukowanie niepewności wśród osób pozostających bez pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które powróciły na rynek pracy • Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w postaci poradnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa kondycji psychicznej • Poprawa sytuacji materialnej

	specjalistycznego	
Podniesienie zaangażowania oraz aktywności do poszukiwania pracy osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną liczba zawartych kontraktów socjalnych Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy OPS Liczba osób bezrobotnych podejmująca zatrudnienie (bez względu na rodzaj) 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa sytuacji materialnej Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia Zmiana postawy z biernej na czynną Nabywanie nowych umiejętności społeczno zawodowych
Umożliwienie nabycia lub podniesienia kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów, projektów Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w programach Liczba osób bezrobotnych, które ukończyły program 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa sytuacji materialnej Nabywanie nowych umiejętności społeczno zawodowych Podniesienie kwalifikacji społeczno zawodowych Powrót na rynek pracy
Ograniczenie negatywnych skutków pozostawania bez pracy	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą finansową i rzeczową OPS 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa sytuacji materialnej

Wsparcie i wzmocnienie rodziny w prawidłowym jej funkcjonowaniu i profilaktyka

CEL SZCZEGÓŁOWY	WSKAŹNIKI	PROGNOZA ZMIAN
Wzmocnienie rodziny, jako fundamentu stabilizacji społecznej	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych imprez lokalnych na rzecz rodziny, Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia przez instytucje pracujące na rzecz rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa relacji rodzinnych Wzmocnienie wypełniania prawidłowych ról Wzmocnienie więzi rodzinnych kształtowanie prawidłowych wzorów funkcjonowania rodziny
Zwiększenie umiejętności opiekuńczo wychowawczych rodziny	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie wypełniania prawidłowych ról Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom.

		<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych.
Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objęta pracą socjalną • Liczba rodzin objęta poradnictwem specjalistycznym • Liczba rodzin objęta pomocą w ramach interwencji kryzysowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom. • Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi • Zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej
Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej OPS • Liczba świetlic socjoterapeutycznych • Liczba dzieci uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi • Zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej
Szkolenie "instytucji" np. rodzin wspierających oraz pracowników służb wspierających rodzinę	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych szkoleń • Liczba osób uczestniczących w szkoleniach • Ilość zatrudnionych asystentów rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi • Możliwości wdrażania nowych metod pracy • Zwiększenie wiedzy w zakresie nowych zagrożeń, które mogą wpłynąć na funkcjonowanie rodziny
Podjęcie działań profilaktycznych na rzecz rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych programów, projektów • Liczba osób uczestniczących w programach, projektach 	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom. • Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi
Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających z działań podejmowanych w ramach realizacji Programu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie nowych form pomocy rodzinie • aktywizacja społeczna • zwiększenie umiejętności opiekuńczo wychowawczych rodziny • Wzmocnienie wypełniania prawidłowych ról • Zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej • Poprawa funkcjonowania

		rodzin biologicznych
--	--	----------------------

Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale lub przewlekle chorych w integracji i prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku lokalnym		
CEL SZCZEGÓŁOWY	WSKAŹNIKI	PROGNOZA ZMIAN
Aktywizacja społeczna osób w wieku senioralnym	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów, projektów Liczba osób w wieku senioralnym uczestnicząca w programach, projektach Liczba osób uczestniczących w UTW Liczba placówek dziennego wsparcia Liczba spotkań integracyjno-towarzyskich 	<ul style="list-style-type: none"> Integracja osób starszych Umożliwienie zagospodarowania wolnego czasu osobom starszym Poprawa infrastruktury
Zapewnienie odpowiednich warunków życia osobom niepełnosprawnym	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych Liczba osób uczęszczających do ŚDS Liczba osób korzystających z pomocy PFRON Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy finansowej OPS w Kłodzku Liczba programów, projektów Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w programach, projektach 	<ul style="list-style-type: none"> Integracja osób niepełnosprawnych Zmniejszenie ilości osób kierowanych do DPS-ów i umożliwienie im funkcjonowania w swoim środowisku lokalnym Zapewnienie opieki osobom przewlekle chorym oraz niepełnosprawnym Rehabilitacja społeczna Aktywizacja społeczna i zawodowa Poprawa sytuacji materialnej
Zapewnienie dostępu do korzystania z	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa sytuacji materialnej Dostosowanie

różnych form pomocy społecznej	finansowej i niefinansowej OPS i innych instytucji	odpowiednich form pomocy do potrzeb
--------------------------------	--	--

Profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz marginalizacja rozmiaru i następstw przemocy w rodzinie		
CEL SZCZEGÓŁOWY	WSKAŹNIKI	PROGNOZA ZMIAN
Profilaktyka i edukacja społeczna	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych kampanii społecznych Liczba opracowanych materiałów edukacyjnych Liczba podmiotów zaangażowanych w działania profilaktyczne 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost świadomości mieszkańców
Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wszczętych NK Liczba grup roboczych Liczba zakończonych procedur NK z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy Liczba osób objętych pomocą finansową OPS Liczba osób korzystających z porad Punktu Konsultacyjnego w zakresie związanym z przemocą w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie bezpieczeństwa Wsparcie i poprawa sytuacji życiowej Zmiana świadomości Wzmocnienie wiary w siebie, własne zasoby i możliwości
Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów korekcyjno-edukacyjnych Liczba osób uczestniczących w w/w programach 	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana świadomości Zaprzestanie stosowania przemocy
Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych szkoleń Liczba osób uczestniczących w szkoleniach 	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej
Opracowanie i realizacja Gminnego Programu	<ul style="list-style-type: none"> Liczba realizowanych projektów/inicjatyw 	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie skali zjawiska przemocy

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba posiedzeń ZI • Liczba podmiotów wchodzących w skład ZI • Liczba wszczętych i zakończonych procedur NK 	domowej
---	--	---------

Wsparcie i pomoc osobom bezdomnym, przeciwdziałanie zjawisku bezdomności

CEL SZCZEGÓŁOWY	WSKAŹNIKI	PROGNOZA ZMIAN
Modernizacja, utrzymanie i rozwój infrastruktury dla osób bezdomnych w tym bazy noclegowej	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość miejsc noclegowych • Ilość placówek dla osób bezdomnych • Ilość całodobowych placówek dla osób bezdomnych • Ilość osób bezdomnych korzystających z Noclegowni • Ilość osób bezdomnych korzystających z Jadłodajni 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków placówek zapewniających nocleg osobom bezdomnym • Całodobowe wsparcie
Przeciwdziałanie bezdomności, wychodzenie z bezdomności	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość zawartych kontraktów socjalnych • Ilość zawartych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • Ilość osób bezdomnych uczestniczących w działaniach aktywizacyjnych • Ilość osób korzystających ze wsparcia psychologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjście z bezdomności • Poprawa sytuacji życiowej • Nabycie nowych umiejętności zawodowych i społecznych
Zapobieganie utracie tytułu prawnego w wyniku zadłużenia za użytkowanie lokalu mieszkalnego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba realizowanych programów, projektów • Liczba zawartych kontraktów socjalnych • Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych • Liczba osób, z którymi zawarto porozumienie o możliwości spłaty 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa sytuacji mieszkaniowej

	zadłużenia	
Zapewnienie podstawowych potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa sytuacji materialnej i życiowej
Rozwój mieszkalnictwa socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba lokali socjalnych Liczba osób, które otrzymały w danym roku lokal socjalny 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa sytuacji mieszkaniowej Poprawa sytuacji życiowej Wyjście z bezdomności

Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom

CEL SZCZEGÓŁOWY	WSKAŹNIKI	PROGNOZA ZMIAN
Przeciwdziałanie uzależnieniom i sytuacjom kryzysowym	<ul style="list-style-type: none"> Liczba złożonych wniosków o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu Liczba osób skierowanych na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu przez biegłych Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu uzależnienia od alkoholu Liczba osób, które podjęły leczenie 	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie zjawiska uzależnienia od alkoholu lub innych środków Zmiana postawy życiowej Powrót do życia bez uzależnień Poprawa relacji z rodziną lub środowiskiem
Zabezpieczenie podstaw rozwojowych dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży objętych przez OPS dożywianiem w stołówkach szkolnych Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zasiłków celowych na żywność w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Rozbudowa infrastruktury społecznej i zagospodarowanie spędzania wolnego czasu 	<ul style="list-style-type: none"> Marginalizacja zjawiska niedożywienia Propagowanie zdrowego stylu życia
Zwiększenie funkcji	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczniów uczestniczących w spotkaniach, pogadankach 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost świadomości wśród dzieci i młodzieży

wychowawczej i roli szkoły	<ul style="list-style-type: none"> Liczba podmiotów prowadzących w/w działania. 	
Przeciwdziałanie wpływom zagrożeń związanych z uzależnieniami	<ul style="list-style-type: none"> Ilość przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży alkoholu 	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie dostępności do alkoholu wśród dzieci i młodzież.
Profilaktyka	<ul style="list-style-type: none"> Liczba realizowanych programów, projektów Liczba osób korzystających z porad Punktu Konsultacyjnego w zakresie związanym z problemem alkoholowym 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost świadomości mieszkańców Zwiększenie wiedzy mieszkańców w zakresie możliwości skorzystania z odpowiednich form pomocy Zmiana sytuacji życiowej rodziny

9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w niniejszym dokumencie jest jego finansowanie. Zakłada się, iż ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko obejmować będą lata 2017-2022. Bez względu na sytuację finansową Gminy w latach realizacji Strategii, należy wziąć pod uwagę konieczność zapewnienia środków finansowych na realizację podstawowych, niezbędnych i obligatoryjnych zadań w obszarze pomocy społecznej.

Zakłada się, iż realizacja celów i kierunków działań nastąpi przy wykorzystaniu niżej wskazanych źródeł finansowania:

- środki własne budżetu Gminy,
- środki z budżetu państwa,
- środki funduszy krajowych,
- środki z funduszy Unii Europejskiej,
- środki pozabudżetowe pochodzące z innych źródeł,
- środki własne organizacji pozarządowych i fundacji.

10. MONITORING I EWALUACJA.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowana przy współpracy z instytucjami samorządowymi, rządowymi, organizacjami pozarządowymi, a także innymi podmiotami, których zadaniem jest rozwiązywanie problemów społecznych naszego miasta oraz możliwość wpływu na poprawę jakości i poziomu życia mieszkańców Kłodzka.

Celem monitoringu będzie uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań. Prowadzony monitoring pozwoli określić zmieniające się potrzeby, a także problemy

społeczne. Działanie to umożliwi dostosowanie usług publicznych adekwatnie do zmieniającej się sytuacji. Przedmiotem ewaluacji Strategii będą przede wszystkim działania i procesy, których przebieg można zmienić w celu ich ulepszenia lub przyjęcie innych decyzji o sposobie ich realizacji. Do koordynacji całości przebiegu procesu monitorowania, a także ewaluacji osiągniętych rezultatów Strategii wskazuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku.

Proces monitorowania opierał się będzie na 4 narzędziach:

- ocena zasobów pomocy społecznej przygotowywana w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, która co roku przedkładana będzie Radzie Miejskiej w Kłodzku,
- Raport o Stanie Miasta Kłodzka,
- coroczny raport dotyczący realizacji poszczególnych celów oraz kierunków działań w oparciu o analizę wskaźników wskazanych w niniejszym dokumencie. Raport ten sporządzany będzie do końca maja za rok poprzedni,
- ocena realizacji poszczególnych szczegółowych programów realizowanych w Gminie Miejskiej Kłodzko.

11. PODSUMOWANIE.

Opracowana Strategia to dokument bazowy przy konstruowaniu programów operacyjnych i innych projektów określających sposoby oraz metody realizacji zamierzonych działań. Poprzez realizację programów możliwe będzie osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych i celów operacyjnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi integralny element polityki społeczno-gospodarczej państwa, samorządów i władz lokalnych.

Strategia jest dokumentem uwzględniającym programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Ze względu na zmieniające się uwarunkowania wewnątrz Gminy Miejskiej Kłodzko oraz otoczenia Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych podlegać będzie weryfikacji oraz modyfikacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych nie ogranicza się tylko do realizacji zadań już wdrażanych na podstawie dyspozycji ustawowych, lecz w szerszym zakresie ma tworzyć ramy do wsparcia mieszkańców w zakresie tworzenia warunków dla rozwoju kapitału społecznego oraz budowania partnerstwa międzysektorowego pomiędzy administracją publiczną, a przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi. Szczególnie ważnym elementem rozwiązywania problemów społecznych będzie rozwijanie partnerstwa obywatelskiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko na lata 2017-2022 ma za zadanie zminimalizowanie, a w przyszłości wyeliminowanie występujących zagrożeń i doprowadzenie do poprawy jakości życia, dlatego też przy realizacji strategii bardzo ważne jest współdziałanie wszystkich partnerów lokalnych w celu kompleksowego oraz wszechstronnego udzielania wsparcia i pomocy dla osób i rodzin zagrożonych

wykluczeniem społecznym oraz wszystkich mieszkańców Kłodzka w różnych aspektach życia społecznego.

Skuteczność realizacji Strategii będzie zależała od środków finansowych jakie będzie posiadała i przeznaczała Gmina oraz od środków zewnętrznych pozyskanych przez Gminę. Wszystkie działania zawarte w Strategii mają służyć podwyższeniu standardu życia mieszkańców i tworzeniu nowoczesnej polityki społecznej adekwatnej do potrzeb mieszkańców Kłodzka.

SPIS TABEL.

Tabela 1. Stan ludności w Gminie Miejskiej Kłodzko w latach 2013-2015 (stan w dniu 31 XII)	16
Tabela 2. Stan ludności w Gminie Miejskiej Kłodzko w roku 2013 w podziale na płeć i wiek wg grupy wieku – 10 lat wg stanu na 31 XII	16
Tabela 3. Stan ludności w Gminie Miejskiej Kłodzko w roku 2014 w podziale na płeć i wiek wg grupy wieku – 10 lat wg stanu na 31 XII	17
Tabela 4. Stan ludności w Gminie Miejskiej Kłodzko w roku 2015 w podziale na płeć i wiek wg grupy wieku – 10 lat wg stanu na 31 XII	17
Tabela 5. Ruch naturalny ludności w latach 2013-2015 wg stanu na 31 XII	18
Tabela 6. Struktura ludności wg aktywności zawodowej w latach 2013-2015 w podziale na płeć wg stanu na 31 XII	19
Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Miejskiej Kłodzko w latach 2013-2015 wg stanu na 31 XII	20
Tabela 8. Procentowy udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w latach 2013-2015 w podziale na płeć wg stanu na 31 XII	20
Tabela 9. Struktura bezrobotnych w Gminie Miejskiej Kłodzko w roku 2015 wg stanu na 31 XII	20
Tabela 10. Publiczne przedszkola prowadzone przez Gminę Miejską Kłodzko w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016	22
Tabela 11. Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016	22
Tabela 12. Wykaz szkół prowadzonych przez Gminę Miejską Kłodzko w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016	23
Tabela 13. Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Miejską Kłodzko w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016	24
Tabela 14. Wykaz szkół i placówek niepublicznych wpisanych do ewidencji prowadzonej przez Burmistrza Miasta Kłodzka na dzień 31.12.2015 r.	25
Tabela 15. Szkoły ponadpodstawowe z siedzibą na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko prowadzona przez Radę Powiatu Kłodzkiego wraz z ilością uczniów w roku szkolnym 2015/2016 (wg SIO stan na 30.09.2015 r.)	26
Tabela 16. Kluby sportowe i Stowarzyszenia funkcjonujące na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w roku 2015r.	29

Tabela 17. Wpływy niektórych materiałów bibliotecznych w roku 2015	31
Tabela 18. Czytelnicy zarejestrowani wg wieku w 2015 roku	31
Tabela 19. Struktura zawodowa czytelników w roku 2015	32
Tabela 20. Wypożyczenia na zewnątrz w roku 2015	32
Tabela 21. Udostępnianie prezencyjne (na miejscu) w 2015 roku	32
Tabela 22. 5 powodów przyznania pomocy społecznej w latach 2014-2016 pod względem największego współczynnika ilości rodzin	39
Tabela 23. 5 powodów przyznania pomocy społecznej, które wzrosły w roku 2016 względem roku 2015	40
Tabela 24. Ilość osób bezdomnych korzystających z systemu pomocy społecznej na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w latach 2014-2016	45
Tabela 25. Liczba zrealizowanych świadczeń rodzinnych w latach 2014-2016	53
Tabela 26. Realizacja świadczenia wychowawczego w okresie IV – XII 2016r.	56
Tabela 27. Dane ogólne dotyczące przemocy w rodzinie	58
Tabela 28. Rodzaje przemocy w rodzinie	59
Tabela 29. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	59
Tabela 30. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie	59
Tabela 31. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	60
Tabela 32. Czynniki determinujące przemoc	60
Tabela 33. Liczba utworzonych grup roboczych oraz ilość posiedzeń grup roboczych w latach 2013-2016	62
Tabela 34. Przykładowe rodzaje działań asystenta rodziny	67
Tabela 35. Ilość zatrudnionych asystentów rodziny oraz ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2012-2016	69

SPIS WYKRESÓW.

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach z terenu miasta Kłodzka objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej w latach 2014-2016	36
Wykres 2. Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku w dziale 852 pomoc społeczna w podziale na środki własne gminy i środki budżetu państwa w latach 2015-2016	37
Wykres 3. Procentowy udział środków własnych gminy i środków z budżetu państwa Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku w dziale 852 pomoc społeczna w latach 2015-2016	37-38
Wykres 4. Powody przyznania pomocy w latach 2014-2016	39
Wykres 5. Wydatki Gminy Miejskiej Kłodzko na zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym w postaci pobytu w domach pomocy społecznej i zapewnienia usług opiekuńczych	43
Wykres 6. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w latach 2013-2015	49
Wykres 7. Wydatki na realizację świadczeń opiekuńczych w latach 2014-2016	52
Wykres 8. Wydatki na realizację świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2014-2016	54
Wykres 9. Liczba dzieci w wieku do 19 roku życia uwzględniająca uprawnienia do świadczenia wychowawczego	57
Wykres 10. Wydatki Gminy Miejskiej Kłodzko na pokrycie kosztów pieczy zastępczej w latach 2014-2016	63